

รายงานผลการศึกษา
โครงการประเมินและสังเคราะห์สถานภาพองค์ความรู้การวิจัย
วัฒนธรรมในประเทศไทย
ระยะที่ 1 ประจำปีงบประมาณ 2547

หัวข้อเรื่อง ความหลากหลายทางชาติพันธุ์
Ethnicity in Northern Thailand

ผู้รับทุนวิจัย

1. นางขวัญชีวัน บัวแดง	ผู้วิจัย
2. นายประสิทธิ์ ธิปรีชา	ผู้วิจัย
3. นางปนัดดา บุญขจรนัย	ผู้วิจัย
4. นางสาวอุ๋นใจ เจียมบุรณะกุล	ผู้ช่วยวิจัย
5. นางสาวลัดดาวัลย์ ต๊ะมาฟู	ผู้ช่วยวิจัย
6. นายปราโมทย์ ภัคศิณรงค์	ผู้ช่วยวิจัย

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก
สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
กระทรวงวัฒนธรรม
ประจำปีงบประมาณ 2547

สารบัญ

	หน้า
จำนวนและประเภทของงานวิจัย	3
ลักษณะของประเด็นและเนื้อหาของงานวิจัย	5
ปัญหาในการวิจัยและข้อเสนอแนะ	8
บรรณนิทัศน์ภาษาอังกฤษ	10
บรรณนิทัศน์ภาษาไทย	79

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง	
1 จำนวนงานศึกษาวิจัยทั้งหมดแยกตามประเภท	3
2 จำนวนงานศึกษาวิจัยทั้งหมดแยกตามประเภทและภาษา	4
3 จำนวนบทความจากงานวิจัยจำแนกตามประเภทเอกสารในการนำเสนอและภาษา	5
4 สรุปข้อมูลงานวิจัยวัฒนธรรมทั้งหมด	142

รายงานผลการศึกษา ระยะที่ 1
โครงการประเมินและสังเคราะห์สถานภาพองค์ความรู้การวิจัยวัฒนธรรมใน
ประเทศไทย
หัวข้อเรื่อง ความหลากหลายทางชาติพันธุ์

1. จำนวนและประเภทของงานวิจัย

จากการประมวลและรวบรวมการศึกษาวิจัยทางวัฒนธรรมในภาคเหนือในช่วงเวลาสิบปีที่ผ่านมา เท่าที่รวบรวมได้ พบว่าประมาณร้อยละ 25 ของจำนวนทั้งหมด เป็นการศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับชาติพันธุ์ ซึ่งมีจำนวนทั้งหมดเท่าที่ประมวลได้แล้ว 248 รายการ โดยที่กว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนนั้นได้นำเสนอในรูปของบทความ (57.26) รองลงมาเป็นวิทยานิพนธ์ (17.33) และหนังสือ (15.73) ส่วนรายงานการวิจัยที่ไม่ได้ตีพิมพ์มีเพียงร้อยละ 9.68 (ดูตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 จำนวนงานศึกษาวิจัยทั้งหมดแยกตามประเภท

ประเภท	จำนวน(รายการ/เล่ม)	ร้อยละ
1. งานวิจัย	24	9.68
2. หนังสือ	39	15.73
3. วิทยานิพนธ์	43	17.33
4. บทความ	142	57.26
รวม	248	100.00

เมื่อแยกประเภทการศึกษาวิจัยที่รวบรวมมาได้ ออกตามภาษาที่ใช้เขียน ตามตารางที่ 2 พบว่า มีงานเขียนที่เป็นภาษาไทยเป็นจำนวนมากกว่างานเขียนภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่า มีคนไทยที่ทำวิจัยในหัวข้อเกี่ยวกับชาติพันธุ์มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เป็นวิทยานิพนธ์ ซึ่งแสดงให้เห็นปรากฏการณ์ที่สำคัญสองประการ ประการแรก คือมีการขยายตัวของการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาของประเทศไทย และประการที่สอง คือการที่ประเด็นชาติพันธุ์ เป็นประเด็นที่มีความสำคัญที่แทรกอยู่ในประเด็นศึกษาอื่น ๆ ที่ทำในพื้นที่สูงทางภาคเหนือ เช่น ประเด็นการจัดการ

ทรัพยากรธรรมชาติ แรงงานกับการอพยพโยกย้าย การศึกษา เศรษฐกรรมบนพื้นที่สูง การอนุรักษ์ วัฒนธรรม ฯลฯ ดังนั้นประเด็นชาติพันธุ์จึงเป็นหัวข้อที่นักศึกษาให้ความสนใจและเลือกใช้เป็นหัวข้อวิทยานิพนธ์ สำหรับงานเขียนภาษาอังกฤษที่มีจำนวนน้อยกว่านั้น เป็นเพราะงานวิจัยภาษาอังกฤษอยู่กระจัดกระจาย และไม่ค่อยได้มีการเก็บรวบรวมเอาไว้ในห้องสมุดในประเทศไทย ในขณะที่การประมวลข้อมูลในต่างประเทศมีข้อจำกัดทั้งด้านเวลา และวิธีการเข้าถึงข้อมูล อย่างไรก็ตาม เมื่อเทียบงานภาษาไทยและภาษาอังกฤษเฉพาะที่อยู่ในรูปแบบของบทความแล้ว พบว่าบทความในภาษาอังกฤษที่รวบรวมมาได้จะมีจำนวนกว่าสองเท่าของบทความภาษาไทย เพราะโดยทั่วไปแล้ว การวิจัยโดยคนต่างประเทศนิยมเขียนในรูปแบบของบทความเพื่อเผยแพร่ อีกทั้งในระยะสิบปีที่ผ่านมาได้มีเวทีการประชุมและการสัมมนานานาชาติที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อด้านชาติพันธุ์อย่างสม่ำเสมอ ทำให้มีงานเขียนประเภทบทความที่เป็นภาษาอังกฤษเพิ่มมากขึ้น ซึ่งผู้เขียนบทความเหล่านี้จำนวนหนึ่งเป็นคนไทย

ตารางที่ 2 จำนวนงานศึกษาวิจัยทั้งหมดแยกตามประเภทและภาษา

ประเภท	จำนวน		รวม	ร้อยละ
	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ		
1. งานวิจัย	20	4	24	9.68
2. หนังสือ	27	12	39	15.73
3. วิทยานิพนธ์	41	2	43	17.33
4. บทความ	45	97	142	57.26
รวม	133	115	248	100.00

หากนำรายละเอียดของการนำเสนองานวิจัยในรูปแบบของบทความออกมาแยกพิจารณา ตามที่ปรากฏในตารางที่ 3 นั้น จะเห็นว่าการรวบรวมครั้งนี้จะได้บทความที่นำเสนอในที่ประชุมสัมมนามากที่สุดคือร้อยละ 42.25 รองลงมาเป็นบทความในวารสารเป็นร้อยละ 34.51 และสุดท้ายเป็นบทความที่รวมในหนังสือ ร้อยละ 23.24 บทความในงานสัมมนาทั้งที่เป็นภาษาอังกฤษและภาษาไทยจะมีมากกว่าบทความที่เขียนลงในหนังสือและวารสาร ทั้งนี้เพราะมีการจัดสัมมนานานาชาติหลายครั้งในรอบสิบปีที่ผ่านมา งานสัมมนาที่จัดเป็นประจำทุกสามปี ได้แก่ การสัมมนานานาชาติไทยศึกษา ซึ่งครั้ง

หลังสุดจัดเมื่อเดือนเมษายนปี 2548 ในแต่ละครั้งมีประเด็นชาติพันธุ์เป็นส่วนที่สำคัญรวมอยู่ทุกครั้ง และในประเด็นชาตินั้นกลุ่มชาติพันธุ์บนพื้นที่สูงทางภาคเหนือเป็นประเด็นที่คนนิยมศึกษาอยู่ตลอด นอกจากนี้ในปี 2547 ที่ผ่านมาก็มีการจัดสัมมนาทางชาติที่เกี่ยวข้องกับเรื่องชาติพันธุ์โดยตรง ในหัวข้อ Impact of Globalization, Regionalism and Nationalism on Ethnic Minorities in Southeast Asia ซึ่งพบว่ามีความที่เกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์บนพื้นที่สูงทางภาคเหนือของประเทศไทย จำนวนไม่น้อย โดยทั้งหมดได้รวบรวมและประมวลเอาไว้คราวนี้ด้วย ส่วนการประชุมสัมมนา ระดับประเทศนั้น พบว่ามีเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชาติพันธุ์มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธรได้ริเริ่มจัดการประชุมทางมานุษยวิทยาขึ้นทุกปีเริ่มตั้งแต่ปี 2545 เป็นต้นมา โดยในการประชุม ครั้งที่สอง เป็นหัวข้อด้านชาติพันธุ์โดยตรงโดยใช้ชื่อการประชุมว่า "ชาติและชาติพันธุ์ วิถีชีวิตและความหลากหลายทางชาติพันธุ์ในโลกปัจจุบัน" ส่วนการประชุมครั้งอื่น ๆ แม้จะเป็นหัวข้ออื่น เช่น เรื่อง ภูมิปัญญา ความรุนแรง แต่ก็มีเรื่องบทความด้านชาติพันธุ์แทรกอยู่เสมอ

ตารางที่ 3 จำนวนบทความจากงานวิจัยจำแนกตามประเภทเอกสารในการนำเสนอและภาษา

ประเภทบทความ	จำนวน		รวม	ร้อยละ
	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ		
ในวารสาร	13	36	49	34.51
ในหนังสือ	16	17	33	23.24
ในการสัมมนา	16	44	60	42.25
รวม	45	97	142	100.00

2. ลักษณะของประเด็นและเนื้อหาของงานวิจัย

แม้เป้าหมายของการรวบรวมจะเป็นการรวบรวมงานที่ผลิตออกมาในรอบสิบปี แต่ด้วยความจำกัดของเวลาและทรัพยากร ทำให้การรวบรวมได้เป็นเพียงส่วนน้อยของงานทั้งหมด อย่างไรก็ตามที่รวบรวมได้จนถึงปัจจุบันนี้ ส่วนใหญ่จะเป็นงานใหม่ที่ผลิตตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นมาสำหรับงานภาษาไทย หรือตั้งแต่ปี 2000 เป็นต้นมา สำหรับงานภาษาอังกฤษ

งานวิจัยทางชาติพันธุ์ที่รวบรวมมานี้ เป็นงานวิจัยที่ให้ความสำคัญกับชาติพันธุ์ในฐานะตัวแปรที่สำคัญในการศึกษา ดังนั้นประเด็นอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์จึงเป็นประเด็นที่แทรกอยู่ในงานเกือบทุกงาน โดยบางงานจะถกเถียงกับแนวความคิดเรื่องอัตลักษณ์โดยตรง แต่บางงานนำเรื่องอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์โยงเข้ากับประเด็นอื่น ๆ ซึ่งในส่วนของประเด็นที่สำคัญอื่น ๆ ที่สามารถประมวลออกมาได้ มีดังต่อไปนี้

1) ผลกระทบจากนโยบายของรัฐชาติและความทันสมัยที่มีต่อกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ และกลยุทธ์ที่กลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ใช้เพื่อตอบโต้กับนโยบายที่ก่อให้เกิดผลกระทบทางลบ และเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

การที่รัฐไทยมีนโยบายเฉพาะสำหรับ "ชาวเขา" ที่เรียกว่านโยบายการรวมพวก หรือ National Integration policy ทำให้เรื่องนี้เป็นสิ่งที่มิได้ศึกษาโดยตลอดว่า นโยบายดังกล่าวก่อให้เกิดผลกระทบอย่างไรต่อกลุ่ม "ชาวเขา" ทั้งในเรื่องผลกระทบต่ออัตลักษณ์ทางด้านชาติพันธุ์ อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ผลกระทบในชีวิตความเป็นอยู่ ฯลฯ ขณะเดียวกันปรากฏการณ์ที่มีการตอบโต้ในรูปแบบต่าง ๆ ของกลุ่มชาติพันธุ์เอง ทำให้มีผู้นำประเด็นเรื่องกลยุทธ์การตอบโต้ การช่วงชิงความหมาย การสร้างวาทกรรม ฯลฯ มาเป็นประเด็นที่ศึกษา ยกตัวอย่างกลุ่มงานที่ถกเถียงกันเรื่องวาทกรรม "ไร้หมุนเวียน" ของกลุ่มกะเหรี่ยง ที่สร้างขึ้นมาตอบโต้กับวาทกรรม "ไร้เลื่อนลอย" ของรัฐ ซึ่งรวบรวมไว้ ณ ที่นี้หลายชิ้นทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เช่น วินัย บุญลือ เนตรดาว Yos Santasombat, Gravers, Hayami, Prasert Trakansuphakorn, Andrew Walker, Maren Tomforde เป็นต้น

2) การข้ามชายแดน ผู้อพยพ และผู้ย้ายถิ่น

ประเด็นนี้เป็นประเด็นที่ค่อนข้างใหม่ และมีผู้ศึกษามากอีกประเด็นหนึ่ง อันเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงในภูมิภาค อันเนื่องจากการเปิดพรมแดน ทำให้มีปรากฏการณ์ใหม่ ๆ ที่สำคัญหลายอย่าง เช่น การค้าขายข้ามชายแดน การอพยพหนีภัยการสู้รบ การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและรื้อฟื้นวัฒนธรรมข้ามพรมแดน ยกตัวอย่างงานในประเด็นนี้ เช่น งานเรื่อง การสู้รบและผู้อพยพชาวกะเหรี่ยงบริเวณชายแดนไทย-พม่า ของ Bryant, Sang Kook งานการรื้อฟื้นและแลกเปลี่ยนศาสนาและวัฒนธรรมของคนไทลื้อของ Ratanaporn, Cohen, P., Baba, Wasant Panyakaew, งานเกี่ยวกับคน

จีนยี่ห้อของ Wen-Chin งานเกี่ยวกับคนดาระอั้งของวาสนา ละอองปลิว งานอพยพเข้าสู่เมืองของคนบนดอย ของ ขวัญชีวันและคณะ ฯลฯ

3) งานเรื่องวัฒนธรรมกับการเปลี่ยนแปลง

ประเด็นนี้เป็นประเด็นที่มีผู้ศึกษาค่อนข้างมาก และมีแนวทางการศึกษาค่อนข้างหลากหลาย ได้แก่ แนวทางการศึกษาแบบชาติพันธุ์วรรณา ที่เน้นการบรรยายรายละเอียดของวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านศาสนาและความเชื่อ โดยอาจจะมีการเอ่ยถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันบ้าง เช่น งานของ Tannenbaum, Durrenberger, Alting von Geuchao, ฯลฯ แนวทางการศึกษาแบบคติชน ที่บรรยายเรื่องนิทาน เพลงพื้นบ้าน ฯลฯ โดยตีความในเรื่องระบบคุณค่า และความคิดของคนกลุ่มต่าง ๆ ผ่านเนื้อหาและการปฏิบัติที่เกี่ยวกับการแสดงออกเหล่านั้น งานทางด้านภาษาก็น่าจะอยู่ในแนวทางนี้ ซึ่งยังมีการศึกษากันมากในงานภาษาไทย เช่น งานของกมลสรวง จุลจิรา ประสิทธิ์ ภัททิยา ฯลฯ แต่ก็มีผู้ที่ใช้แนวทางการศึกษาแบบใหม่ ที่มองเรื่องวัฒนธรรมในลักษณะที่เป็นเรื่องการให้ความหมาย การช่วงชิงความหมาย และการปฏิบัติ โดยโยงเข้ากับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปสู่ความทันสมัยและภายใต้การครอบงำทางวัฒนธรรมของรัฐ เช่น งานของ Jonsson ที่อภิปรายความหมายของ"วัฒนธรรม" ของเมียน ผ่านเหตุการณ์การแข่งขันกีฬาที่จัดกันอย่างแพร่หลายโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น งานของ Mckaskill ที่มองพลวัตและการเลือกแสดงอัตลักษณ์ของม้งผ่านวัฒนธรรมบางอย่างในสังคมโลกาภิวัตน์ งานเรื่องการเปลี่ยนศาสนาและการให้ความหมายใหม่แก่ศาสนาใหม่ที่รับมา เช่น งานของ Kammerer, Kwanchewan, Platz, Yoko, Tooker etc.

4) ความสัมพันธ์ระหว่างที่ราบและที่สูง

ประเด็นนี้เป็นประเด็นที่ศึกษามานาน และยังมีการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ทั้งความสัมพันธ์ระหว่างคนกลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่ในที่ราบและที่สูง และระหว่างคนบนพื้นที่สูงกับรัฐ ความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นส่วนที่สำคัญในการกำหนดอัตลักษณ์ของกลุ่มที่มีความสัมพันธ์กัน มีงานศึกษาเช่นงานของ Tooker ดูความสัมพันธ์ระหว่างคนไต และอาข่า งานของ Waranoot ที่ดูความสัมพันธ์ระหว่างคนม้งกับคนไทย งานของ Hayami ดูความสัมพันธ์คนกะเหรี่ยงกับรัฐไทย เป็นต้น

ในส่วนที่เป็นเรื่องของเนื้อหา พบว่าหัวข้อที่ทำการศึกษากันมากที่สุด ได้แก่ เรื่องศาสนาและพิธีกรรม รองลงมาคือ เรื่องการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ นอกจากนั้นจะเป็นเรื่องภาษา สุขภาพ การท่องเที่ยว และหัวข้อย่อยอื่น ๆ

สำหรับกลุ่มชาติพันธุ์ที่เลือกศึกษานั้น ส่วนใหญ่ยังศึกษาเป็นรายกรณี บางส่วนศึกษาหลายกลุ่มชาติพันธุ์ หรือพูดแบบรวม ๆ และบางส่วนเจาะจงศึกษาเปรียบเทียบสองกลุ่ม พบว่ากลุ่มชาติพันธุ์ที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นกลุ่ม "ชาวเขา" ซึ่งมีทั้งหมดตามที่จัดอย่างเป็นทางการ 9 กลุ่ม ได้แก่ ม้ง เมี่ยน ลานู กะเหรี่ยง อาข่า ลัวะ ชมุ ลีซู ถิ่น โดยการศึกษ "ชาวเขา" ทำมานาน และมีงานมากกว่ากลุ่มที่ไม่ใช่ "ชาวเขา" การศึกษาจึงเป็นการศึกษาต่อเนื่องที่ทบทุนการศึกษาเก่า หรือตอบโต้กับการศึกษาเก่า และดูพัฒนาการเปลี่ยนแปลง แต่ในกลุ่มนี้ พบว่า งานศึกษาที่มีมากที่สุดจะเป็นกลุ่มกะเหรี่ยง ม้ง อาข่า ลานู ลัวะ และเมี่ยน ในขณะที่งานศึกษากลุ่มลีซู ถิ่น และชมุ เท่าที่รวบรวมได้ในขณะนี้มีไม่มากนัก นอกจากกลุ่ม "ชาวเขา" แล้ว ยังมีการศึกษากลุ่มที่มีวัฒนธรรมเฉพาะกลุ่มอื่น ๆ ที่อยู่ทางภาคเหนือกันมาก ได้แก่กลุ่มย่อยในกลุ่มภาษาไต ได้แก่ คนไตลื้อ ไตยอง ไตใหญ่ และกลุ่มจีนฮ่อ ฯลฯ

3. ปัญหาในการเก็บรวบรวมงานวิจัยและข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมงานศึกษาวิจัยด้านชาติพันธุ์ที่ผ่านมา เป็นการดำเนินการของผู้ช่วยวิจัยเป็นหลัก โดยมีนักวิจัยให้ความเห็นและข้อชี้แนะ จากการดำเนินงาน พบว่ามีปัญหาอุปสรรคในการรวบรวมหลายประการที่ทำให้การรวบรวมเป็นไปได้ช้า และได้ปริมาณไม่มากพอ โดยสรุป ปัญหาที่พบดังต่อไปนี้

- 1) แม้ว่าชาวต่างประเทศหรือนักศึกษาไทยที่เรียนในมหาวิทยาลัยต่างประเทศ จะทำวิทยานิพนธ์และงานวิจัยในพื้นที่ทางภาคเหนือ แต่ไม่ได้มีการมอบผลงานไว้ในห้องสมุดของสถาบันที่อยู่ในพื้นที่ทุกคน การมอบผลงานให้ห้องสมุด ส่วนใหญ่เป็นความริเริ่มของเจ้าของผลงานมากกว่าจะมีขั้นตอนระเบียบที่ปฏิบัติอย่างชัดเจน
- 2) การค้นหาวิทยานิพนธ์ที่ทำโดยนักศึกษาไทย จะสามารถค้นหาได้ใน website เฉพาะที่ทำ online ไว้ ซึ่งอาจจะมีไม่ครบ และส่วนใหญ่จะไม่มีบทคัดย่อ
- 3) การค้นหาวิทยานิพนธ์ที่ทำเรื่องชาติพันธุ์ในต่างประเทศ จะต้องหาตามห้องสมุดของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ที่มี online ซึ่งเข้าไม่ได้ทุกมหาวิทยาลัย บางส่วนไม่มีบทคัดย่อ หรือมีแต่เข้าไปเอาไม่ได้

4) การค้นหาบทความในวารสาร วารสารภาษาไทยไม่ได้มี online ต้องใช้วิธีเสาะหา ส่วนที่เป็นภาษาอังกฤษใน e-journal นั้น มีบทความไม่ครบ

5) เมื่อไม่มีบทความให้ การอ่านเองและสรุปต้องใช้เวลา และถ้าเป็นภาษาอังกฤษ ต้องมีความสามารถในด้านภาษาอังกฤษที่ดี

6) ปัญหาการวางคำหลัก ยังต้องตกลงกันในหมู่นักวิจัยว่าจำเป็นจะใช้คำให้เหมือนกันหรือไม่ ถ้าจำเป็นจะใช้คำไหน

ข้อเสนอแนะสำหรับการแก้ไขปัญหาลักษณะดังกล่าว

1) ในระยะยาวควรปรับปรุงระบบ และขั้นตอน ที่ให้มีการเก็บวิทยานิพนธ์และงานวิจัยไว้ในท้องถิ่นที่ทำการศึกษ เพื่อคนในท้องถิ่นจะได้นำไปศึกษา ซึ่งอาจจะเป็นระเบียบของสภาวิจัยแห่งชาติ หรือระเบียบที่ให้ที่ปรึกษาเป็นผู้ปฏิบัติก็ได้

2) ถ้าจะทำให้สมบูรณ์ ต้องเพิ่มคน และเวลาในการทำงาน

3) เรื่องคำหลัก และปัญหาทางเทคนิคอื่น ๆ คงจะได้มีการปรึกษารื้อกันในที่ประชุมของโครงการต่อไป

บรรณนิทัศน์ภาษาอังกฤษ

Jonsson, Hjorleifur, (2003) "Mien through Sports and Culture: Mobilizing Minority Identity in Thailand" **Ethnos** (68)3: 317-40.

The recent importance of sports competitions and cultural displays among highland ethnic minorities in Thailand suggests a growing resonance of national forms of sociability and presentability. A national contact zone simultaneously provides a context for unprecedented ethnic mobilization and identification among the country's minorities. Taking the case of Thailand's Mien (Yao), the author explore the restructuring of social life that emerges with this ethnic mobilization for sports and culture. These activities produce an identity effect that defines Mien in national terms. The ability and need to organize in relation to the nation facilitates the position of a select few Mien villages as the bearers of social life and cultural traditions, and imports new forms of inequality into local life.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Mien (Yao), identity, sports, ethnic mobilization, identification, national integration

Jonsson, Hjorleifur, (2000) "Yao Minority Identity and the Location of Difference in the South China Borderland" **Ethnos** (65)1: 56-82.

The place of Yao and other ethnic minorities in official museums and histories in China, Thailand, and Vietnam shows the state's involvement in identity politics. The museumizing of minority identities tends to endorse markers of difference, and conceal both the state's role in sanctioning identities and the state's suppression of the cultural and agricultural practices that previously reproduced social difference. The framework of modern nation-states contrasts with the explicit exclusion of upland populations by pre-modern polities in the region, that apparent othering was about the non-state people and had tensions among levels. This case suggests various entanglements of 'tribal' identities and the state's projects, and indicates how anthropological theorizing about 'peoples'

systemically failed to observe the historical role of the state in bifurcating the social and natural landscape.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Mien (Yao), comparative study, nation-state, museums, historical study, identity

Jonsson, Hjorleifur, (2001) "Serious Fun: Minority Cultural Dynamics and National Integration in Thailand" **American Ethnologist** (28)1: 151-78.

In this article, the author explores local social and cultural dynamics in the context of the national integration of ethnic minorities. His case concerns a Mien population in Thailand and describes various engagements of local and national spaces that center on issues of fun. Sports competitions and culture shows resonate with other projects that reinforce the centrality of villages in contemporary social life. For the Mien, these dynamics index a shift from the household to the village as the subject of action. Fun and games are not digressions from politics but are central to the serious play of everyday life.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Mien (Yao), national integration, cultural dynamic, sports.

Jonsson, Hjorleifur, (2003) "Review Article Encyclopedic Yao in Thailand" **Asian Ethnicity** (4)2: 295-301.

This paper examines the recent Encyclopedias that carry various connotations of scientific factuality, comprehensive, and authoritative knowledge. But, like any other form of writing which contain various implicit assumptions about the subject and the interests of the readers. The encyclopedia features on Mien suggests that highland peoples have come to be included in new kinds of narratives about modern Thailand, and this new focus is grounded in Thai concerns with modernity and national identity. The publications on

highland ethnic minorities within Thailand tend to exaggerate highlanders' contemporary difference from Thai People. At the same time, they systemically away from any discussion of the kinds of changes that have taken place in highland societies and cultures as a result of engagements with Thai society during the twentieth century.

Keywords: ethnicity,northern Thailand,Mien (Yao),identity,narrative,modernity.

Jonsson, Hjorleifur, (1999) "Moving House: Migration and the Place of the Household on the Thai Periphery" **Journal of the Siam Society** (87)1&2: 99-118.

This article addresses the significance of population migration in the upland areas that ethnically and otherwise constitute a periphery of Thailand. The case draws on fieldwork with Mien (Yao) people in Phayao Province during 1992-1994. In this research, focus on a sojourn that had brought the ancestors of this Mien population from southern China to the (then kingdom of) Nan during the 1870s and '80s. The migrations can bring about various transformations rather than being solely the move of group from one place to another, migrations also can radically alter social, cultural, and other dynamics. One point of this examination is that various factors of local histories can influence aspects of culture, society, and identity. Mien case also shows how people revise their history, giving the past new kinds of significance in light of present concerns and realities. Studying how people relate to history and society suggests a need to rethink issues of representing migration.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Mien (Yao), migration, identity, history.

Pinkaew Laungaramsri, (1998) 'Rai, Rai Luan Loy, Rai Mun Wian and Politics of Shifting Cultivation' A Paper Presented at Vietnamese-Thai Collaborative Workshop on "Ethnic Communities in Changing Environment" December, 9-15, 1998. Chiang Mai, Thailand..

This paper examines the critical approach to "local knowledge" which views "knowledge" and the uses of knowledge by knowers as strategic and contextual. This approach argues against a monolithic and romanticized perspective towards "indigenous knowledge". Not only does local knowledge represent "a dynamic entity that undergoes constant modifications as the needs of the communities change", but different people use it toward different strategic and contextual means. This paper places less stress on what "local knowledge" is than on how it is utilized by knowers and other social groups. The state discourse of "shifting cultivation" is instrumental; the contesting discourse of "local knowledge" and "rotational cultivation" used by both NGOs and the Karen is idealistically strategic and contextually responsive to the authoritative power of the state's expansion of protected areas.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, culture and development, ideological system and knowledge, shifting cultivation, contesting discourse

Cohen, Paul T., (1999) "Lue Ethnicity in National Context: A Comparative Study of Tai Lue Communities in Thailand and Laos" **Journal of the Siam Society** (86)1-2: 49-51.

The Lue are a Tai-speaking people whose home land is the Sip Song Panna region of Yunnan, China. There are also large Lue population in Thailand and Laos. This paper compares Lue communities in northern Laos (Muang Sing) and northern Thailand (Nan), focusing on the relation between Lue ethnic identification and territorial cults. The author seeks to explain the transformation of Lue ethnic identity in terms of the way the Lue relate to the nation-state and, in particular, to discourses of national culture and development.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Nan, Lue (Tai-Lue), identity, discourse, nation state, development

Kunstadter, Peter and Kunstadter, Sally Lennington, (1983) "Hmong (Meo) Highlander Merchants in Lowland Thai Markets Spontaneous Development of Highland-Lowland Interactions" **Mountain Research and Development** (3)4: 363-71.

This paper examines Hmong (Meo) people comprise about 11 percent of the minority people in the Thai highlands, and are the most notorious opium producing group. Development activities among Hmong and other opium producer have focused on introduction of substitute cash crop and reforestation of imperata grassland. Hmong merchants are apparently pioneers in a process which is bringing increasing numbers of Hmong and other highlanders put of the mountains. This paper considers direct sales of crafts and forest and farm products in lowland markets as on spontaneous response and also comments on the indigenous view of the role of education development. Indigenous efforts at development planning as themselves and these activities reveal about the willingness of these people to act as entrepreneurs and to innovate.

Keywords: ethnicity, orthern Thailand, Hmong, cash crop, development, merchants, crafts, entrepreneur

Nishimoto, Yoichi , (1998) 'Northern Thai Christian Lahu Narrative of Inferiority: History and Ethnic Consciousness' A Paper Presented at Vietnamese-Thai Collaborative Workshop on "Ethnic Communities in Changing Environment". Chiang Mai, Thailand.

This paper studies the history of Lahu people who have converted to Christianity in Chiangmai. The examine implications of long-time presence of Christian among people, and consider how these elements have contributed to the formation of the Lahu narratives of inferiority. A simple assumption base on the narrators' social and historical backgrounds

gives their narratives unique manners and styles. However sometime the narratives seem to have their own life and significant distance from social realities they refer to. People's narratives have their unique pattern style, up to their social and historical experience. In the case of peoples deprived of power, historical consciousness becomes almost equal to ethnic consciousness.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Chiang Mai, narrative, inferiority, Christianity, ethnic consciousness

Schmidt-Vogt, Dietrich , (1998) "Defining Degradation: The Impacts of Swidden on Forests in Northern Thailand" **Mountain Research and Development** (18)2: 135-49.

This paper reconsiders existing 'orthodox' definitions of forest degradation by looking at the changes in vegetation caused by swidden farming near three upland villages in Northern Thailand. It is argued that the common belief that swidden is a degrading land use. Instead, swidden agriculture should be evaluated in recognition of its great diversity in species encouraged. The case studies indicate that swiddens from Lawa and Karen ethnic groups may provide better land management and diversity land than reforestation. But a different swidden system in one Akha village led to species loss useful secondary regrowth. It is argued that environment policy maker should acknowledge that many secondary forest formation and that defining degradation from the viewpoint of one ethnic group may avoid loss of potentially valuable forest uses defined by other.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, swidden agriculture, forest degradation, environment policy, diversity, land management

Tannenbaum, Nicola, (1984) "Shan Calendrics and the Nature of Shan Religion" **Anthropos** (79): 505-15.

This paper began as an exercise in describing the calendrical system of the Shan of northwestern Thailand. In working out the description, the author became aware of the relationship among Buddhist, animist, and astrological calendrical elements. This relationship became increasingly important when I began to consider the ways the system is used. The nature of this relationship posed a larger question in the study of Shan religion. The connections among the elements were compatible with the analysis of Shan cosmology. Her level of knowledge about both the calendrical system and the relationship of its constituent parts are insufficient to make stronger claim. The calendrical system does provide suggestive evidence from a different, but related domain.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Mae Hong Son, Tai (Shan), religion, cosmology, calanrical system

Tannenbaum, Nicola, (1990) "The Heart of the Village: Constituent Structures of Shan Communities" **Crosswords** (5)1: 23-41.

The focus on understanding ethnic groups in terms of their ideologies, histories, economies, and politics and examination of variations within broad context, is not simply the glorification of ethnography and cultural trivia. Shan village one becomes aware that house compounds and the village temple are separate bounded areas, the household, temple tsao mong house, and the tsau wan, or heart of village, together constitute a Shan community, which not constructed from a collection of semi-autonomous households, and the village is not a "super-household" since it contains elements that are not represented at the household level. Taking these groups and relating their variations to different political, economic and historical forms make it possible to understand the dynamic processes in the history and development of the area.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Tai (Shan), history and development, ethnography, dynamic process, variations

Tannenbaum, Nicola, (1992) "Households and Villages: The Political-Ritual Structures of Tai Communities" **Ethnology** (31): 259-74.

This paper examines the village seem natural units with an internal coherence that binds their members together. This perception in anthropology comes from the earlier functional theoretical orientation that produced classic ethnographies of villages. She has regard household clusters as village or hamlets. The question of what the cluster may mean to the people who inhabit them remains unexamined. This essay explores the ways lowland Tai groups use rituals to mark the autonomy of households and incorporate them into villages and larger regional groups. After describing the ritual features associated with Tai households, villages, and supra-village groups, the political-religious organization for three Tai groups is examined for an explanation of what village might mean.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Mae Hong Son, Tai (Shan), functional Theory, ritual, political-religious organization

Durrenberger, Paul and Tannenbaum, Nicola, (1989) "Continuities in Highland and Lowland Religions of Thailand" **Journal of the Siam Society** (77)1: 83-90.

This paper examines the structural unity cuts across major ethnic and linguistic boundaries. Central aspects of the complex are power/potency, productivity how one achieves it, and the necessity to publicly validate it through feasts and generosity. Theravada Buddhism a similar underlying structural unity in lowland societies. Both inside the outside observers identify these people as Buddhist and state that these societies must be understood in Buddhist terms. The writers argue the difficult questions about continuities in upland and lowland society or the nature of the relationship among religion, world view,

and political economic form with the religious structure shared by lowland societies is similar to that of the upland societies and that differences are a consequence of their radically different political and economic form.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, highland and lowland relation, Theravada Buddhism, continuity

Pine, Judith M. , (2002) 'Lahu Writing and Writing Lahu: An Inquiry into the Value of Literacy' Ph.D. Dissertation University of Washington.

Informed by fieldwork among Baptist Lahu in northern Thailand, this dissertation explores the concept of 'literacy' as it is constructed in discourses within Thailand, in international contexts, and in anthropological theory, illustrating the impact of this construction on those who are perceived as "without-writing". In order to understand the value that written language and the ability to read and write have in a Lahu context, and perhaps in other contexts as well, The writer consider two very different modes within which human beings relate to written language. On the one hand, written language is a medium of communication, a technology for inscribing and deciphering meaningful messages. At the same time, but separate from its action as a tool, written language is a possession belonging to a group, marking them as people with writing, in opposition to those without writing. The ability to read and write a language does not lead, as it logically might, to the status of possessing writing. With the examination of this particular case, I hope to better understand the indelibility of the "without-writing" label.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Lahu, Baptist, discourse, social construction, literacy, identity

Baba, Yuji, (1993) 'The Ritual of the Guardian Spirit of the Tai-Lue and its Social Background - the Case Study on Nan Province in Northern Thailand' Paper Presented at the 5th International Conference on Thai Studies-SOAS, London, 1993.

The paper examines the ethnic label of Tai-Lue means a group of people who migrated from Sipsong Panna in Yunan Province in China in the 19th century. The writer focuses on the group of people who migrated from Muang La in the eastern part of Sipsong Panna. The culture of the Tai-Lue in Northern Thailand is very similar to that of Tai-Yuan (an indigenous Tai group in Northern) in their ritual and their oral tradition. Especially, the main guardian spirit, Chao Luang Muang La, controls many ancestral spirits.

Keywords: ethnicity,northern Thailand,Nan,Sipsong Panna,ritual,guardian spirit,migration

Gravers, Mikael, (1999) 'Ritual as a Medium of Power: Karen Religious Movements in Burma (Myanmar and Thailand)' The Paper Presented in Workshop Cargo, Cult and Culture Critique, Aarhus 25 - 28 November, 1999.

The writer suggested we could retain the term millennial, millenarian (or messianic) for movements with prophecies, concepts of time/duration and catastrophic events. However, author prefer to reserve cargo cult as a term for movements in the Pacific, i.e. in its context of historical origin and construction, whilst the idea and expectation of cargo can be aspects of utopian movements elsewhere. Author believe that the empowerment created via ritual practice is of universal relevance to the discussion of movements such as cargo cults, millenarian as well as other utopian movements.

Keywords: ethnicity,northern Thailand,Karen,millenarian,cargo cult,ritual,empowerment

Hayami, Yoko, (1997) "Internal and External Discourse of Communality, Minority Claims on Forest in the Northern Hills of Thailand" **Tonan Ajia Kenkyu (Southeast Asian Studies)** (35)3: 558-79.

This paper addresses the question of land rights and forest conservation for those on the periphery i.e. the minority hill-dwelling population, specifically, the Karen in Ban Wat Chan of Chiang Mai. The author discuss the twofold nature of problem. First, land and forest use in the community, and the internally oriented discourse of community. Second, how the Karen resist government projects and claim their rights to livelihood based on forest land against the background of rising nationwide concern over environmental issues. The author shown that communality and tradition are enacted in ritual and emphasized in discourse become a strategy against the real trend of individualization and stratification of increasingly dissected land within the community. Even though the recent image of the forest-dwelling Karen who live with and sustain the forest arises from respect for and appreciation of Karen tradition, it can also be said the Karen themselves are not of one voice. Those Karen who find the voice to outwardly emphasize traditional Karen community and its integral relationship to the forest are more often Christian or younger educated Karen who have gained perspective on their practices and are able to select, strategize and promote what is "traditional" among them.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Karen, discourse of communality, tradition, resource tenure, environmentalism

Jonsson, Hjorleifur, (2001) "Does the House Hold? History and the Shape of Mien (Yao)" **Society Ethnohistory** (48)4: 613-54.

This article reexamines accounts of Mien (Yao) ethnic minority populations in northern Thailand, in particular generalizations about social structure in terms of household formations. Two ethnographic accounts from the same province of Thailand during the

1960s suggest opposite tendencies in Mien household dynamics, but each makes a case for Mien society. This restudy proposes that the dynamics of the 1960s were largely specific to engagements with the regional political economy and a reworking of social relations, which led to the prominence of the household in social life. These dynamics were in and of the twentieth century, and this article draws on a contrast with the two generations immediately prior to what the ethnographies describe to situate households in relation to the shape of Mien social formations.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Mien(Yao), social formation, dynamic, household, social structure

Kwanchewan Buadaeng, (1997) 'Resistance Strategies of a Karen Leader in Northern Thailand' The Paper Distributed of the Seminar on Methodological Issues in Ethnology-social Anthropology Organized by the Institute of Ethnology of Vietnam in Hanoi, 15 - 18 December 1997.

This article described the case study of Karen people, in Mae Chaem district of Chiang Mai, on the Karen's strategies and tactics used in responding to the Thai state, that most studies focused on rebellions including the millennial uprisings which either directly or indirectly attacked state power. However, Karen people respond to the state in their everyday life, in contrast with Scott's [1985], The resistance carried out by the headman and his village is linked to larger political movements and outside organizations.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Chiang Mai, Karen, everyday resistance, religion, political movements, peasant society, strategy

Platz, Roland, (2003) "Buddhism and Christianity in Competition? Religious and Ethnic Identity in Karen Communities of Northern Thailand" **Journal of Southeast Asian Studies** (34)3: 473 -90.

The influence of Christianity in Karen communities of Northern Thailand is increasing. Thai Buddhism is still marginal but growing, reducing the power of traditional beliefs, particularly ancestor worship. Despite conflicts between Christians and non-Christians, differing attitudes among the various Christian denominations towards Karen tradition and intra-ethnic dissociation based on religion, a distinctive Karen ethnic identity persists irrespective of religion, though the association between religious and ethnic identity varies.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Karen, Buddhism, Christianity ethnic, identity, ancestor worship

Tomforde, Maren, (2003) "The Global in the Local: Contested Resource-use Systems of the Karen and Hmong in Northern Thailand" **Journal of Southeast Asian Studies** (34)2: 347-60.

The Karen and Hmong in Thailand have been significantly impacted by global and national environmentalist discourses. The Karen, traditionally viewed as conservationists, have had to abandon much of their local knowledge. Conversely, the Hmong - long stigmatised for their allegedly destructive swidden practices - have made significant modifications in their use of resource. In this article emphasizes on environmentalism as an analytical concept covers a large range of meanings - it is understood not only as a collective response to environmental degradation but also, giving the wide range of socio-political interests and value systems involved, as a multifaceted social and political phenomenon. Environmentalism is a discourse which involves a struggle over crucial natural resources as well as over the symbolic power to define how environmental problems

should be solved. As a discourse, it both reflects and influences social, economic and political processes.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, environmentalism, discourse, resource management, value system, symbolic power

Toyota, Mika, (2003) "Contested Chinese Identities Among Ethnic Minorities in the China, Burma and Thai Borderlands" **Ethnic and Racial Studies** (26)2: 301-20.

This article examines the issue of ethnic and social identity formation among the minority peoples who span the frontier zones of China, Burma and Thailand. Seeking to get beyond "multiple identities" based on dichotomies of origin and destination, the author explores the way in which identities are "trans-localized" in the context of current transnational migration. In particular, the author investigates the discursive narratives of Chinese identity among the people officially not categorized as "Chinese" but as "Hani" in China and as "Akha/hill tribes" in Thailand. "Trans-localized Chinese identity" represents the socio-cultural capital of transnational social networks through the personal experiences of the migrants and the alternative survival strategy against externally imagined ethnic categories enforced by various nation-states. The study draws on findings from anthropological fieldwork carried out over the years 1994-1998.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Southeast Asian Study, Akha, identity, trans-localities, migration, social network, holistic state

Walker, Andrew, (2001) "The 'Karen Consensus', Ethnic Politics and Resource-Use Legitimacy in Northern Thailand" **Asian Ethnicity** (2)2: 145-62.

Recent Thai research on Karen ethnicity and resource management places significant emphasis on rotational shifting cultivation (rai mun wian). A broad consensus has

emerged that this is a relatively sustainable, ecologically friendly and subsistence-oriented form of agriculture that is threatened by the recent intrusion of the state and the market. This paper argues that the portrayals encompassed by this 'Karen consensus' rely on overly selective accounts of Karen economy and, in particular, play down the historical importance of long-term agricultural intensification and commercial exchange. While recognizing the importance of establishing the legitimacy of upland communities in a context of tenure insecurity and resource conflict, the paper argues that the 'limited legitimacy' of the 'Karen consensus' runs the risk of undermining Karen claims for a greater share of natural resources and development assistance.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Karen, culture and development, swidden system, Karen consensus, resource management.

Chang, Wen-Chin , (2002) "Identification of Leadership Among the KMT Yunnanese Chinese in Northern Thailand" **Journal of Southeast Asian Studies** (33)1: 123-46.

This paper analyzed the leader-follower relationship among the Kuomintang (KMT) Yunnanese Chinese in northern Thailand. While applying the theoretical framework derived from various studies of patron-client relations, the author argues that the relations in this case have been embedded in a particular socio-cultural context which incorporates both Han Chinese culture and the native ethos of long-distance caravan trade. By exploring the context, we gain insight into the interactions between the KMT leaders and their followers that were characterized by both instrumental and emotional forms. The findings are distinct from those observed in most patron-client studies, which claim that the relations are essentially instrumental. Furthermore, the present study challenges the monolithic picture of Chinese immigrants in Thailand (and other places) portrayed in earlier studies, which have confined ethnic Chinese to the homogeneous framework of Han Chinese culture and

overlooked regional differences with regard to local socio-cultural contexts developed through history.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Yunnan Chinese immigrant, KMT, patron-client relations, caravan trade

Yos Santasombat, (2004) "Karen Cultural Capital and the Political Economy of Symbolic Power" **Asian Ethnicity** (5)1: 105-20.

For the Karen of northern Thailand, constructing the image of Karen as forest guardians and conservationists has produced an instrument of struggle against the official hegemonic discourse. This image construction is the accumulation of cultural capital and its transformation into symbolic power. The Karen cultural producers promote this strategy by investing their local knowledge and cultural resources into political action and alliances that reinforce their identification as 'children of the forest', in their own eyes and in the eyes of others. Through image construction, the largely negative identities embodied in 'Karen' and their communities-as denigrated 'hill-tribes', forest-destroyers and illiterate peasants-are transformed into a single social and political category defined as the 'indigenous' forest managers.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Karen, cultural capital, ethnic identity, local knowledge, symbolic power, discourse

Buergin, Reiner, (2000) 'Hilltribes' and Forests: Minority Policies and Resource Conflicts in Thailand' The Paper Presented at the Socio-Economics of Forest Use in the Tropics and Subtropics (SEFUT) Working Paper No.7, Working Group Socio-Economics of Forest Use, Freiburg. July 2000.

Until the 1980s, Thai policies towards the ethnic minority groups categorized as 'hilltribes', was dominated by concerns about opium cultivation and communist insurgency. By the 1980s, deforestation and control of resources in the uplands became important national issues of 'hilltribe' policies. Since the beginning of the 1990s, strategies of territorial, social, and political exclusion towards these ethnic minority groups, increasingly referring to national sentiments and ideologies, are dominating conservation policies and resource conflicts in the uplands of Thailand. State agencies, like the Royal Forest Department and the Military, thereby try to secure and regain positions and power challenged in the controversies on settlement and use rights in national forest reserves during the 1980s and 90s. This paper will sketch these changes of concerns and strategies of ethnic minority policies in Thailand, concentrating on the shifts during the 1980s and 90s in the context of the controversies on deforestation and resource conflicts in the uplands.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, hill tribes, resource conflict, assimilation, strategies, exclusion, conservation policies

Hayami, Yoko, (2004) **Between Hills and Plains: Power and Practice in Socio-Religious Dynamics Among Karen** Kyoto: Kyoto University Press.

This book address two interrelated issues in the particular context of mainland Southeast Asia and the people called Karen. First are the continuities and disjunctures in ritual and religious practices from the point of view of notions of power, embodied practices, sociality and materiality. The author will examine ambiguities and interweaving of embodied practices that create opening for redefinitions of power in rituals and religions. The second

issue is the formation of the Karen as a minority ethnic group situated between the hills and plains, their separation and the incorporation by the state, and their resistance to and accommodation of the state. Examining the process of Karen ethnic category formation and reformulation enables to reconsider the taken for granted categories against the background of constant flows of people, goods, ideas and system that characterize this region.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Karen, religion, ritual, resistance, power, practice, accommodation

Renard, Ronald D. , (2000) "The Differential Integration of Hill People into the Thai State" **Civility and Savagery: Social Identity in Tai States** (63-83)Richmond: Curzon Press.

This article focuses on a single people, the Karen, but broadens the time-scale, starting with early Buddhist definitions of people who are fit to rule and live in cities, or muang. Renard argues that such distinctions were based on values of civility and merit, literacy and urbanity, and not on any 'ethnic' criterion. From the mid-nineteenth century, however, the process began of transforming Karen from subjects into citizens; a process which he shows 'involves many of the problems found in Thai state formation'. Specifically 'the very conceptual basis of Thai civilization changed, so too did the notion of what it meant to be Tai and Kha'.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Karen, cultural and development, Buddhism, distinction, contesting identity

Tapp, Nicholas, (2000) "Ritual Relations and Identity: Hmong and Others" **Civility and Savagery: Social Identity in Tai States** (84-103)Richmond: Curzon Press.

This article examines the role of peripheries in the construction of the cultural and political centers, in particular two-way practices of appropriations and incorporation of the most physical and metabolic kind-of alien powers. The author compares Tai absorption of aboriginal Lua' rituals and Hmong absorption of Chinese elements in shamanic practice. His argument that incorporation of elements of dominant culture may constitute 'a successful challenge mounted on the center by the periphery' rather than 'a triumph of hegemonic discourse' challenges many theories of cultural domination or hegemony. Finally, he argues strongly against the reification of cultural essences in the construction of ethnic minority identity

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Hmong, Tai (Lua), ritual, identity, absorption, gender, hegemony, periphery

Alting von Geusau, Leo, (2000) "Akha Internal History: Marginalization and the Ethnic Alliance System" **Civility and Savagery: Social Identity in Tai States** (122-58)Richmond: Curzon Press.

In this article studies intensive ethnographical and historical of many centuries the Akha have mainly interacted with Tai states of various sorts, whereas in Thailand. Tai are the principal 'other' for Akha. But only recently have Akha/Hani people themselves become aware of the widest extent of their own unity, despite dispersal and separation in some cases for as long as six hundred years. Alting von Geusau carefully reconstructs both an 'internal' Akha historical account of themselves-based crucially on a 64 generation genealogy and other oral texts and forms of traditional knowledge of great complexity-and an 'external' account which provides corroboration or interleaving commentary on key elements.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, marginalization, genealogy, oral text, traditional, knowledge

Ratanaporn Sethakul, (2000) "Tai Lue of Sipsongpanna and Muang Nan in the Nineteenth-Century" **Civility and Savagery: Social Identity in Tai States** (319-29)Richmond: Curzon Press.

This article shows the importance of rituals of local and state identities in the principality of Nan. But here the 'minorities' were themselves Tai, more and less voluntarily resettled after wars and other disturbances. They had to conform to and recognize the powers of state level rituals, but they were able to retain and develop-albeit under license for there were lingering suspicions as to the loyalty of such migrants-their own local cult in which they often memorialized their previous lords or the founders of new settlements. Such practices enable the Tai Lue of one community near Chiang Mai still to claim and in a sense recall links of descent going back 600 years. And this is despite a parallel process of various sorts of Tai and non-Tai taking on a more or less generic Khon Muang political and cultural identity.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Nan, Tai (Lue), migration, ritual, identity

Tapp, Nicholas, (2000) "A New Stage in Tai Regional Studies: The Challenge of Local Histories" **Civility and Savagery: Social Identity in Tai States** (351-9)Richmond: Curzon Press.

This article summarizes on the contributions in the "Civility and Savagery: Social Identity in Tai States" to show the viewpoint of Thai cultural studies, it is now down to the efforts of individual minority specialists to show, in detail, the relations of given populations with the larger state structures and policies which have defined them. Since, the International Conference on Tai Studies, a new stage in the sub-regional studies has been

reached. The ethnic minority specialists have fruitfully combined a new way with the specializing in Thai/Tai studies to examine the historical legacies of a communal past and some of the inter-relationships and conflicts of the present. Therefore, Thai studies move towards a recognition of the strength of cultural diversity within both traditional Tai states and modern Thailand, studies of the non-Tai ethnic minorities are moving towards a recognition of much more extensive relations with the Tai than have been generally recognized in the past.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Tai, Thai study, identity, state policy

Hinton, Peter, (1983) "Why the Karen do not Grow Opium: Competition and Contradiction in the Highlands of North Thailand" **Ethnology** (22)1: 1-16.

This paper attempts to explain why the Karen do not cultivate opium poppy in a region where it offers the highest cash returns for any crop. Its initial claim is that their small nuclear family production units simply lack the manpower for the intensive cultivation which the poppy requires. But this argument raises further questions. Is the Karen social system so inflexible that its members are unable to bend the rules to suit their circumstances? Are there any aspects of their system which allows them scope to maneuver? If so, to what extent are these utilized? Or, if their system serves them so poorly, why does it persist?

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Karen, cultural and development, opium, labor system, poor

Turton, Andrew, (1980) "Thai Institutions of Slavery" **Asian and African Systems of Slavery** (251-91)Oxford: Basil Blackwell.

This article shows the distinctive features of Thai institutions of slavery. Slaves originated from both outside and inside the social formation: from outside, from other states and hill peoples, by trading, raiding and warfare; and from inside chiefly through indebtedness and juridical confiscation. The origin of slaves had little bearing on the uses of their labor, nor did outside origin lead to a marked or permanent 'outsider' status. Both outsiders and insiders reproduced themselves as a slave labor force. The possibility of enfranchisement was however far more likely for those originating from inside, especially slaves for debt, though not all these were redeemable. After enfranchisement, there was virtually nothing approximating a 'freedman' status.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, slavery, social formation, labor, freeman

Kwanchewan Buadaeng, (2003) "Khuba Movements and the Karen in Northern Thailand: Negotiating Sacred Space and Identity" **Cultural Diversity and Conservation in the Making of Mainland Southeast Asia ...** (262-93)Bangkok: Amarin Printing and Publishing Public Company Limited.

The Khuba Movement is led by a Buddhist monk who is believed to be a ton bun, literally meritorious person, in the construction of monasteries and other relate infrastructure throughout northern Thailand. Through the construction of sacred monuments in the peripheral areas of the nation-state. The paper put forward the idea that sacred space has been constructed by Khuba and his followers based on localized Buddhist legend, myths and local practices. The Karen, Lue and other local ethnic groups participate in these rituals to gain protecting power and to take part in the construction of the millennium on earth. This millennium can be realized by the equal and respectful relations among varied ethnic groups the construction, by the sense of prosperous space which is created outside the

control of the state and the Sangha. However, by exploring details of the construction projects and the relationship between Khuba and the Sangha and the state of Khuba Movement, the writer argue that characteristics of sacred space and participants' identity can be variant from one to another Khoba Movement as a result of different strategies - among powerful parties within different socio-economic and political context. This confirms the non-essentialist nature of space and identity and that their boundaries could as the result of the negotiation of its meanings.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Karen, Buddhism, identity, sacred space, contested meaning, Khuba, ton bun

Hayami, Yoko , (2003) "Meat-Consumption, Feasting and Commensality among Karen in the Context of Socio-Religious Changes in the Upland-Lowland Continuum" **Cultural Diversity and Conservation in the Making of Mainland Southeast Asia...** (348-74)Bangkok: Amarin Printing and Publishing Public Company Limited.

Food and the sharing of it provide central idioms in Karen ritual and social life in the hills of Thailand - there are unwritten rules about the proper sharing of food within and outside the household and community, while feeding others, both human beings as well as spirits, is a form of controlling power. Among Karen, sacrifice of small livestock (primarily pig and chicken) is also central to their ritual practices. This paper analyses the ritual and social practices of meat consumption and feasting among Karen, and the implication of the practices towards socio-religious dynamics. The writer argue that the practices to wards maintaining social order is through mediation, control and constitution in the sacrificial feasting, with differing social configuration from egalitarian to ranked societies. The difference between upland and lowland, may locate varieties in the configuration of notion of power and practices when we focus on meat feasting abstention from meat, and on sacrifice/non-sacrifice of livestock in the upland-lowland continuum.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Karen, consumption, socio-religious, community, ritual, social practices, feasting, food, sharing

Bryant, Raymond, (1997) "Kawthoolei and Teak: Karen Forest Management on the Thai-Burmese Border" **Watershed** (3)1: .

This article focuses on Kawthoolei that has been heavily dependent on teak extraction to fund the Karen National Union struggle against the Burmese military junta, the State Law and Order Restoration Council (SLORC). The writer explores the social and economic structure of Kawthoolei, and the way in which resource extraction was more than simply a source of revenue it was also an integral part of the assertion of Karen sovereignty.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Karen, resources management, border, sovereignty, Karen National Union (KNU)

Kammerer, Cornelia Ann, (1987) 'Minority Identity in the Mountains of Northern Thailand: The Akha Case' Cultural Survival Report 22, Southeast Asian Tribal Groups and Ethnic Minorities Prospects for the Eighties and Beyond. Proceeding of a Conference Co-sponsored by Cultural Survival, Inc. and the Department of Anthropology, Harvard University..

The author did research in the community in Thailand's Chiang Rai Province where crowded with ceremonies including annual ancestor offerings, rituals concerned with swidden rice cultivation, and yearly community-based rites. In this paper focuses on an ethnic minority called "Akha" which facing the integrating of modern nation-state of Thailand and members of this "perennial minority group" encounter an unprecedented challenge not only to their cultural survival but also to their physical survival. Among Thai in general and among government representatives in particular there is the split between those who see national integration as the homogenization of disparate parts into a united whole.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Chiang Rai, Akha, identity, national integration

Rhum, Michael R., (1987) 'The Future of the Past in Northern Thailand' Cultural Survival Report 22, Southeast Asian Tribal Groups and Ethnic Minorities Prospects for the Eighties and Beyond. Proceeding of a Conference Co-sponsored by Cultural Survival, Inc. and the Department of Anthropology, Harvard University.

This article observations for Thailand during the late nineteenth and early twentieth centuries. The heroic efforts were made to remodel the traditional Siamese state on the model of the Western nation-states, as part of the Siamese monarchy's strategy for resisting the colonialist powers. During this period, a new-found concern arose with clerly demarcated territorial boundaries and the centralization of administration, education and church (Sangha). This transformation required the creation of a national Thai identity, which in turn required some degree of homogenization of various regional cultures and languages. This situation has been completely transformed. Lanna has become northern Thailand and the northern Thailand peoples are supposed to have become Thai. The hill peoples' experience were different and difficult. For them, they are considered less Thai than other Thais.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Lanna identity, homogenization, transformation

Yang, Bo, (1987) **Golden Triangle: Frontier and Wilderness** Hongkong: Joint Publishing Co..

The Golden Triangle denotes the triangular expanse of land which sprawls over the common borders of Burma, Laos and Thailand. Producing seventy five percent of the world's narcotics, it is the greatest source of hard drugs in human history and the world's largest producer of narcotics. The author ventures deep into this border area of northern

Thailand and he unravels the mystery of Golden Triangle, recounting the story of an opium dynasty, the capture and rescue of Khun Sa.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, opium trade, Golden Triangle

Baba, Yuji , (*1995) "The Social Background of Rituals for Tutelary Spirits Among the Tai-Lue of Northern Thailand: Preserving Memories of an Ethnic Migration" **Institute of Anthropology** (5)-: -.

This study investigated the assertion of ethnic identity among the Tai-Lue dwelling in Nan Province, who are in many respects quite culturally close to the region's predominant ethnic group, the Tai-Yuan. Because of the development now taking place in the rural areas of Thailand the Tai-Lue have been attempting to more clearly demarcate their cultural differences from the Tai-Yuan, pointing to their production of distinctive fabrics and other ethnic products, and to their practice of certain characteristic religious rituals.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Nan, Tai-Lue, ethnic identity, ritual, tutelary spirit

Trankell, Ing-Britt , (*1995) **Cooking, Care, and Domestication: A Culinary Ethnography of the Tai Yong, Northern Thailand** Gotab Stockholm: .

This book examines the production, preparation and consumption of food in its total socio-cultural context, a little-known ethnic group in northern Thailand, Tai Yong. The Yong are Buddhist wet rice cultivators in term of cultural values. The Yong cuisine is show to be related to their cultural meaning and cosmological significance. The technology of cooking is examines in detail and related to the use of domestic space, as well as to the culturally determined gender relations. The role and meaning of food in connection with the various events in the individual's life cycle is shown to add to our understanding not only of the

symbolic significance of the composition of different ceremonial meals, but also of the ideas about the place of man in the total Buddhist cosmology of the Yong.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, ethnography, Yong, cooking, space, gender relation

Prasit Leepreecha, (2001) 'Kinship and Identity Among Hmong in Thailand' Ph.D. Dissertation of Anthropology University of Washington.

This thesis interested in Hmong kinship identity in contemporary Thailand has been culturally reshaped by the Thai state integration and assimilation policies, Christian and Buddhist missionization. Hmong have used these modern contexts to strengthen their kinship and ethnic identities. Based on research conducted in Maesa Mai, A Hmong village in Chiang Mai Province, and among Hmong dwellers in urban Chiang Mai and vicinities. Thesis examines the Hmong kinship system, how it is traditionally reproduced through daily activities; the reshaping of Hmong kinship identities by the national government's registration and educational system, lowland Thai public culture, Buddhist and Christian missinization; and how Hmong people incorporate their kinship with modern technologies and knowledge, in order to strengthen their identity.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Chiang Mai, Hmong, kinship system, religion, identity, national integration

Waranoot Tungittiplakorn, (1995) "Highland-Lowland Conflict Over Natural Resources: A Case of Mae Soi, Chiang Mai, Thailand" **Society and Natural Resources** (8)4: 279-88.

This paper examines the ongoing conflict between the Hmong highlanders and the ethnic Thai lowlanders over the Mae Soi watershed of Chiang Mai in northern Thailand. The study shows that highlanders and lowlanders have asymmetrical perceptions of the conflict and its solutions. Lowlanders perceive the conflict as mainly environmental, highlanders

reduce the water quantity and quality. Highlanders indicated more diverse social, political and economic factors as the cause of the conflict. It is inconclusive, however, that the conflict originated from the environmental issue.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Chiang Mai, Hmong, resource conflict, watershed

Delang, Claudio O., (2003) **Living at the Edge of Thai Society: The Karen in the Highlands of Northern Thailand** London: Routledge Curzon .

The Karen is one of the major ethnic minority groups in the Himalayan highlands, living predominantly in the border area between Thailand and Burma. As the largest ethnic minority in Thailand, they have often been in conflict with the Thai majority. This book is the first major ethnographic and anthropological study of the Karen. In the first section this anthropological study of the group focuses upon their ethnic identity and the way that the Karen negotiate their position within Thai society. The second section analyses aspects of social life in the Karen communities, while the third section deals with social and economic adaptation that has been necessary due to government intervention and its restriction of land use. Based on original, empirical anthropological research, *Living at the Edge of Thai Society* assesses the socio-economic consequences of globalization on an ethnic minority in a developing country. This book will appeal to those studying ethnic minorities in Southeast Asia from an anthropological, Asianist or cultural studies perspective.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Karen, culture and development, ethnic identity, globalization, national integration

Kanstrup-Jensen, Annette , (2004) 'Constraints on Capability Formation of Indigenous Communities - the Case of Human Development among Akha and Hmong Groups in South East Asia' Paper Presented at the International Conference Impact of Globalization, Regionalism and Nationalism on Minority Peoples in Southeast Asia 15-17 November 2004, Chiang Mai Thailand.

The conceptualisation of human development is different. For some indigenous population groups in South East Asia the concept means: 'to become a human being', 'knowledge' and 'learning'. National capacity building strategies rely on human beings as capital. The acquisition of education and skills are 'indirect' values that are essential for functioning and inclusion in economic and political life. The 'direct' values acquired through education should make people able to lead the lives they have reason to value, and to enable them to choose. Capability formation among indigenous communities is therefore among other things a question of whether education should reproduce the dominant culture or enrich and cultivate human potential. The dilemma can be epitomized in the question of how a meaningful education for the indigenous people to take part in a modernising process can be created while preserving fundamental elements of their cultural heritage.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Southeast Asian Study, comparative study, culture and development, social value, education, modernization

Walker, Anthony R. , (2004) 'Karen and Lahu: Ethnic Affiliation or Baptist Imagination? A Paper in Memory of Dr. Peter Hinton (1939-2004)' Paper Presented at International Conference Impact of Globalization, Regionalism and Nationalism on Minority Peoples in Southeast Asia 15-17 November 2004, Chiang Mai Thailand.

This paper interested in Peter Hinton studies about Karen and Lahu cultural repertoires, especially in the religious domain, where both had a tradition of lost writing that would one day be returned to them in the form of a golden (for the Karen) or silver/white (for

the Lahu) book. Converts to Christianity among both peoples were quick to interpret the coming of Christianity and its holy book, The Bible, in terms of their respective legends of the lost writing. This paper argues that it was Ba Te who persuaded William Marcus Young of the truth of Karen-Lahu affiliations and that Young (and doubtless many Christian Lahu who had been taught by Karen missionaries) passed the tradition to Harold Mason and Oliver Gordon Young in turn. In other words, the claim for a close ethnic affiliation between Karen and Lahu rests on Baptist missionary ideology, not on sound ethnological or linguistic evidence.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, religion, Christian conservation, missionary, myth

Strassen, Carina zur , (2004) 'Finding the Path While Walking: Negotiations of Lahu Peoples' Ethnic Identity' Paper Presented at International Conference Impact of Globalization, Regionalism and Nationalism on Minority Peoples in Southeast Asia 15-17 November 2004, Chiang Mai Thailand.

The cultural assimilation has resulted in highland communities' social disintegration, economic dependencies and spiritual alienation, it was found that unilaterally steered processes may not bring about sustainable results; technocratic development effects may be little more than transferring 'know-how' without knowing the destination. Thorough observations of inter-ethnic relationships are needed. While official agents may still prefer unilaterally designed development models, scholars' interest increasingly focuses on participatory approaches that permit bilateral processes of awareness-building. This paper attempts to raise awareness by discussing aspects of Lahu Na Sheleh identity in terms of collective responses to inter-ethnic experiences. It deals with Lahu peoples' changing concepts and perspectives, distancing from traditional practices, and costs they pay for wanting to overcome most basic standards of survival. It advocates self-defined developments.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Lahu, identity, cultural assimilation, participation approach, awareness

Chumpol Maniratanavongsiri, (2004) 'Changing Labour Organisation in Karen Society in Thailand' Paper Presented at the International Conference Impact of Globalization, Regionalism and Nationalism on Minority Peoples in Southeast Asia 15-17 November 2004, Chiang Mai, Thailand.

This paper discusses and analyzes contemporary change in the organisation of labour among the Karen in northern Thailand. It describes traditional systems of labour, including household, exchange, paid and co-operative labour. It also provides an analysis of how these traditional forms of labour have changed since the Karen emerged from the isolation of rural villages and came into increased contact with the outside world. Traditional labour organisation has been affected by social and economic change, including increased access to education, improvements in infrastructure and technology and the implementation of government rural development and conservation policies.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Karen, labour organization, development.

McCaskill, Don, (2004) "'Fix" and "Flux": Responding to Globalization and Nationalism - The Emergence of New Identities Among the Hmong in Northern Thailand' Paper Presented at International Conference Impact of Globalization, Regionalism and Nationalism on Minority Peoples in Southeast Asia 15-17 November 2004, Chiang Mai Thailand.

This paper will examine the complex impacts of globalization and nationalism on the culture and identities of Hmong people in a village in Northern Thailand. Globalization and nationalism can lead to a "fixing" or "closing" of ethnic boundaries and affirming old identities as a response of ethnic minorities to rapid social change and assimilative forces. Conversely, they also contribute to a "flux" or "flow" of identities as members of ethnic

minorities attempt to respond to their changing circumstances as they are integrated into the nation state and an increasingly globalized world. The paper will consider the current debates over the impacts of globalization and nationalism on cultures in the developing world. It will outline the creation of Hmong objective reality (culture) and subjective reality (identity) employing concepts of meaning, symbols, typifications, roles, institutions, legitimation, symbolic universes, social categorization, hybridity, boundary, habitus, cultural capital, multiculturalism, ethnicity, socialization, and power.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Hmong, nationalism, globalization, identity

Haaland, Gunnar, (2004) 'Globalization of Interaction Systems and the Culture in Ethnicity' Paper Presented at International Conference Impact of Globalization, Regionalism and Nationalism on Minority Peoples in Southeast Asia 15-17 November 2004, Chiang Mai Thailand.

This article deals with migrations of Nepalese from Nepal towards South East Asia - first to Myanmar as soldiers in British Gurkha regiments from the 1880s, and later as labourers and traders to Thailand from 1980s. The theme of this paper is the effects of living in these different socio-cultural and politico-economic environments have had on the migrants conception of ethnic identity, as well as on the cultural codes and values in terms of which they understand and act in these environments. Gurkha soldiers inviting Brahmin priests to perform Hindu rituals; construction of Hindu temples; organisation of private schools teaching children Nepali; organization of Nepali specific associations; and most importantly selecting spouses from the Nepali community. Still this is not sufficient to make Nepali identity compelling for everybody and there is a trickle of Nepalese crossing the boundary to the host community, primarily through marriage, acquisition of citizenship, and employment in public administration or in the army (relevant in Myanmar).

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Nepalese, South East Asian Study, culture and development, migration, transnational, ethnic identity

Bechstedt, Hans-Dieter , (2004) 'Global Economy and Social Networking: A Case Study from Northern Thailand' Paper Presented at the International Conference Impact of Globalization, Regionalism and Nationalism on Minority Peoples in Southeast Asia 15-17 November 2004, Chiang Mai, Thailand.

This paper presents the case studies from Pang Ma Pha District of Mae Hong Son province based on research carried out between 2001 and 2003. In this situation, an actor-oriented approach appears to be a promising analytical framework as it goes beyond a functionalist perspective and aims to relate the different livelihood strategies of different groups with a set of organizational practices that are, in these cases, primarily concerned with access to and utilization of natural resources. Through a social interface analysis the concepts of development assistance are 'deconstructs' and the way can be explored in which discrepancies of social interests, cultural interpretations and power relations are mediated at critical points of encounter between and among local villagers, government officials, development experts and other groups involved.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Mae Hong Son, natural resource management, livelihood strategy, power relation

Pine, Judith M., (2004) 'Upland Peoples in an Ecology of Literacies: Borders, Identity, Evidence and Voice' Paper Presented at International Conference Impact of Globalization, Regionalism and Nationalism on Minority Peoples in Southeast Asia 15-17 November 2004, Chiang Mai Thailand.

This paper argues, exists in northern Thailand, The writer will consider three cases in addition to that of the Lahu. Taking as a given the dominance of standard or central Thai,

and its system of writing (much as one might take for granted global consumer capitalism), She want here to focus on a smaller segment of what is arguably a global economy of writing. To achieve this focus, She begins with a bounded geographic region, northern Thailand. First provide a brief sketch of the political history of the region, then compare the relationships with writing of four groups: the Lahu, the Yuan (Khon Muang or northern Thai), the Karen and the Hmong.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Lahu, identity, literary, history, comparative study

Kwanchewan Buadaeng, (2004) 'Christian Conversion and Ethnic Identity: Cases of the Akha and the Karen in Northern Thailand' Paper Presented at International Conference Impact of Globalization, Regionalism and Nationalism on Minority Peoples in Southeast Asia 15-17 November 2004, Chiang Mai Thailand.

The paper describes the process of Christian conversion among the Akha and the Karen hill peoples of Northern Thailand. It asserts that individuals decide to convert to Christianity because they find it difficult and impractical to practice their traditional cults due to change in the conditions of the practices. The paper points out that there is similarity in the reason for changing among the Karen and the Akha people. But due to their more complex religious structure, the Akha converts much later. The paper also argues that ethnicity is not a factor in this process of conversion. As the Christian churches in Thailand are nationalized, Christian conversion is not a sign of resistance or the attempt to stand apart from Thai society. It is in fact the way one chooses to better integrate to the modern and global society.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, ethnic identity, Christian conservation, comparative study, national integration

Kook, Lee Sang , (2004) 'Connected People and Linked Places: The Karen Refugees, the Refugee Camps and Connection' Paper Presented at International Conference Impact of Globalization, Regionalism and Nationalism on Minority Peoples in Southeast Asia 15-17 November 2004, Chiang Mai Thailand.

The series of the influx of the Karen refugees have attracted many researchers on the situations of the Karen refugees inside the refugee camps. Existing literature exclusively confine their focuses to the refugees inside a particular refugee camp. Based on field research in 1999-2000 and 2003-2004 in a refugee camp and a border town, this paper strives to show how refugee camps are connected among them, how a central camp and a town play the roles of linking the refugee camps, and how the linkage extends beyond the Thailand-Burma borderlands. However, my findings reveal that although the Karen root their lives in precarious places, they keep pushing their lives forward, connected to other areas. Furthermore, this paper shows that the refugee camps became new domains or new provincial areas, centrally and administratively connected, and outwardly linked.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, border land, Karen, refugee, social network

Gravers, Mikael , (2004) 'Moving From the Edge - Karen Strategies of Modernizing Tradition' Paper Presented at the International Conference Impact of Globalization, Regionalism and Nationalism on Minority Peoples in Southeast Asia 15-17 November 2004, Chiang Mai Thailand.

This paper is a critical assessment and discussion of the key concepts used to characterize the Karen in recent debates, such as: "marginal", "peripheral", "living on the edge". Are these terms adequate in order to understand the Karen situation in relations to history and the State in Thailand. The strategic use of the concept 'rotational agriculture' (rai mun wian) a romanticism or a counter-concept to bureaucratic classification as 'nomadic' and 'shifting'.? Are we able to explain how the Karen attempt to convert modernity into their

custom? The paper probes into these complex and difficult questions. It suggests, very tentatively, using some alternative concepts from the recent anthropological debates such as "segmentation" and "localization". Finally, the paper provides a brief example from one Karen community as an illustration of the discussion.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Karen, modernization, marginalization, shifting cultivation, decentralization

Badenoch, Nathan, (2004) 'Social Relations in the Upland Landscape of Northern Thailand: Hmong Responses of Resource Scarcity' Paper Presented at the International Conference Impact of Globalization, Regionalism and Nationalism on Minority Peoples in Southeast Asia 15-17 November 2004, Chiang Mai, Thailand.

This paper examines Hmong village in Mae Chaem District, provide an important context for dealing with land shortage, competition for water resources, resource conflict with neighboring villages and supply of wage labor. For each of these issues, the evolving balance between household, clan and village based governance processes is key to understanding how changes in a contemporary Hmong village occur. Analysis of these social interactions is essential for understanding the real potential of bottom-up approaches that have come to dominate development thinking. Specifically, community-based natural resources management and political devolution, both components of the decentralization process to which the Thai government has committed itself, are dependent upon local peoples' capacity and willingness to engage. The question faced by all upland communities in Mae Chaem is not one of 'to engage or not', but rather, 'how to engage, and on what terms'.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Chiang Mai, Hmong, resources management

Tapp, Nicholas, (2004) 'Agency and Intervention in Northern Thailand' Paper Presented at the International Conference Impact of Globalization, Regionalism and Nationalism on Minority Peoples in Southeast Asia 15-17 November 2004, Chiang Mai Thailand.

This paper examines the developmental situation over the past 25 years since 1989 for the ethnic minorities of northern Thailand, with particular reference to the Hmong. It argues that the general transition away from a poppy-based cultivation system should not be seen as a result of the direct impact of crop substitution and development programmes, which themselves had only a limited impact, but should be considered in a much wider social and development setting, in which the agency of the minority peoples themselves has been fundamental. It considers Renard's recent book on the subject, as well as my own previous ethnography, in some detail and with reference to other work on northern Thailand.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Hmong, culture and development, opium, transition

Pattana Kittiarasa, (2004) 'Beyond Syncretism: Hybridization of Popular Religion in Contemporary Thailand' Paper Presented at the International Conference Impact of Globalization, Regionalism and Nationalism on Minority Peoples in Southeast Asia 15-17 November 2004, Chiang Mai Thailand.

This paper challenges the dominant paradigm in the studies of Thai religion. By taking the worship of multi-original deities in the popular spirit-medium cults in contemporary Thailand as a case study. The author argues that practitioners and specialists working on Thai religious studies need to refresh and update their analytical paradigm. Syncretism is a proven analytical paradigm in the studies of Thai religion, but it is not a perennial or flawless one. It examines the roots and routes of deities worshipped by their mediums and followers in the urban-based, popular spirit cults. How and why have these deities come to co-exist in the same spirit cults and were widely adhered by spirit-shrine goers in contemporary Thailand? While the cling of the proposition that Thai religion by and

large has maintained its syncretic outlook, It argues that the focal point for students and specialists of Thai religion is not harmonious continuities and transformations of a syncretistic religious system, but ruptures and breaks away from its complex tradition.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Buddhism, spirit medium, syncretism, hybridization, complexity, cult

Prasit Leepreecha, (2004) 'Modern Technology and the Reproduction of Hmong Ethnic Identity' Paper Presented at the International Conference Impact of Globalization, Regionalism and Nationalism on Minority Peoples in Southeast Asia 15-17 November 2004, Chiang Mai Thailand.

This paper have argument the Hmong live in different parts of the world or across the state boundaries, and their ethnic identity of shared memory has been gradually shaped in the context of nationalism, regionalization and globalization, they still share the same identity of Hmong-ness. Modern technologies play an important role in reproducing and disseminating Hmong stories of shared memory, both those practiced for a long time and also those recently created, among Hmong people who have been scattered in different parts of the world. Ethnographic fieldwork for this project was carried out in a Hmong community of Paklang in Nan Province, urban Chiang Mai of Northern Thailand and Wenshan of Yunnan Province in Southwestern China.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, identity, nationalism, globalization, technology

O'Brien, Scott, (2004) 'Karen Perspectives on Schooling in their Communities: Indigenous Knowledge and Western Models of Education' Paper Presented at the International Conference Impact of Globalization, Regionalism and Nationalism on Minority Peoples in Southeast Asia 15-17 November 2004, Chiang Mai Thailand.

This research is an exploration of the potential for Indigenous people to decolonise their education systems in the process towards self-determination. The Karen are an Indigenous people of Burma, who have survived centuries of oppression at the hands of the Burman feudal system. For the past fifty-five years they have been engaged in a struggle for self-determination against the Burmese military junta. This research examines the extent to which Eurocentric knowledge and values continue to frame Karen education which is central to this nationalist project. Through an examination of the experiences and insights of Karen Elders, administrators, and teachers, the thesis raises questions about the relevance of schooling which fails to valorize Karen traditional knowledge and ways of knowing to the Karen struggle for self-determination.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Karen, colonization, education system, refugee, nationalism

Wiewel, E.W., (2005) "Injection Prevalence and Risks Among Male Ethnic Minority Drug Users in Northern Thailand" **Routledge (Part of the Taylor & Francis Group)** (17)1: 102 - 110.

Thailand's rate of HIV due to drug use is increasing, and nearly one-half of clients at a drug treatment centre in the north are from marginalized ethnic minority groups. This paper describes and compares socio-demographics, drug use, and sexual practices across ethnic minority people presenting for treatment at the Northern Drug Treatment Center, Mae Rim, Thailand. Younger age, speaking Thai language, having a job with higher contact with Thais, and prior drug detoxification were significantly associated with injection in

multivariate analysis, while Hmong and Lisu ethnicity were protective. Using occupation and language as proxies, contact with Thais and concomitant acculturation may be a risk for injection among this population. The inadvertent consequences of acculturation as it relates to injection and HIV risk must be addressed.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Chiang Mai, drug use, acculturation, HIV/AIDS

Beyrer, C., Celentano, D. D. et al, (1997) "Widely Varying HIV Prevalence and Risk Behaviours Among the Ethnic Minority Peoples of Northern Thailand" **AIDS Care** (9)4: 427 - 39 .

The writer compares HIV prevalence, risk behaviours, and social and sexual norms among nine ethnic minority (Hilltribe) groups in northern Thailand. Communities were selected on the basis of size, ethnicity, development level and geography. Subjects (15-45 years) were stratified by gender and selected by household using two-stage randomization. Forty volunteers were identified in each of 27 villages. Participation was voluntary and informed consent was obtained. HIV infection status was determined using ELISA and Western Blot on saliva samples. Risks for HIV were measured with structured interviews using local languages. HIV rates, social norms and sexual behaviour varied considerably among ethnic groups, as did attitudes toward commercial sex work and use. HIV prevention needs to target the Shan, Akha, and Yao communities, and to focus on reduction of brothel work and use. The references of this article are secured to subscribers.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, HIV/AIDS, health, sexuality, hill tribe

Delang, Claudio O. , (2002) "Deforestation in Northern Thailand: The Result of Hmong Farming Practices or Thai Development Strategies?" **Society & Natural Resources** (15)6: 483 - 501 .

This article explores the social, economic, and political context of deforestation and watershed degradation in the highlands of northern Thailand. After the Second World War, the Thai government began promoting the colonization of the highlands, encouraging lowland landless farmers, agribusinesses, and logging companies to colonize and deforest the highlands. In the 1980s, the Thai government declared the closure of the frontier and gave the Royal Forest Department (RFD) the role of protecting the nation's forests and reforesting the denuded areas. Based on information gathered in a Hmong village and an RFD station, the article argues not only that the RFD is unsuccessful in dealing with the problems, but that its policies ultimately lead to further deforestation, worsen the present water imbalance, and result in the harassment of the resident ethnic minorities, who are held responsible for the negative effects.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, colonization, resources management, watershed

McKinnon, Katharine , (2005) "(Im)Mobilization and Hegemony: 'Hill Tribe' Subjects and the 'Thai' State" **Social & Cultural Geography** (6)1: 31 - 46 .

This paper explores how highland subjects have been transformed as the emergence of the Thai state has imposed concrete and regulated boundaries demarcating Thailand, and a Thai people. Building on historical narratives in which the freedoms of the past are counterpoised with the closely governed present, the author present a more complex and contradictory picture of the national subjects in Thailand. The author discuss the citizenship movement, in which activists have been fighting for citizenship status for highlanders through a strategy that seeks a place for highland people within hegemonic discourses of the nation-state and belonging. The citizenship movement establishes a new

'Thai hill tribe' subject position, formed in opposition to its constitutive outside--the 'non-Thai hill tribe'. And as highlanders find new ways to fit with the hegemony of the nation-state, both more fixed and more mobile subject positions open up as Thai-ness and its 'others' are redefined.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, hegemony, citizenship, development discourse, hill tribe, nation state

Wood, Robert E. , (1998) "Touristic Ethnicity: A Brief Itinerary" **Ethnic and Racial Studies** (21)2: 218 - 41 .

Touristic ethnicity is increasingly important for understanding ethnic relations, culture and identity in the world today. Empirically, this reflects the spread and importance of the tourism industry and its many ramifications for ethnicity. Theoretically, it is argued that the study of touristic ethnicity constitutes a particularly fruitful strategy for deepening our understanding of the construction of ethnic identities and relations generally. This two-pronged empirical and theoretical argument is developed in relation to three phenomena: 1) tourism as a form of ethnic relations; 2) the development of touristic ethnic cultures, in which interaction with tourism becomes an integral part of the construction of ethnic identity; and 3) the dedifferentiation of the tourist realm, such that touristic modes of visualization and experience become characteristics of the expression and consumption of ethnicity.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, culture and development, tourism, identity.

Jonsson, Hjorleifur , (2004) "Mien Alter-Natives in Thai Modernity" **Anthropological Quarterly** (77)4: 673-70.

This article discusses the repeated framing of Mien ethnic minority highland people as un-modern in relation to projects of modernity and modernization in Thailand. As upland

livelihood has become increasingly precarious and entangled with state regulation, Mien people are engaging with national modernity and modernization through public displays that variously highlight their tradition or modernity or creatively combine the two. In this national space, modernization has hegemonic force and serves as the anchor to varied projects of self-fashioning in relation to modernity, including those of tradition. Articulations of tradition are one aspect of modernity, and the notion of ethnic groups as the carriers of tradition may be equally specific to modernity's conceptual schemes

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Mien, modernization, hegemony, public display, tradition

Cohen, Erik, (2001) **Thai Tourism: Hill Tribes and Open-ended Prostitution** Bangkok: White Lotus.

This book reflects these shifting and expanding interests, they nevertheless relate to three principle themes: the penetration of ethnic tourism into the hill tribe area of northern Thailand. This book presents 6 parts, chapter one the writer explain hill tribe tourism. Chapter two he explains "Primitive and Remote": hill tribe trekking in Thailand. Chapter three he discussed hill tribe tourism. Chapter four he discussed in "Jungle Guides in Northern Thailand: The dynamics of a marginal occupation role". Chapter five the author presents about "The impact of tourism on the hill tribes of northern Thailand. The last chapter discussed "The growing gap: hill tribe image and reality".

Keywords: ethnicity, northern Thailand, tourism, prostitution, marginalization, hill tribe

Tooker, Deborah E. , (2004) "Modular Modern: Shifting Forms of Collective Identity Among the Akha of Northern Thailand" **Anthropological Quarterly** (77)2: 243-88.

In this article demonstrates that notions of collective identity among the Akha of Northern Thailand have shifted in recent history from a comprehensive, holistic form to a compartmentalized form. It contrasts forms of collective (Akha) identity during the period of the initial fieldwork (1982-1985) with forms emerging post-1985 through 1998, a time period characterized by increasing nation-state and capitalist penetration. This recent shift is placed within a broader, long-term historical context of the shifting politics of identity in upland/lowland relations. A comprehensive, holistic form of collective identity was historically developed by the Akha as a protective and organizational complex under conditions of dispersion, orality, local autonomy and unequal power relations with outside, lowland (especially Tai) groups

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Akha, identity, modernization, holistic, compartmentalization, nation-state, power relation

Gravers, Mikael, (2001) "Karen Notions of Environment-Space, Place and Power in a Political Landscape" **Forest in Culture-Culture in Forest: Perspectives from Northern Thailand** (55-84) Tjele: Research centre on Forest and People in Thailand, Danish Institute of Agricultural Sciences, Research Centre Foulum....

This paper compare data from Pwo Karen villages in Uthaitхани and Kanchanaburi provinces, and Sgaw Karen in Chiang Mai province in an attempt to assess their experiences of a changing environment as peoples in the forest. The material covers developments since 1970 and the recollections of the experiences narrated by the Karen villages. The Karen imagine their religion and environments are closely related in Karen traditions but also in different ways. In general, nature is viewed as inhabited by supernatural being and living forces who interfere in Karen life and must be respected. Environment, culture and

religious cosmology thus combine in a social construction of landscapes by relating past and present experiences and practices. The following is a brief outline of the theoretical concepts applied in the analysis.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Karen, cosmology, environmental, space

Cohen, Paul T., (2002) 'The Lue Diaspora' Paper Presented at the 8th International Conference on Thai Studies January 9-12, 2002 Ramkhamhaeng University Nakhon Phanom, Thailand.

In this paper explores the historical relationships maintained between the Lue in diaspora and the homeland. In Muang Lue (Sipsongpanna). This includes a discussion of "memories" of migration and various forms of what I call diasporic representation e.g. naming of a new Lue settlement after the original, the recreation of local spirit cults. The author will argue that links with the Lue homeland, especially ancestral villages, are maintained not only through imagination and nostalgia but also, to a remarkable extent, through on-going practices of cross-border visiting of kin, for Buddhist and non-Buddhist religious ceremonies, and for trade. This paper also examines the contemporary situation of the Lue in diaspora particularly northern Thailand and Laos, and the extent to which state cultural and development policies have transformed Lue culture. A final issue to be addressed is the interconnection between the revival of Theravada Buddhism in Sipsong Panna and in Lue communities in Burma, Thailand and Laos.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Lue, border land, Buddhism, diaspora, social memory, migration, representation

Prasit Leepreecha, (2002) 'The Transformation of Hmong Clanship Identity' The Paper Presented at 8th International Conference on Thai Studies January 9-12, 2002 Ramkhamhaeng University Nakhon Phanom, Thailand.

The paper argues the obtaining Thai surnames entails the transformation of Hmong clanship and ethnic identities. In Thailand, the state documentation project has become a modern technology of power for creating a Thai national identity, and for classifying and assimilating groups with distinctive ethnic backgrounds. In order to understand contemporary social phenomena existing in the village, this paper is briefly investigate the creation of clans and surnames as a consequence of the state documentation project from a worldwide perspective. Thereafter, the author examines the historical background of the creation of the Thai surname system, which was simultaneously invented with the state documentation project, and its impacts on the assimilation of non-Thai ethnic groups. In particular, it explores the adoption of Thai surnames among Hmong People in Maesa Mai and its effects upon Hmong clanship and ethnic identities.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Hmong, identity, clanship, cultural assimilation.

Nishimoto, Yoichi , (2002) 'Religious Revitalization and Narratives of "Tradition" by the Red Lahu in Northern Thailand' The Paper Presented at 8th International Conference on Thai Studies January 9-12, 2002 Ramkhamhaeng University Nakhon Phanom, Thailand.

The Lahu are now a marginalized people without a country within the Thai nation-state. As a response to their marginalization and pressures from the lowland peoples, the Red Lahu have periodically mounted religious reforms and revitalization movements throughout their history. Although outsiders consider the Lahu religion as "animism" or "traditional religion" and the Lahu themselves believe their religion is true to their traditions, in reality, their religious system is in a state of flux, always adapting and changing. This paper will first review the historical and social context in which the people currently find

themselves; next a case study of recent religious reforms and the revitalization movement in a Red Lahu village of northern Thailand will be discussed; and finally an analysis of the villagers' narratives about Lahu traditions will be presented, in order to understand how their religion is experienced by ordinary villagers.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Lahu, marginalization, religion, revitalization, narrative

Goodman, Jim, (2002) **The Akha - Guardians of the Forest** Chicago: Art Media Resource, Inc..

This paper examines Akha people in Northern Thailand. With their unusual village boundary gates, annual Swing Festival and exotic costumes, the Akha are one of the most colourful mountain-dwelling peoples in Southeast Asia. Over the centuries they have developed a rich and complex culture that provides customs and behavioral rules for all of life's possible contingencies. Originating in China's Yunnan Province, the Akha spread into Vietnam, Laos, Burma and Thailand, and in recent generations have been subjected to the vicissitudes of war, revolution and modernization. In spite of such pressures they have managed to maintain the basic values and tenets of a thousand-year-old tradition.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Akha, custom, history, value

Forbes, Andrew and Henley, David, (2000) **The Haw - Traders of the Golden Triangle** Chicago: Art Media Resource, Inc..

This book examines Haw in Golden Triangle. The Golden Triangle region where Burma, Thailand, Laos and China meet has long been a lawless region, home to wandering tribes, drugs warlords, arms dealers, and plain old-fashioned bandits. Yet within this widely romanticized region one group, the Yunnanese Chinese or 'Haw', have established

themselves as the cultural mediators and merchants par excellence, penetrating the area with their armed mule caravans. For centuries past, and down to the present day, the Haw has proven themselves the unrivalled masters of the Golden Triangle.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Haw, culture and development, border trade, caravan, Golden Triangle

Ratliff, Martha , (1992) **Meaningful Tone: A Study of Tonal Morphology in Compounds, Form Classes, and Expressive Phrases in White Hmong** Illinois: Southeast Asia Publications Northern Illinois University.

This book presented two issues. First, it makes a contribution to our understanding of a language that has become important to many Westerners since the end of the Vietnam War in 1975 and the subsequent arrival of tens of thousands of Hmong refugees to the United States. Prior to this time, only two dictionaries and one grammar by missionary linguists existed for White Hmong. Since the arrival of the Hmong refugees, linguists have started to take the task of describing the language seriously. The publication of this major study of Hmong language will bring multiple benefits: to students of Hmong, students of the Southeast Asian linguistic area and language history, and to students of the nature of human language. Second, it corrects the mistaken notion that Asian tone languages do not use tone for grammatical purposes as do African tone languages.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Hmong, ethnolinguistic, morphology, refugee

Hanks, Jane Richardson , (2001) **Tribes of the North Thailand Frontier** Yale: Yale Monograph .

This book incorporates work done over many years by the internationally recognized anthropologists Jane and the late Lucien Hanks (d.1988). They led ethnographic surveys in

the upland communities on the Thailand/Burma border in 1964, '69, '74 and '76, a period of major political, social and economic changes. Many information and many insights are presented on the 320 very diverse villages of the Lahu, Yao, Lisu and Akha people and their relations with Thailand's administration, and the international cross currents of military, religions, trading, tourism and media forces which impinge upon them.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, historical study, border land, hill tribe

Pitsanulak Kantawee, (2000) 'Knowledge, Attitude, and Risk Behaviour to HIV/AIDS of Akha Youth Population in Chiang Rai: The Cultural Perspective' Paper Presented at XII International AIDS Conference Durban South Africa 9-14 July 2000.

This paper examines ethnic minorities are considered as a marginalized and highly vulnerable to HIV/AIDS. The cultural diversity and inaccessibility to AIDS information are the predominant barriers, causing the control and management of the spread of HIV/AIDS to be challenge. Culture information in accessibility and level of development among ethnic minorities are often the barriers for AIDS prevention. The implementation among this marginalized population needs modification and extensive approach. Peer support may be the most an appropriate mechanism for youth to self confront the HIV/AIDS situation.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Chiang Rai, Akha, HIV/AIDS, health, youth

Kanokrat Yossakrai, (2005) 'Akha Community Power for the Economic of Sufficiency in Thailand' The 9th International Conference on Thai Studies Northern Illinois University April 3 - 6, 2005.

The paper focuses on three local power namely individual perceptions of differences through time, the political relations between the older and the younger generations with refers to preserving collective identity, and the negotiation between

villagers and government officers about topics that impact the economy of sufficiency such as relocation planning, nationalism, and the identity card system. The contribution of this paper is to use the political relations, both internal and external, of the Akha community and to study these at three levels. Akha individuals understand selfhood through ritual. The negotiation between generations illustrates the participation process and the relations between villagers and government officers illustrate some of the obstacles to be overcome. The speaker will address how community power impacts the economic of sufficiency in the scopes of these three key issues.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Akha, political economy, development discourse, identity

Pesse, Abiga, (2005) 'Gift and Counter-Gift of Information Between "Holders of Knowledge": The Remaking of a Karen "Eco-tradition"' The 9th International Conference on Thai Studies Northern Illinois University April 3 - 6, 2005.

This paper aims to explore the process of formalization and validation of this Karen "eco-tradition" in the perspective of a gift and counter-gift of concepts, images and information between Karen "indigenous intellectual" and their new allies, NGO activists and "holders of anthropological knowledge". This work of conceptualization, which articulates traditional and scholar notions, participates to the promotion of an indigenous wisdom and ethic of preservation of nature which the author has called an "eco-tradition". In this context, the activists have developed a privileged relation to the Karen highlanders who, through their regard, became the idealized incarnation of an indigenous and harmonious way of living with the forest.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Karen, indigenous intellectual, nature preservation, wisdom, gift

Kwanchewan Buadaeng, (2005) 'Dissolution of the Tribal Research Institute: Have "Hill Tribe Others" Become "Thai Us"?' The 9th International Conference on Thai Studies Northern Illinois University April 3 - 6, 2005.

This paper shows that the TRI is created by the Thai state with support from international organizations to control and guide the development direction of 'hill tribe' peoples by means of research and development. But beyond the control of the state, the TRI has largely contributed to the creation of the 'hill tribe' as distinctive highland ethnic groups not much in negative but in positive and appreciative way. During the course of research and development, 'hill tribe' peoples have increased their ethnic consciousness and created stronger identity than before the establishment of the TRI. The dissolution of the TRI only shows that the Thai state is interested in the 'hill tribe' only when it comes to political issue, not in its wisdom or in recognition of the existence of cultural diversity. In fact, "Hill Tribe Others" have not yet become "Thai Us" as many more ethnic research and development institutes have been set up by academics and 'hill tribe' peoples themselves in the aftermath of the TRI dissolution.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Tribal Research Institute (TRI), hill tribe, development

Symonds, Patricia V. , (2005) 'Otherwise Others in Thailand: Hmong in the Thai Marketplace' The 9th International Conference on Thai Studies Northern Illinois University April 3 - 6, 2005.

This paper examines Thai set out on a policy that strove to impart some degree of "Thainess" to these others. However, the mountain people, with an economy largely dependent on opium poppy and the trade with Han merchants that visited them in the hills, rather than an economy intertwined with the Thai, maintained their independent ways of life. With the eventual virtual elimination of poppy production, due to the perfection of satellite

imaging by the United States, the hill peoples were forced to explore new avenues of commerce that led to experimenting with agricultural products that could be sold in Thai markets. Today, many tribal people live in Thai cities. The once remote mountain people armed with trucks and cell phones are a vibrant part of Thai society. The struggle of both sides to accept and accommodate these dynamic changes, will undoubtedly have many twists and turns over the next decades. In this paper the author will discuss some of these issues and especially as they pertain to the Hmong.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Hmong, development, commercial agriculture, cultural domination

Hayami, Yoko , (2005) 'Who are They/We the Karen?' The 9th International Conference on Thai Studies Northern Illinois University April 3 - 6, 2005.

This paper examines view of the Karen, which in fact, has further roots in the discourse that had evolved especially regarding the Karen as "hill tribes" since mid twentieth century. If we begin to look at Karen communities in the myriads of different settings, the diversity in Karen modes of livelihood, economic conditions and ecological situation denies such monolithic definition. The Karen communities in all their individuality, have now gained paths to make statements of their own. The idioms they use are definitely borrowed from the mainstream discourse. One must use the dominant others' language to talk back. Thus, there is constant and ongoing contestation of definitions. In this paper takes an example from a village in Mae Chaem District (Chiang Mai Province) which is attempting to re-define their own Karenness in eco-tourism.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Chiang Mai, Karen, discourse, hill tribe, eco-tourism, diversity, identity

Wang, Liulan , (2005) 'The Process of Marginalization and the Representation of Identity Among the Yunnanese Muslims in Northern Thailand' The 9th International Conference on Thai Studies Northern Illinois University April 3 - 6, 2005.

This paper examines Yunnanese are one of the Chinese sub-groups in northern Thailand who migrated overland both from Yunnan Province in southwestern China and Burma. They were not allowed to obtain Thai citizenship and were forced to carry "proof of refugee status." On the other hand, some of the ex-KMT soldiers were given Thai citizenship because of their contribution to the expelling of Communist guerilla in the 1970s. However, from the end of the 60s to the beginning of the 70s, Yunnanese Muslims started to build their mosques in the refugee camps and tried to expand their religious networks with Muslim communities both within and outside Thailand. In this sense, they are now representing their identity as Muslims toward Han Yunnanese and Thai. In this session, the strategy of ethnic representation by the Yunnanese Muslims is also discussed.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Yunnanese, identity, marginalization, Muslim, representation

Tannenbaum, Nicola, (2005) 'Thai but not Tai: Shan in Thailand' The 9th International Conference on Thai Studies Northern Illinois University April 3 - 6, 2005.

While Shan (Thai Yai) are a recognized minority group, Thai scholars of Tai peoples prefer to study other Tai groups in "authentic" contexts such as Shan in Burma and Tai Lue in Southern China. Tai minority groups in Thailand are not seen as bearers of authentic traditions since they, unlike the others, are embedded in the Thai political, economic, and educational structures. Shan in Thailand construct their identities in contrast to recent Shan refugees and Thai national culture. In this essay, the author explores the multiple dimensions of Shan identity within Thailand and the ways in which they play off Thai ideas of

otherness in their contrasts with Shan State Shan and upland groups while maintaining a sense of their own identities within Thailand.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Tai (Shan), identity, refugee

Prasert Trakansuphakon, (2005) 'Narrative of Contest Views of Ecology Management: The Practice of Karen Conservation Movement in Northern Thailand' The 9th International Conference on Thai Studies Northern Illinois University April 3 - 6, 2005.

This paper was based on the insiders' view on the conservation movement in Northern Thailand engaged by the Karen people whose ecological knowledge was deposited in forms of their cultural capital such as stories, tales, hta (songs), folklores, beliefs, analogies, and rituals. Through the movement in which all these types of knowledge had been practiced, the Karen image as conservationists had been formed and reinforced. Such images were the result of converting knowledge into symbolic power, which served as the instrument to contest in the hegemonic discourse imposed by the state forest-concerned agencies.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Karen, ecology, discourse, conservation, cultural capital, symbolic power

Gray, Jennifer, (1995) "Operating Needle Exchange Programmes in the Hills of Thailand" **AIDS Care** (7)4: 489 - 500 .

This paper reports on the establishing of needle exchanges in three remote Hilltribe villages, examining the success and the failure. Up to 60% of adult males and a smaller percentage of adult females in these villages are habitual users of opium and/or heroin. Overcoming initial concern that needle distribution would encourage increased use, the villagers themselves have assumed responsibility for much of the needle exchange

operation. Prior to the introduction of the needle exchanges all the injecting drug users were sharing needles. This behaviour changed significantly with the introduction of the exchanges. To this end mechanisms ensuring co-operation, training, monitoring and evaluation need to be developed alongside the introduction of needle exchanges.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, opium identification, opium trade, discourse, identity

Kunstadter, Peter, (2000) "Changing Patterns of Economics among Hmong in Northern Thailand 1960-1990" **Turbulent Times and Enduring Peoples: Mountain Minorities in the South-East Aisan Massif** (167-94)Richmond: Curzon Press.

This paper describes the situation of Hmong villages at the end of the 1980s. It considers some of the consequences of increased government control over traditional Hmong economic activities along with the new economic opportunities related to infrastructure developments, especially roads, and new crops and farming methods, and increased familiarity with Thai language and lowland Thai society. Comparison of relationships between innovations and roads may suggest the importance of spontaneous adoption of innovations as constraints of access to markets were removed or decreased.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Hmong, economic, infrastructure, development discourse

Bartsch, Henry, (2000) "The Impact of Trekking Tourism in a Changing Society: A Karen Village in Northern Thailand" **Turbulent Times and Enduring Peoples: Mountain Minorities in the South-East Aisan Massif** (195-218)Richmond: Curzon Press.

This paper examines the role of tourism in the economy of Ban Chaidee, a Karen village in Northern Thailand. The author will discuss the factors causing te deeper involvement of the villagers in the trekking tour business and explain the effects of tourism

on the village. Furthermore the author will show that tourism caused the villagers to become more firmly involved in a market economy dominated by Thai and foreign enterprises. The author shall argue, by putting the data into the model proposed by Stephen Britton in 1982 that this entry into a market economy in turn caused the villagers to become more integrated into Thai society.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Karen, culture and development, market economy, national integration

Jonsson, Hjorleifur , (2000) "Traditional Tribal What? Sports, Culture and the State in the Northern Thailand Hills of Thailand" **Turbulent Times and Enduring Peoples: Mountain Minorities in the South-East Aisan Massif** (219-45)Richmond: Curzon Press.

This paper examines two events concern the upland ethnic minorities in this area, Mien and Hmong, and point to various issues of representation. Both representations concern the current context of state penetration and national integration in the hinterlands, and a reworking of culture and identity. The author relate these to a national and middle-class discourse on culture in the countryside, to ways in which upland leaders construct their domains and prominence by drawing on the state, and to issues of how people, including farmers, make social entities through the projection of social visions, against the background of anthropologists finding ethnic groups.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, representation, identity, discourse, national integration

Renard, Ronald D. , (2002) "On the Possibility of Early Karen Settlement in the Chiang Mai Valley" **Inter-Ethnic Relations in the Making of Mainland Southeast Asia and Southwestern China** (59-84) Bangkok: Amarin Printing and Publishing Public Company Limited.

This paper assesses whether newly-identified information shows whether Yang did live in the Chiang Mai area in the time from 1296 until the late-1700s. The new information includes references to Pa Yang (Yang Forest) and Ban Yang Phiang (Yang Phiang Village[s]) in the chronicular literature of Chiang Mai and Lamphun, as well as history from the perspective of Karen in the Chiang Mai Valley who trace their residence there to before the eighteenth century.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Yang (Karen), historical study, settlement

Hayami, Yoko , (2002) "Embodied Power of Prophets and Monks: Dynamics of Religion among Karen in Thailand" **Inter-Ethnic Relations in the Making of Mainland Southeast Asia and Southwestern China** (85-117) Bangkok: Amarin Printing and Publishing Public Company Limited.

This paper examined for religion leadership and charisma, symbols and practices deriving from the long history in intermixture of multiple traditions in the religion. By doing so we will see that what we tend to envision as the unreflexive traditional ritual-based society in fact contains a momentum for dynamism in interaction with external influences. The dynamic processes and external influences are historically contingent. In the course of the integration of a modern nation state in twentieth century Thailand, the Karen have been included in the state-designated list of chaw khaw (hill tribes), and various policies have been initiated since the 1960s. The dynamic processes evolve as local communities are transformed and incorporated into the modern nation state.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Karen, dynamic, religion, national integration

Sombat Boonkamyung, (2002) "The Lahu Symbolic Universe and Reconstruction of Ethnic Identity" **Inter-Ethnic Relations in the Making of Mainland Southeast Asia and Southwestern China** (118-46) Bangkok: Amarin Printing and Publishing Public Company Limited.

This paper has two major research questions; 1) In the present economic, social, political, and ecological change, the symbolic instruments of the Lahu Nyi religion and customs used and practiced in everyday life are like? 2) Do these symbolic instruments reflect significant of Lahu Nyi cosmological ideas? If yes, how? and, are these symbols concerned with constructing certainty of their identity or ethnic identity or not? If yes, how? The author used the concepts of marginalization and ethnic identity for explain this question. This paper explain Lahu around Thia-Burma border area.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Lahu, borderland, everyday practice, cosmology, ethnic identity, marginalization

Kammerer, Cornelia Ann, (1987) "Minority Identity in the Mountains of Northern Thailand: The Akha Case" **Southeast Asian Tribal Groups and Ethnic Minorities** (85-96) Peterborough: Cultural Survival, Inc. All rights reserved.

This paper presents the unwillingness of some Thai to allow highlanders to have dual identities- that is, to be both highlander and Thai. The author decries the unwillingness of some Thai to allow high-landers to be Thai at all. Whatever "sense of belonging and national loyalty" the government had succeeded in instilling in Akha and other highlanders over the years may well have been consumed together with rice stocks and houses in last month's conflagrations.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Akha, nationalism, identity, customary rights

Tooker, Deborah E. , (1990) 'Some Continuities in the Communication of Hierachy in Tai (Dai) ans Mon-Tai (Akha/Hani) Groups' Proceedings of the 4th International Conference on Thai Studies 11-13, May 1990.

This paper examines the form of symbolic grammar of spatial catagories, it is used to make statements about the hierarchical relations among these people. The author has intention here is to demonstrate that this same symbolic grammar is used among the Northern Thai (Thai Yuan) to express hierachical relationships among its social members, despite the fact that the Akha and the Northern Thai are linguistically, ecologically, culturally and socially distinct groups. Both the Akha and Northern Thai share a common symbolic code to orient territorial units, especially the household, and social members in the direction of a sacred fertility cult that contain a particular construction of male and female sexuality.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, comparative study, symbolic system, hierachical relation, sexuality

Hinton, Peter, (1990) 'Karen Territorial Spirits in Ethnographic, Historical and Political Context with some Interpretations' Proceedings of the 4th International Conference on Thai Studies 11-13, May 1990.

This paper describes a territorial spirit cult which was important for important for many Karen in Thailand. Similar cults havebeen widespread in Cambodia, Laos, northern Thailand and Yunnan. A survey of some of the historical and ethnographic literature on the cults associated with these spirits reveals that relative to other religious practices in the region, they are not always of equal importance. Sometimes they are of central significance, at others they are merely residual. His central purpose here is to establish why territorial spirit cults were important for the highland Karen when they have declined in importance for most of the other Peoples of the region.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Karen, Southeast Asian Study, territorial spirit cult, comparative study

Tapp, Nicholas, (1990) 'Milieu and Context: The Disappearance of the White Hmong' Proceedings of the 4th International Conference on Thai Studies 11-13, May 1990.

This paper presents a problem which arises directly out of having done field work in Southeast Asia before embarking on a period of fieldwork in Southwest China with members of the same minority ethnic group. This problem and the related issues to which it leads may shed some light on the similarities and dissimilarities between the two research areas. There is an argument that the authors were perhaps speaking of a single culture area, and therefore a single research area, as a number of observers have noted, given the ecological, historical and cultural similarities between portions in the Indochina area.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Hmong, culture and development, identity, comparative study

Rajah, Ananda, (1993) 'The Karen, Northern Thai Principalities and the Siamese State: The Political, Historical, and Cultural Emplacement of an Ethnic Minority' The Paper Presented at 5th International Conference on Thai Studies-SOAS, London, 1993.

The studies by Keyes and Lehman are largely concerned with northern Thai, Shan, and Siamese political recognition of the Karen as an ethnic group and Kayah ethnogenesis respectively, in the context of changing political relations from the late eighteenth century to the early twentieth century. While Keyes and Lehman pay attention to the nature of northern Thai, Shan, and Siamese political systems, the author would like to suggest that the depictions of the position of the Karen in these systems may be usefully developed further in view of more recently available historical material and conceptual work. The author has in his Wilson's translation (1985) of a report of a survey of the middle Salween in 1890

by a Siamese government surveyor; Thongchai Winichakul's thesis on mapping and the 'geo-body' of Siam(1988); and Wijeyawardene's work on boundaries as well as critique of Thongchai's thesis. This paper examines developments in the nineteenth century. century to the early twentieth century.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Karen, boundary, discourse, cultural domination

Tapp, Nicholas, (1993) 'Minorities Within Tai/Thai Political Systems: Historical and Theoretical Perspective ' The Paper Presented at 5th International Conference on Thai Studies-SOAS, London, 1993.

This paper concerned here not with historical questions such as the probable non-Thai ancestry of present-day Thai citizens or the establishment of great Austroasiatic kingdom in the region prior to 'Tai-icization'. but processes of the construction of national identity and the role of ritual in these constructions. Cultural unification presupposes the formation of a discursive ideology which establishes a coherence out of that 'unsystematicness' which it has been suggested is the normal condition of popular knowledge. The seamless web of Thai national identity is in fact a tangled skein of local identities interacting with one another in the context of the formation of the nation state. This paper interested history of northern Thailand, that compare the ethnic minorities in old researches.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Hmong, ethnic groups, ritual practices, identity, discourse, social hierarchy

Gehan Wijeyewardene, (1993) 'Ethnicity and Nation: The Tai in Burma, Thailand and China (Sipsongpanna and Dehong)' The Paper Presented at 5th International Conference on Thai Studies-SOAS, London, 1993.

This paper is mainly about Tai-speakers in the countries of Burma, Thailand and the Peoples Republic of China. The Tai-speaking population of Burma is about 2 million of total population of 20 million. The 1973 figures give 1.6 million, but as Martin Smith points out this leaves an unexplained proportional fall in the Tai (Shan) population of about 20%. This population is not linguistically homogenous, though the term Shan tends to be used without distinction. The major division is one which repeats itself throughout the region-the dialects of Yorn and Khoen being similar to the languages of Chiang Mai and Sipsongpanna, while so-called Tai Jai is close to the language of Dehong.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Chiang Mai, Shan (Tai), language, ethnic identity, distinction

Renard, Ronald D. , (1993) 'The Differential Integration of Hill People into the Thai State' The Paper Presented at 5th International Conference on Thai Studies-SOAS, London, 1993.

This paper examines the process of transforming Karens from subjects to citizens, which as shall be shown, involves many of the problems found in Thai state formation. To what extent today's "hilltribe problem" can be traced to the integration of highlander into the Thai state shall also be examined.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Karen, culture and development, nation-state, citizenship, identity

Chupinit Kesmanee, (1992) "The Masque of Progress: Notes From a Hmong Village" **Pacific Viewpoint** (33)2: 170-77.

This paper is a case study of the sort of achievement that can be expected from a theatrical approach. The observations were made in the course of extended fieldwork in Nan. The author explores the wider implications of a development project competition that created its own reality in an undertaking that bordered on the farcical.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Nan, Hmong, development, theatrical approach

Alting von Geusau, Leo, (1992) "The Akha: Ten Years Later" **Pacific Viewpoint** (33)2: 178-84.

This paper addresses the Akha identify in both personal and poetic forms what extreme marginalisation means: loss of land, loss of livelihood, loss of dignity, culture, traditions, religion and ancestors.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Akha, marginalization, development
deicourse

Hansson, Inga-Lill, (1992) "The Marginalisation of Akha Ancestors" **Pacific Viewpoint** (33)2: 185-92.

This paper addresses the Akha identify in both personal and poetic forms what extreme marginalisation means: loss of land, loss of livelihood, loss of dignity, culture, traditions, religion and ancestors.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Akha, marginalization, ideological system.

Hsieh, Shih-chung, (1997) "On the Dynamics of Tai/Dai-Lue Ethnicity: An Ethnohistorical Analysis" **Cultural Encounters on China's Ethnic Frontiers** (301-28) London: University of Washington Press.

The Dai-Lue are an example of how a minority ethnic group, whose former state is not recognized by the dominant group, copes with an actual nation-state that does not recognize itself as such, but claims instead to be multi-ethnic. The Dai-Lue story can be used to explore the universal effectiveness of the framework of official 'nation-state' versus 'minority ethnic group' in shaping ethnicity in Socialist China, and to demonstrate that the model of one 'ethnic-state' among others can be a fruitful approach for understanding processual ethnic relationships.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Xishuangbanna, Tai (Dai), ethnohistory, nation-state, identity

Shibuya, Mugumi, (1995) **Introduction of Formal Education towards the Hill Tribe in Thailand : The Case Study of the Akha** Bangkok: The National Research Council.

รายงานการวิจัยฉบับนี้ชี้ให้เห็นว่า การจัดการศึกษาของรัฐบาลไทยให้แก่ชาวเขา มีผลให้สังคมและวัฒนธรรมของชาวเขาเปลี่ยนไป ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาหมู่บ้านชาวอาข่า โดยให้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับวิถีชีวิตและเอกลักษณ์ของชาวอาข่า กล่าวว่าชาวอาข่ายึดมั่นในประเพณีของตนมาก เห็นว่าการสืบทอดประเพณีและจารีตแบบอาข่าเป็นเรื่องสำคัญ ดังนั้นโรงเรียนไทยซึ่งเป็นเสมือนตัวแทนของสังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิตและวิถีคิด โลกทัศน์แบบไทย จึงก่อให้เกิดปัญหาและขัดแย้งกับวัฒนธรรมอาข่า อย่างไรก็ตาม เพื่อประโยชน์เกี่ยวกับการดำรงชีวิตในประเทศไทยและประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ ก็มีเด็กอาข่าไม่น้อยที่เข้าเรียนในโรงเรียนไทย ซึ่งภาษาและวัฒนธรรมอาข่าควรได้รับความสนใจศึกษาและสืบทอดต่อไป การที่รัฐบาลไทยนำภาษาและวัฒนธรรมไทยมากลืนกลบวัฒนธรรมอาข่า เป็นสิ่งที่ต้องแก้ไขและทบทวน

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Ekor (Ahaka), culture and development, discourse

Michaud, Jean, (1993) 'The Social Anchoring of the Trekking Tourist Business in a Hmong Community of Northern Thailand' The 21st Annual Conference of Canadian Council for Southeast Asian Studies. University of Alberta, October 15-17, 1993.

บทความนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบของการท่องเที่ยวแบบการท่องเที่ยวโดยการเดินเท้า (trekking) ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของหมู่บ้านม้งเขี้ยวแห่งหนึ่งในภาคเหนือของประเทศไทย พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมมากขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ ชาวบ้านขายของได้ ได้เงินจากการเช่าที่พักและอื่นๆ เมื่อมีรายได้มากขึ้นทำให้วิถีชีวิตเริ่มเปลี่ยนมีการซื้อของใช้สมัยใหม่ต่างๆจากในเมือง ทำให้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตเปลี่ยนไป

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Maw (Mhong), culture and development, tourism

Cardozo, Barbara Lopes, (2003) "Karenni Refugees Living in Thai-Burmese Border Camps: Traumatic Experiences, Mental Health Outcomes, and Social Functioning " Centers for Disease Control and Prevention, National Center for Environmental Health, International Emergency and Refugee Health Branch.

To determine the prevalence of mental illness, identify risk factors, and develop a culturally appropriate intervention program. Mental health outcome scores indicated elevated levels of depression and anxiety symptoms; post-traumatic stress disorder (PTSD) scores were comparable to scores in other communities affected by war and persecution. Psychosocial risk factors for poorer mental health and social functioning outcomes were insufficient food, higher number of trauma events, previous mental illness, and landmine injuries. Modifications in refugee policy may improve social functioning, and innovative mental health and psychosocial programs need to be implemented, monitored, and evaluated for efficacy.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Mae Hong Son, refugee, cross-cultural study

Symonds, Patricia V., (1993) "Cosmology and the Cycle of Life : Hmong Views of Birth, Death and Gender in Mountain Village in Northern Thailand" **Journal of the National Research Council of Thailand** (25)2: 1-10.

กำเนิดของมนุษย์เป็นเรื่องราวที่เต็มไปด้วยความหมายและมีจุดมุ่งหมายที่แสดงถึงลักษณะเฉพาะทางวัฒนธรรมของกลุ่มชนที่ได้ปฏิบัติสืบทอดกันมา นับจากเริ่มตั้งครรภ์จนกระทั่งคลอด บทบาทต่างๆของสมาชิกในครอบครัวที่แตกต่างกันจะเป็นสัญลักษณ์และเป็นความแข็งแกร่งของวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับวงจรชีวิตความเป็นชายหญิง และจิตวิญญาณ ซึ่งความเข้าใจในองค์ประกอบเหล่านี้ ไม่ได้เกิดจากการเรียนรู้วัฒนธรรมทั้งหมดเพียงอย่างเดียว แต่ต้องเกิดจากการปฏิบัติด้วย ซึ่งได้แก่การจัดเตรียมดูแลสุขภาพของชายหญิงที่ต้องการมีบุตรและระดับระคองการตั้งครรรภ์ให้ผ่านพ้นไปด้วยดี ยิ่งกว่านั้นการศึกษากระบวนการของการเกิด ยังชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชีวศาสตร์กับวัฒนธรรมอีกด้วย ซึ่งจะเห็นได้จากการศึกษาเรื่องชาติพันธุ์ของชาวเขาเผ่าม้ง ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อย ในภาคเหนือของประเทศไทย ทำให้ทราบถึงทัศนคติของชาวเขาเผ่าม้งที่มีต่อวงจร ตลอดจนบทบาทของชายหญิงในสังคมของตน

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Meo (Hmong), culture and development, cosmology, life cycle, gender, symbolic

Preecha Upayokin, (1991) "A Focused Ethnographic Study of Acute Respiratory Infection in Northern Thailand" The Center for Health Policy Studies, Faculty of Social Science and Humanities, Mahidol University.

This paper describes the results of a six-week focused ethnographic assessment of Northern ruralities' beliefs, perceptions, and practices with regard to Acute Respiratory Illnesses (ARI) in young children in the context of Thai culture. Presents explanatory models of ARI illness; regarding general pattern of ARI illnesses, and each individual ARI illnesses. Includes signs and symptoms and their causes, and discusses home treatment, availability of medicine in the home and seeking care outside the home.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, health, belief system, illness

Symonds, Patricia V. , (1999) "From gendered Past to Gendered Future: Hmong Women Negotiating Gender Inequity in Northern Thailand" Paper Presented at 7th International Conference on Thai Studies .

This paper explores the Hmong life in which power is associated with Hmong women. Emphasizes on five areas, covering reproduction, sexual freedom during courtship, sister-in-law status, bridewealth, and cosmological beliefs. Considers reproduction in which women's power is apparent, specifically the meanings associated with breast milk and post-birth proscriptions. Examines the sexual freedom permitted young women during the courtship period. Looks at the unique status of sisters in Hmong culture, describing the Hmong Bridewealth. Concludes with Hmong ritual conceptions of the afterlife as they pertain to women.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Meo (Hmong), culture and development, gender, cosmology, belief system, ritual

Tooker, Deborah E. , (1987) "Skepticism and Continuity in the Akha World" The Paper Presented at The Association for Asian Studies Annual Meeting.

This paper examines the traditional animistic religion practiced by the Akha villagers of Northern Thailand. Parallels the Akha concept of "belief" with the Westerners' own. Analyzes Akha religious practices and beliefs and how these correlate to from the unique Akha culture. Outlines Akha rituals: spirit worship, honoring ancestors, technological practices, rules of society, burial, and areas of problem. Contrasts Akha attitudes with Western behavior and attempts to explain the differences.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Ching Mai, Akha, belief system, community practice

Tapp, Nicholas, (1989) **Sovereignty and Rebellion: The White Hmong of Northern Thailand** Singapore: Oxford University Press.

This paper attempts a basic ethnography of the Hmong culture or economy by designing a micro-study of certain aspects of White Hmong culture, in particular geomancy, messianism, and literacy. Defines the actual village situation in terms of polar, alternative oppositions; between a mixed economy and a permanent-field economy of non-poppy crops, between royalty to the Thai state and support for the CPT, and between the adoption of Thai Buddhism or foreign Christianity. Analyzes the symbols and cultural beliefs underlying Hmong messianism, and illustrates the importance attached by the villagers to the geomantic system as a means of explaining fortune, misfortune, and illness. Examines some material on the Hmong refugee population from Laos as well as some of the social problems they have encountered in their new homes overseas.

Keywords: ethnicity, northern Thailand, Chiang Mai, Hmong, Buddhism, Christianity, production system, dependency development, discourse

Cultural Information Analysis Center (CINFAC), (1992) **Ethnographic Study Series: Minority Groups in Thailand** Washington: Center for Research in Social Systems (CRESS).

หนังสือเล่มนี้ศึกษาชนกลุ่มน้อย 19 กลุ่มในประเทศไทย ได้แก่ กูย เวียดนาม จีน เขมร ลีซอ ลาหู่ (มุเซอ) ลีอ ชมุ ไทยใหญ่ แม้ว เย้า จีนฮ่อ กะเหรี่ยง อาข่า(อีโก้) ละว้า มาเลย์ มอญ อินเดียและ ปากีสถาน เนื้อหาเป็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกลุ่มชนดังกล่าว ได้แก่ จำนวนประชากร การตั้งถิ่นฐาน ประวัติศาสตร์ความเป็นมา ภาษา ลักษณะทางกายภาพ อุปนิสัยใจคอ โครงสร้างทางสังคม จารีต ประเพณีและข้อห้าม ศาสนาและความเชื่อ เศรษฐกิจ ระบบการปกครอง การสื่อสารและความสามารถทางการทหารและการต่อสู้ ข้อมูลเกือบทั้งหมดได้มาจากหนังสือ เอกสาร และ สิ่งพิมพ์ที่เผยแพร่แล้ว

Keywords: ethnicity, northern Thailand, ethnography, historical study, oral history

บรรณนิทัศน์ภาษาไทย

เพ็ญศรี พ่วงท่าโก, กนกวรรณ บริสุทธิ์ และคณะ, (2542) 'การใช้ภาษาของลาวครั้งในหมู่บ้านทุ่งตาเปี้ยว ตำบลดงประคำ อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก' การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาภาษาไทย) มหาวิทยาลัยนเรศวร.

งานชิ้นนี้ศึกษารูปแบบของการพูดของชาวบ้านลาวครั้ง หมู่บ้านทุ่งตาเปี้ยว ตำบลดงประคำ อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก พบว่าขึ้นอยู่กับสถานการณ์การสื่อสารว่าอยู่ที่บ้านหรือที่วัด ความแตกต่างขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของการพูด อีกทั้งกฎของการพูด การเลือกใช้แบบของสารที่เป็นไปตามเพศ วัย ฐานะ ความสัมพันธ์ทางสังคม และขึ้นอยู่กับสภาพการณ์ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมอีกด้วย

คำสำคัญ: ชชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, พิษณุโลก, ลาวครั้ง, ภาษา, การสื่อสาร, ความสัมพันธ์ทางสังคม

กมลสรวง คนเจียบ , จันทนา ชัดคำ และคณะ, (2547) 'วิเคราะห์นิทานชาวไทยใหญ่ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก' การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยนเรศวร.

งานชิ้นนี้ได้รวบรวมนิทานชาวไทยใหญ่ตำบลแม่สอด และตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก 89 เรื่อง นำมาวิเคราะห์และจำแนกประเภท พบว่านิทานที่รวบรวมได้มากที่สุด ได้แก่ นิทานศาสนาแสดงให้เห็นว่าชาวไทยใหญ่ที่มีความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาแล้วนำมาปฏิบัติส่งผลให้มีความเป็นอยู่เรียบง่าย สงบสุข และสะท้อนภาพสังคมวัฒนธรรมของชาวไทยใหญ่ การวิเคราะห์คุณค่าในนิทานพบว่า ให้คุณค่าทางบันเทิงและความสัมพันธ์ทางครอบครัว เพราะขณะเล่านิทานคนในครอบครัวจะทำกิจกรรมหรืออยู่ร่วมกัน

คำสำคัญ: ชชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, ตาก, ไทยใหญ่, คติชน, นิทาน, พุทธศาสนา

จงจิต กล่อมสิงห์, (2546) 'การรักษาเอกลักษณ์ของคนไทยเชื้อสายจีนในเมืองไทย' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับ เอกลักษณ์ลักษณะความเป็นจีนในพิธีกรรมในรอบชีวิตและกลไกในการรักษาเอกลักษณ์ของคนไทยเชื้อสายจีนในพื้นที่เขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จากการประกอบพิธีออก

เดือน พิธีผ่านช่วงอายุ(ซุก ฮวย ฮือ) พิธีแต่งงาน พิธีเซียด และพิธีตาย ซึ่งมีการปรับรูปแบบของบาง พิธีกรรมเพื่อความสะดวก ที่อาจส่งผลให้ระบบความเชื่อไม่ได้รับการถ่ายทอด กลไกในการรักษาความ เป็นจีนจึงถูกกระทำโดยการอบรมสั่งสอนจากผู้อาวุโสในครอบครัว รวมถึงองค์กรต่างๆ ในชุมชนซึ่งใช้ การจัดงานกิจกรรมให้คนในชุมชนมีส่วนร่วม

คำสำคัญ: ชาตินัพนธ์, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, จีน, ความเชื่อ, พิธีกรรม, อัตลักษณ์

จุลจิรา บุญมาก , ชิน เวียงทอง และคณะ, (2547) 'คติชนม้ง ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัด เพชรบูรณ์' การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัย นเรศวร.

งานชิ้นนี้ศึกษาสภาพทั่วไป ประวัติความเป็นมา คติชนวิทยาทางวรรณกรรมพื้นบ้านและ ศิลปวัฒนธรรม ในตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์พบว่าคติชนด้านวรรณกรรมพื้นบ้าน สะท้อนให้เห็นการดำรงชีวิต ความสัมพันธ์ในครอบครัว การนับถือผีบรรพบุรุษ และการประกอบอาชีพ ทางการเกษตร ด้านศิลปวัฒนธรรมมีการประกอบประเพณีพิธีกรรมต่างๆ สะท้อนความเชื่อเรื่องผี วิญญาณบรรพบุรุษ โดยมีความเชื่อว่าจะช่วยให้การดำเนินชีวิตราบรื่น สุขภาพจิตดีขึ้น

คำสำคัญ: ชาตินัพนธ์, ภาคเหนือ, เพชรบูรณ์, ม้ง, คติชน, วรรณกรรมพื้นบ้าน, ผีบรรพบุรุษ

ชลดา มนตรีวัต, (2541) 'การสร้างความเป็นหญิงชายทางสังคมและจริยธรรมในชุมชนลาหู่: กรณีศึกษาหญิงลาหู่' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการพัฒนาสังคม) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับ อุดมการณ์ความเชื่อของชาวลาหู่เรื่องการสร้างหญิงชายและบทบาท ทางเพศสภาพ วิเคราะห์จากนิยายปรัมปรา คำสุภาสิต ประเพณีพิธีกรรมและการละเล่น พบว่า จริยธรรมเรื่องชีวิตของผู้หญิงในเผ่าลาหู่เป็นส่วนผลักดันให้ผู้หญิงต้องออกนอกชุมชนขณะที่ อุดมการณ์ในสังคมลาหู่ไม่ได้เตรียมให้ผู้หญิงมีบทบาทที่ต้องเผชิญกับโลกภายนอก ปัจจัยดังกล่าวจึง มีผลต่อผู้หญิงลาหู่ที่จะถูกล่อลวงได้ง่ายเมื่อพวกเขาต้องออกจากชุมชนไปหารายได้เลี้ยงครอบครัว

คำสำคัญ: ชาดิพันธุ, ภาคเหนือ, ลานู (มุเซอ), เพศสภาพ, คติชน, การปรับตัว, การย้ายถิ่นฐาน

ไชยา อุชนะภัย, (2537) 'การจัดการทรัพยากรป่าไม้แบบพื้นบ้าน: การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างชาวไทยพื้นราบและชาวไทยภูเขาในภาคเหนือของประเทศไทย' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาภูมิศาสตร์) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาพัฒนาการรูปแบบและวิธีการจัดการทรัพยากรป่าไม้แบบพื้นบ้านโดยเปรียบเทียบชุมชนพื้นราบและบนพื้นที่สูงในเขตกิ่ง อ.ทุ่งหัวช้าง จ.ลำพูน ซึ่งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติขุนแม่สี พบการจัดการแบบพื้นบ้านซึ่งมีความเชื่อเกี่ยวกับวิญญาณกำกับได้ถูกเปลี่ยนแปลงหลังการประกาศพื้นที่เป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติและการส่งเสริมให้ปลูกพืชเศรษฐกิจ รวมถึงการพัฒนาด้านสาธารณูปโภคต่างๆ ขึ้น อย่างไรก็ตามชุมชนยังใช้กลไกทางวัฒนธรรมในการจัดการป่าโดยผ่านองค์กรชาวบ้าน โดยจัดการกำหนดขอบเขตและกฎระเบียบการจัดการป่าด้วยวิธีสมัยใหม่

คำสำคัญ: ชาดิพันธุ, ภาคเหนือ, ลำพูน, กะเหรี่ยง, การจัดการทรัพยากร, ความเชื่อ, ภูมิปัญญา, องค์กรชาวบ้าน

ทวี ประทีปแสง, (2542) 'พิธีกรรมและความเชื่อในการประกอบอาชีพการเกษตรของชาวลัวะบ้านเตี้ยกลางในอุทยานแห่งชาติดอยภูคา จังหวัดน่าน' การค้นคว้าอิสระหลักสูตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับ ประเพณี ความเชื่อและการประกอบพิธีกรรมเกี่ยวกับการประกอบอาชีพการเกษตรของชาวลัวะบ้านเตี้ยกลาง อ.บัว จ.น่าน พบว่า ในทุกขั้นตอนของการเกษตร ชาวลัวะมีการประกอบพิธีกรรมบวงสรวงผีเพราะเชื่อว่าผีมีจริงและจะปกป้องให้ผลผลิตอุดมสมบูรณ์ งานชิ้นนี้เสนอว่าเจ้าหน้าที่ที่จะเข้าไปปฏิบัติงานควรศึกษาสภาพสังคมและวิถีชีวิตของชาวลัวะก่อน

คำสำคัญ: ชาดิพันธุ, ภาคเหนือ, น่าน, ลัวะ, ความเชื่อ, พิธีกรรม, การเกษตร

เนตรดาว ยั่งยุบล, (2544) 'คนชายขอบกับกระบวนการสร้างเวทีการต่อสู้เพื่อแย่งชิงทรัพยากร'
วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการพัฒนาลังคม) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับ การสร้างเวทีต่อสู้เพื่อแย่งชิงทรัพยากรของชาวปกากะญอในพื้นที่
อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่ ภายใต้บริบทความขัดแย้งเรื่องการใช้ทรัพยากรป่าไม้ระหว่างรัฐ คนพื้นราบ
องค์กรพัฒนาเอกชน และคนพื้นที่สูง ซึ่งชาวปกากะญอถูกทำให้เป็นชายขอบในการจัดการ
ทรัพยากรจากกระบวนการใช้กฎหมายควบคุมพื้นที่โดยรัฐ จากการพัฒนากระแสหลัก และจากการ
สร้างภาพมายาคติทางชาติพันธุ์ ชาวปกากะญอจึงใช้ยุทธวิธีการเมืองนิเวศในเวทีต่อสู้ด้วยการ
นำเสนอภาพตัวตนในฐานะ "ผู้นุรักษ์"

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, ปกากะญอ (กะเหรี่ยง), นิเวศวิทยาการเมือง, ภาพตัวแทน, การ
จัดการทรัพยากร, ความเป็นชายขอบ

ประภาวดี จตุวิริยะพรชัย, (2538) 'ความเชื่อและพิธีกรรมของชาวจีนกลุ่มภาษาต่างๆ ในจังหวัด
พิษณุโลก' วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ไทยคดีศึกษา) มหาวิทยาลัยนเรศวร.

งานชิ้นนี้ศึกษาชาวจีนในจังหวัดพิษณุโลก โดยแบ่งตามกลุ่มภาษาคือ เต๋วจิว ไทหล่า แคะ และ
กวางตุ้ง พบว่า ชาวจีนเข้ามาในพิษณุโลกประมาณปี พ.ศ. 2465 คนจีนเชื้อสายเต๋วจิวมีจำนวนมาก
ที่สุด ความเชื่อพื้นฐานมาจากความเชื่อเดิม คือ การเคารพบรรพบุรุษกับลัทธิขงจื้อ ผสมกับศาสนา
พุทธมหายาน พิธีกรรมที่ยังคงปฏิบัติอยู่หลายอย่างแต่ปรับเปลี่ยนตามสภาพทางสังคมเศรษฐกิจ

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, พิษณุโลก, คนจีน, ภาษา, ความเชื่อ, พิธีกรรม, ศาสนา

พิทยา พิณสาร, (2543) 'รูปแบบการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของชุมชนชาวเขา' วิทยานิพนธ์
มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับ รูปแบบเงื่อนไขการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของมุเซอแดง ในพื้นที่ ต.
ศรีถ้อย อ.แม่สรวย จ.เชียงราย พบว่า วัฒนธรรมการแต่งกายมีการผสมยืมวัฒนธรรมของคนพื้นราบ
ด้วยเงื่อนไขของการติดต่อ การอพยพ และค่านิยมที่ยอมรับวัฒนธรรมการแต่งกายของคนพื้นราบ
วัฒนธรรมการสร้างเรือนปรับเปลี่ยนเล็กน้อยเพราะความยากจน วัฒนธรรมการกินจะมีการซื้อจาก

ร้านค้าและอาหารสำเร็จรูปภายใต้เงื่อนไขจำนวนประชากรเพิ่ม การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม และการติดต่อกับคนพื้นราบ

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, เชียงราย, มูเซอ (ลาหู่), การปรับตัว, การย้ายถิ่นฐาน, การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม

วัฒนา คุณประดิษฐ์ , (2543) 'การผลิตซ้ำทางอุดมการณ์ของชาวจีนฮ่อในภาคเหนือของประเทศไทย' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาอุดมการณ์ของชาวจีนฮ่อในบ้านสันติคีรี อำเภอแม่ฟ้าหลวง เชียงราย. โดยใช้ทฤษฎีการผลิตซ้ำทางอุดมการณ์ สรุปผลได้ดังนี้ (1) เป็นอุดมการณ์ที่เกี่ยวกับความเชื่อที่ชุมชนใช้เป็นกฎเกณฑ์ในการควบคุมพฤติกรรมของสมาชิก ควบคุมการจัดการทรัพยากร และเพื่อรักษาความเป็นตัวตนทางชาติพันธุ์ของชุมชนไว้ (2) เป็นการสืบสานโดยผ่านพิธีกรรมต่างๆ (3) เงื่อนไขของการผลิตซ้ำทางอุดมการณ์ พบทั้งปัจจัยภายใน ได้แก่ ครอบครัวและชุมชน และปัจจัยภายนอก ได้แก่ การสนับสนุนจากจีนได้วันและนโยบายของรัฐบาลไทยที่รับรองความแตกต่างของวัฒนธรรมย่อย

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, เชียงราย, จีนฮ่อ, การผลิตซ้ำทางอุดมการณ์, ความเชื่อ, อัตลักษณ์

วันดี สันติวุฒิมณี, (2545) 'กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของชาวไทยใหญ่ชายแดนไทย-พม่า กรณีศึกษาหมู่บ้านเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาวิชามานุษยวิทยา) คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับ ชาวไทใหญ่ในพื้นที่ อ.เวียงแหง จ.เชียงใหม่ ที่มีกระบวนการเลือกสรรอัตลักษณ์ขึ้นมาสร้างพรมแดนทางชาติพันธุ์ของตนโดยเนื้อหาที่มีความสัมพันธ์อันที่อยู่แวดล้อมในลักษณะท้าทาย ตอรอง และประณีประนอม รวมถึงการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ของตนให้สอดคล้องกับความเป็นพื้นที่ชายแดนและสถานการณ์ทางการเมืองที่เปลี่ยนแปลง

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, ไทใหญ่ (ไทยใหญ่), อัตลักษณ์, ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ, ความเป็นชายขอบ, การตอรอง

วาสนา ละอองปลิว , (2546) 'ความเป็นชายขอบและการสร้างพื้นที่ทางสังคมของคนพลัดถิ่น: กรณีศึกษาชาวดาระอั้งในอำเภอเชียงดาว' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการพัฒนาสังคม) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานศึกษาชิ้นนี้ใช้แนวคิดความเป็นชายขอบและการสร้างพื้นที่ทางสังคมศึกษากระบวนการกลายเป็นชายขอบและกระบวนการตอบโต้ต่อภาวะชายขอบของชุมชนชาวดาระอั้งในพื้นที่อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งอยู่ในความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างกลุ่มต่างๆ พบว่าชาวดาระอั้งถูกสร้างความเป็นชายขอบในสังคมไทยผ่านกระบวนการสร้างความเป็น "คนอื่น" และการนิยามอัตลักษณ์ ขณะที่ความสัมพันธ์เชิงอำนาจในพื้นที่เกิดขึ้นในบริบทของการเป็นกลุ่มคนที่ไร้ความเชื่อมโยงทางสังคมเศรษฐกิจกับกลุ่มอำนาจอื่นเพราะอพยพมาหลังกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ภายใต้ภาวะดังกล่าวดาระอั้งทำการต่อรองเพื่อสร้างพื้นที่ทางสังคมของตนโดยเลือกไม่เผชิญหน้ากับอำนาจโดยตรง แต่จะสร้างผ่านการนำเสนออัตลักษณ์อย่างเลื่อนไหลเปลี่ยนแปลงตามความสัมพันธ์ระหว่างชาวดาระอั้งกับกลุ่มอำนาจต่างๆ

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, ดาระอั้ง (ปะหล่อง), อัตลักษณ์, ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ, ความเป็นชายขอบ, พื้นที่ทางสังคม, การตอบโต้

วินัย บุญลือ , (2545) 'ทุนทางวัฒนธรรมและการช่วงชิงอำนาจเชิงสัญลักษณ์ของชุมชนปกากะญอ' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการพัฒนาสังคม) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ใช้โมเดล "ทุนทางวัฒนธรรม" ของนักวิชาการชื่อ ปีแอร์ บูร์ดิเยอ (Pierre Bourdieu) ศึกษากระบวนการสะสมทุนเชิงสัญลักษณ์ผ่านปฏิสัมพันธ์ระหว่างการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของปกากะญอ โดยมองผ่านกิจกรรมการผลิตทางวัฒนธรรมของผู้นำชาวบ้าน นักวิชาการ และหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตและนิยามอัตลักษณ์ของปกากะญอ กรณีศึกษาชุมชนบ้านหนองเต่า ต.แม่วิน อ.แม่วาง จ.เชียงใหม่ พบว่า มีการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับปกากะญอผ่านงานเขียนบทความต่างๆ โดยนำเสนออัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ภายใต้กระแสสิ่งแวดล้อมนิยม ซึ่งทำการแปลงทุนทางวัฒนธรรม ทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำนานโบราณ ความเชื่อทางศาสนา และรูปแบบการจัดการทรัพยากร ให้เป็นอำนาจในกระบวนการต่อสู้เพื่อพื้นที่ป่าและคุณค่าเชิงสัญลักษณ์อื่นๆ ของชุมชน

คำสำคัญ: ชาดิพันธุ์, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, ปกาเกอญอ (กะเหรี่ยง), ทูทางวัฒนธรรม, อำนาจเชิงสัญลักษณ์, ภาพตัวแทน, การจัดการทรัพยากร

วิสุทธิ เหล็กสมบุรณ์, (2546) 'พลวัตของความสัมพันธ์เชิงอำนาจในชีวิตครอบครัวและบทบาททางเพศสภาพของผู้หญิงอิวเมียน (เย้า) ภายใต้ผลกระทบของการพัฒนา' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการพัฒนาสังคม) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์เชิงอำนาจและบทบาทเพศสภาพของผู้หญิงอิวเมียน (เย้า) ในตัวเมืองเชียงใหม่ ภายใต้ความสัมพันธ์แบบครอบครัว พบว่า เป็นผลผลิตจากพลวัตของความขัดแย้งและการตอบโต้กับอำนาจชายเป็นใหญ่ที่มีลักษณะหลากหลายซับซ้อน ปรับเปลี่ยนตามทำเลที่ตั้งและการตีความของตัวผู้หญิงในแต่ละช่วงเวลา โดยการพัฒนาโครงสร้างเศรษฐกิจ ระบบการศึกษา และกระบวนการกล่อมเกลாதงสังคมเป็นบริบทสำคัญ

คำสำคัญ: ชาดิพันธุ์, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, อิวเมียน (เย้า), เพศสภาพ, ครอบครัว, การย้ายถิ่นฐาน, ความเป็นเมือง

ศรินทิพย์ หมั่นทรัพย์, (2543) 'กระบวนการผลิตเชิงพาณิชย์และการปรับเปลี่ยนบทบาทหญิงชายในชุมชนปกาเกอญอ' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการพัฒนาสังคม) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับ บทบาทหญิงชายในความสัมพันธ์ทางการผลิตของชุมชนปกาเกอญอในเขต อ.แม่วาง จ.เชียงใหม่ พบว่า เดิมผู้หญิงจะเป็นแกนกลางในการจัดการทางสังคมและเป็นแรงงานสำคัญทางการผลิตในไร่ นา อันแสดงถึงสถานภาพที่ชุมชนยอมรับและให้ความสำคัญ แต่เมื่อชุมชนเข้าสู่การผลิตเชิงพาณิชย์และสัมพันธ์กับโครงการพัฒนาต่างๆ ที่เลือกให้โอกาสแก่คนบางกลุ่มและเน้นกิจกรรมของผู้ชายจึงส่งผลให้เกิดความแตกต่างทางชนชั้นและโอกาสทางสังคมภายในชุมชนขึ้น

คำสำคัญ: ชาดิพันธุ์, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, ปกาเกอญอ (กะเหรี่ยง), บทบาทหญิงชาย, การผลิต, ความสัมพันธ์, เชิงอำนาจ, การผลิตเชิงพาณิชย์

ศิริชัย พันธุ์เจริญ , (2546) 'การปรับตัวของปกากะญอในการจัดการทรัพยากรตามแบบประเพณี ภายใต้บริบทกฎหมายของรัฐ' การค้นคว้าแบบอิสระการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ใช้แนวคิดเรื่องการจัดการทรัพยากรของชุมชนและระบบกรรมสิทธิ์ เพื่อศึกษากระบวนการปรับตัวของชาวปกากะญอบ้านห้วยลินลาด อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย พบว่าจารีตประเพณีและความเชื่อเป็นบรรทัดฐานในการควบคุมสังคมและการจัดการทรัพยากร เมื่ออำนาจรัฐเข้ามา ชุมชนจะกลั่นกรองผสมผสานกับวัฒนธรรมของชุมชนเพื่อให้การอนุรักษ์เป็นแนวเดียวกับนโยบายของรัฐ แต่กฎหมายที่เน้นกรรมสิทธิ์ของรัฐและกรรมสิทธิ์เอกชนก็ทำให้สิทธิตามจารีตถูกลดทอนและก่อให้เกิดการเผชิญหน้ากันของสมาชิกชุมชนยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, เชียงราย, ปกากะญอ (กะเหรี่ยง), การจัดการทรัพยากร, ระบบกรรมสิทธิ์, สิทธิชุมชน, จารีตประเพณี, การปรับตัว, การอนุรักษ์

ศุภกิจ เทพบัณฑิต, (2539) 'การอ้างเอกลักษณ์ของชนกลุ่มน้อย: กรณีศึกษาของคนไทยอีสานในภาคเหนือของประเทศไทย' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับ กลไกทางสังคม วิธีการรักษาเอกลักษณ์และวิถีชีวิตของคนอีสานที่อพยพมาอยู่ในพื้นที่ ต.ดงมหาวัน กิ่งอ.เชียงรุ่ง จ.เชียงราย กลไกดังกล่าวได้แก่ ผู้นำหรือผู้อาวุโสในชุมชน กลุ่มองค์กรดั้งเดิมของชุมชน พิธีกรรม ความเชื่อ ภาษา และขนบธรรมเนียมประเพณีอีสาน โดยผู้นำจะนำการแสดงวัฒนธรรมอีสานเข้ามาจัดแสดงในชุมชนเพื่อรักษาระดับการติดต่อกับถิ่นฐานเดิมของตน

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, เชียงราย, คนอีสาน, อัตลักษณ์, การย้ายถิ่นฐาน, ความเชื่อ, พิธีกรรม, องค์กรชุมชน

สมบัติ บุญคำเยื้อง, (2540) 'ปัญหาการนิยามความหมายของป่าและการอ้างสิทธิเหนือพื้นที่: กรณีศึกษาชาวลานู่' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการพัฒนาสังคม) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับ การสร้างความจริงและการนิยามความหมายต่อพื้นที่ระหว่างกลุ่มอำนาจต่างๆ ซึ่งมีผลต่อการดำรงชีวิตของชาวลานู่ อ.แม่จัน จ.เชียงราย พบว่า การสร้างความจริงเป็นยุทธศาสตร์อย่างหนึ่งในการสร้างความชอบธรรมของสิทธิความเป็นเจ้าของต่อพื้นที่โดยกลุ่มอำนาจเหล่านั้น ทั้งยังสร้างความชอบธรรมในการปฏิบัติการจริงของอำนาจเหนือพื้นที่ ภายใต้ภาวะดังกล่าว ชาวลานู่สร้างความจริงต่อพื้นที่ในฐานะ "ระบบสัญลักษณ์" เพื่อสร้างความเป็นตัวตนทางชาติพันธุ์ขึ้น

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, เชียงราย, ลานู่ (มุเซอ), การจัดการทรัพยากร, การอ้างสิทธิ, การสร้างความหมาย, อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์

สรินยา กิจประยูร, (2541) 'การรับคริสตศาสนากับการปรับตัวทางวัฒนธรรม: กรณีศึกษาชุมชนอาข่าในอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการพัฒนาสังคม) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับการปรับตัวทางวัฒนธรรมของอาข่าในพื้นที่ อ.แม่สรวย จ.เชียงราย ที่เกิดขึ้นท่ามกลางกระแสทุนนิยม โดยมีการปรับเปลี่ยนวิถีคิดและความเชื่อที่เคยใช้สร้างความหมายต่อสิ่งต่างๆ ด้วยการหันมาเลือกนำความหมายทางคริสตศาสนาเข้ามาเชื่อมโยงกับความเชื่อในวิถีคิดเดิม และสามารถปลดปล่อยตัวเองออกจากข้อจำกัดของกฎของอาข่าเพื่อการดำเนินชีวิตอย่างสอดคล้องกับปัจจุบัน

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, เชียงราย, อาข่า (อีโก้), การปรับตัว, การสร้างความหมาย, ความเชื่อ, คริสตศาสนา

สุพัตรา จิรนนทนาภรณ์, (2536) 'ภูมิศาสตร์ภาษาชนกลุ่มน้อยจังหวัดน่าน: การศึกษาโดยใช้ศัพท์กรณีสืบไปและสืบมา' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.

งานศึกษาชิ้นนี้เกี่ยวกับการกระจายถิ่นฐานชนกลุ่มน้อยในจังหวัดน่านในแนวกว้าง ศึกษาการเปลี่ยนแปลงภาษาเฉพาะกลุ่มชนที่พูดภาษาถิ่นไปและถิ่นมา นำเสนอในรูปแบบที่ภาษาพบว่าชนกลุ่มน้อยจังหวัดน่านแบ่งออกเป็น 3 ตระกูลภาษาได้แก่ ภาษาตระกูลไทย แม้วैया และออสโตรเอเชียติก ส่วนภาษาถิ่นมาที่มีการพูดอยู่บริเวณรอยต่อเทือกเขา อ.บัว และอ.เขียงกลาง ภาษาถิ่นไปมีการพูดอยู่บริเวณ อ.บ่อเกลือ อ.ทุ่งช้าง และอ.เขียงกลาง

คำสำคัญ:ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, น่าน, ถิ่น, ภาษา, ภูมิทัศน์ทางวัฒนธรรม, การตั้งถิ่นฐาน

สุรียา กาฬสินธุ์, (2540) 'ความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนต่อการรับรู้ในการจัดการไฟฟ้า: ศึกษากรณีชุมชนชาวมูเซอแดง' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาวิชามานุษยวิทยาประยุกต์) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคนกับไฟฟ้าในพื้นที่ อ.แม่จัน จ.เชียงราย พบว่าวัฒนธรรมชุมชนชาวมูเซอมี "ไฟ" เป็นเครื่องมือสำคัญและสะท้อนออกมาจากโลกทัศน์และความเชื่อเมื่อองค์กรพัฒนาเอกชนและรัฐเข้ามาจัดการปรับเปลี่ยนการดำเนินชีวิตตามโลกทัศน์เดิมของชาวมูเซอ ชุมชนจึงได้เรียนรู้ถึงความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติมากขึ้น

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, เชียงราย, มูเซอ (ลาหู่), การจัดการทรัพยากร, วัฒนธรรมท้องถิ่น, ความเชื่อ

อรัญญา ศิริผล, (2544) 'ฝันกับมั่ง: พลวัตความหลากหลายและความซับซ้อนแห่งอัตลักษณ์ของคนชายขอบ' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการพัฒนาสังคม) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษากระบวนการกักขังอัตลักษณ์ชาวมั่งให้กลายเป็นคนที่ผิดศีลธรรมในประเด็นฝัน พบว่าเป็นผลจากการสร้างภาพตัวแทน ชุดนิยามความหมาย และปฏิบัติการทางภาษาว่าด้วย "ความเป็นอื่น" ที่เกิดขึ้นในบริบททางการเมืองเรื่องความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างรัฐกับกลุ่มชาติพันธุ์

อย่างไรก็ตามการกักขังอัตลักษณ์ชาติพันธุ์โดยรัฐเริ่มถูกท้าทายมากขึ้นเมื่อบริบทของโลกเปิดกว้างให้ ความสำคัญในประเด็นสิทธิชุมชน สิทธิมนุษยชน การเมืองนิเวศ ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญในการตอบโต้ ต่อกระบวนการกักขังอัตลักษณ์ดังกล่าว โดยเฉพาะเมื่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างอำนาจเชิงสัญลักษณ์ได้ สร้างอัตลักษณ์ความเป็นชาติพันธุ์ที่หลากหลายและซับซ้อน ซึ่งถูกใช้เป็นยุทธวิธีในการต่อรองและ นำเสนอตัวเองที่ลื่นไหลไปตามเงื่อนไขต่างๆ

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, ม้ง, การสร้างความหมาย, ภาพตัวแทน, อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์, ความเป็นชายขอบ, ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ

อะภัย วาณิชประดิษฐ์, (2546) 'พลวัตของความรู้ท้องถิ่นในฐานะปฏิบัติการของการอ้างสิทธิเหนือ ทรัพยากรบนที่สูง: กรณีศึกษาชุมชนม้ง บ้านแม่สาใหม่ อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่' วิทยานิพนธ์ มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการพัฒนาลังคม) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาการอ้างสิทธิชุมชนของชาวม้ง ภายใต้บริบทของการแย่งชิงความชอบธรรมใน การเข้าถึงทรัพยากร พบว่าชาวม้งถูกกระบวนการกักขังอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ทำการลดทอน ความชอบธรรมในการแย่งชิงทรัพยากรบนที่สูง ชาวม้งจึงผลิตคุณค่าใหม่บนฐานภูมิทัศน์วัฒนธรรม ให้ความรู้ท้องถิ่น ผลิตองค์ความรู้ว่าด้วยการจัดการเชิงซ้อนบนฐานระบบสิทธิเชิงซ้อน รวมถึงร่วม เคลื่อนไหวทางสังคมเพื่อเปิดพื้นที่ทางสังคมให้กับการนิยามอัตลักษณ์ของชาวม้งใหม่ในหลายระดับ เป็นการใช้ทุนทางวัฒนธรรมสร้างความชอบธรรมในการยืนยันสิทธิ

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, ม้ง, การจัดการทรัพยากร, ระบบกรรมสิทธิ์, สิทธิเชิงซ้อน, ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ, การสร้างความหมาย, อัตลักษณ์

โสฬส ศิริไสย์, (2539) **สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ลาฮู** นครปฐม: สำนักงานวิจัยภาษาและ วัฒนธรรมเอเชียอาคเนย์ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.

หนังสือเล่มนี้ศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ความเป็นอยู่ วิถีการผลิต ภาษา อาหาร การ แต่งกาย โครงสร้างทางสังคม ความเชื่อและประเพณีของชาวล่าหู่

คำสำคัญ: ชาตินิยม, ภาคเหนือ, ลานู (มุเซอ), ความเชื่อ, วิธีการผลิต, การแต่งกาย, ประเพณี, พิธีกรรม

ขวัญชีวัน บัวแดง , (2546) "การเปลี่ยนศาสนา: ความซับซ้อนของการแสดงตัวตนของคนกะเหรี่ยงทางภาคเหนือของประเทศไทย" **อัตลักษณ์ ชาตินิยม และความเป็นชายขอบ** (173-201)
กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).

งานชิ้นนี้วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงอัตลักษณ์ทางศาสนาของชาวกะเหรี่ยงสกอว์ (ปกากะญอ) ในเขต อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่ ที่เกิดขึ้นท่ามกลางการปะทะประสานกับโครงการพัฒนาของรัฐและกลุ่มอำนาจอื่นๆ พบชาวกะเหรี่ยงได้เปลี่ยนจากการนับถือผีหรือศาสนาดั้งเดิมมานับถือคริสต์และพุทธศาสนา ในฐานะที่เป็นการสร้างอัตลักษณ์ใหม่เพื่อปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์เชิงอำนาจทั้งที่เป็นอำนาจเหนือธรรมชาติและอำนาจทางสังคม ซึ่งมีการผสมผสานความเชื่อและการปฏิบัติของหลายศาสนาหลายประเพณีเข้าด้วยกัน

คำสำคัญ: ชาตินิยม, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, กะเหรี่ยง (ปกากะญอ), อัตลักษณ์ทางชาตินิยม, ศาสนา, ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ

ขวัญชีวัน บัวแดง , ปนัดดา บุญยสาระน้อย และคณะ, (2546) **วิถีชีวิตชาตินิยมในเมือง** เชียงใหม่: สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

หนังสือเล่มนี้ได้ทำความเข้าใจถึงสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม การปรับตัวด้านอาชีพและความเป็นอยู่ของกลุ่มชาตินิยมชาวอาข่า ลานู ม้ง เมี่ยน กะเหรี่ยงหรือปกากะญอ และลื้อ ที่เข้ามาอยู่ในเมืองเชียงใหม่ โดยอธิบายบริบททางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนเดิมที่มีผลต่อการย้ายสู่เมือง ตลอดจนความสัมพันธ์ของสมาชิกภายในกลุ่มชาตินิยมเดียวกัน การใช้ชีวิตในเมือง และอาชีพ ที่แต่ละกลุ่มเลือกเป็นอาชีพเด่นชัดเฉพาะกลุ่ม

คำสำคัญ: ชาตินิยม, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, การปรับตัว, การย้ายถิ่น, เครือข่ายทางสังคม, การรวมกลุ่ม, ความเป็นเมือง

ชมรมบริการวิชาการ สถาบันวิจัยชาวเขา , (2541) **ชาวเขา: ความเข้าใจกับชนเผ่าต่างวัฒนธรรม**

เชียงใหม่: สถาบันวิจัยชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย.

หนังสือเล่มนี้เป็นการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับคติความเชื่อ ประเพณี ข้อห้าม ของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ เพื่อสร้างความเข้าใจกับชนเผ่าต่างวัฒนธรรม

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, ความเชื่อ, ประเพณี, ข้อห้าม

ชลดา มนต์วีวัต, (2544) **ชีวิตความเจ็บปวดของลูกสาวลาหู่ที่ครอบครัวชายเป็นสินค้า**

เชียงใหม่: ศูนย์สตรีศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

หนังสือเล่มนี้ได้ศึกษาปัจจัยทางวัฒนธรรมที่มีต่อการสร้างความเป็นหญิงชายในชุมชนลาหู่ อันมีนัยสำคัญต่อการขายลูกสาวเป็นสินค้า พบว่าโครงสร้างทางสังคมของลาหู่มีลักษณะที่ผู้ชายมีอำนาจเป็นใหญ่ ครอบครัวที่ขายลูกสาวได้สร้างความเป็นหญิงชายโดยผูกกับความคาดหวังต่อบทบาทลูกสาวที่ต้องรับผิดชอบครอบครัวอย่างต่อเนื่อง เพื่ออธิบายถึงความชอบธรรมในการขายลูกสาว รวมถึงตัวลูกสาวก็ใช้ความคาดหวังชุดเดียวกันในการให้ความหมายกับการตัดสินใจของตน

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, ลาหู่ (มุเซอ), บทบาทหญิงชาย, กระบวนการกลายเป็นสินค้า, ปีศาจปไตย, ครอบครัว

ณัฐวี ทศรัฐ และ วีระพงศ์ มีสถาน, (2540) **สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์เมี่ยน (เข่า) นครปฐม:**

สำนักงานวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชียอาคเนย์ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.

สารานุกรมเล่มนี้นำเสนอเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ความเป็นอยู่ วิถีการผลิต ภาษา อาหาร การแต่งกาย โครงสร้างทางสังคม ความเชื่อและประเพณีของชาวเมี่ยน(เข่า)

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, เมี่ยน (เข่า), ความเชื่อ, วิถีการผลิต, การแต่งกาย, ประเพณี, พิธีกรรม

ณัฐวี ทศรัฐ และ สุริยา รัตนกุล , (2539) **สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ลัวะ** นครปฐม: สำนัก
งานวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชียอาคเนย์ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท
มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ความเป็นอยู่ วิถีการผลิต ภาษา อาหาร การแต่ง
กาย โครงสร้างทางสังคม ความเชื่อและประเพณีของชาวลัวะ

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, ลัวะ (ลัวะ), ความเชื่อ, วิถีการผลิต, การแต่งกาย, ประเพณี,
พิธีกรรม

ณัฐวี ทศรัฐ , (2540) **ลัวะ: พิธีกรรมและประเพณี** นครปฐม: สำนักงานวิจัย สถาบันวิจัยภาษา
และวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับความเชื่อ พิธีกรรมและประเพณีของชาวลัวะในเขต อ.แม่สะเรียง อ.
แม่ลาน้อย จ.แม่ฮ่องสอน และในเขต อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่ ได้แก่ พิธีเปิดพื้นที่ไร่และเลี้ยงทาย พิธี
เลี้ยงผีหมู่บ้าน พิธีแต่งงาน พิธีศพ พิธีเลี้ยงผีบรรพบุรุษ และพิธีเลี้ยงผีเรือน

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, คติชน, ความเชื่อ, ประเพณี, พิธีกรรม, การบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์, ผี
อารักษ์

นเรศ สงเคราะห์สุข, (2538) **การเปลี่ยนแปลงของชุมชนชาวเขาเผ่าปกากะญอ** เชียงใหม่:
ศูนย์สตรีศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับ การเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ระหว่างเพศของชาวปกากะญอ ใน
พื้นที่ ต.ห้วยปูลิง อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน ภายใต้บริบทการปฏิสัมพันธ์ของชุมชนกับรัฐและระบบตลาด
ซึ่งส่งผลกระทบต่อบทบาทสตรีปกากะญอในระดับชุมชนและครอบครัว คือ ผู้หญิงเริ่มสูญเสีย
อำนาจทั้งในฐานะเจ้าของบ้าน บทบาทผู้ผลิต และบทบาทผู้ขัดเกลาสมาชิกในครัวเรือน

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, แม่ฮ่องสอน, ปกากะญอ (กะเหรี่ยง), เพศสภาพ, ระบบการผลิต,
ครอบครัว

นิพัทธ์เวช สืบแสง, (2539) **สังคมและวัฒนธรรมชาวมุขกับการพัฒนา** มปท.: สถาบันวิจัยชาวเขากกรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม.

งานวิจัยนี้ให้ภาพรวมเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมของชาวมุข มีเนื้อหาประกอบด้วยประวัติความเป็นมา การแบ่งกลุ่ม การกระจายตัว โครงสร้างทางสังคม องค์กร ชุมชน ระบบความเชื่อ และลักษณะเศรษฐกิจ รวมถึงนำเสนอประสบการณ์ด้านการพัฒนาในมิติทางวัฒนธรรมในชุมชนชาวมุข

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, มุข, วาทกรรมการพัฒนา, โครงสร้างทางสังคม, ความเชื่อ

ปนัดดา บุญยสาระนัย, (2546) "ชนเผ่าอาข่า: ภาพลักษณ์ที่ถูกสร้างให้สกปรก ล้าหลัง แต่ดึงดูดใจ" **อัตลักษณ์ ชาติพันธุ์ และความเป็นชายขอบ** (81-116) กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).

งานชิ้นนี้ได้วิเคราะห์กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ของชาวอาข่าโดยรัฐและสังคมไทย ทำให้อาข่ากลายเป็นชนที่ล้าหลัง สกปรก และมีประเพณีพฤติกรรมทางเพศแบบล่าสอน อัตลักษณ์นี้ถูกสร้างและผลิตซ้ำผ่านวาทกรรมในสื่อ ขณะเดียวกันเมื่ออัตลักษณ์นี้ถูกทำให้เป็นสินค้า กลายเป็นสิ่งดึงดูดใจและเป็นสิ่งแปลกที่ขายต่อนักท่องเที่ยว ส่งทอดให้ชาวอาข่าที่ย้ายมาอยู่ในเมืองเชียงใหม่เลือกสวมทับต่อสู หรือปฏิเสธ ภาพลักษณ์นั้นด้วยเงื่อนไขของการดิ้นรนทางเศรษฐกิจสังคมที่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, อาข่า, อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์, ภาพตัวแทน, การสร้างความหมาย, การท่องเที่ยว

ประสิทธิ์ ลิปรีชา, (2537) **สุภาสิตคำสอนม้ง(เอกสารศูนย์ชาติพันธุ์และการพัฒนาหมายเลข 1: ขุดภูมิปัญญาชาวบ้าน)** เชียงใหม่: ศูนย์ชาติพันธุ์และการพัฒนา สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับ สุภาสิตของม้ง ทำให้เข้าใจวิถีชีวิตและแนวคิดพื้นฐานของชาวม้งในเรื่องการดำรงชีวิต การทำมาหากิน พิธีกรรม คติความ การปกครอง ความเจ็บป่วยและความตาย การครองเรือน ความทุกข์ยาก และความเกียจคร้าน

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, ม้ง, คติชน, สุภาษิต, จาริต, ความเชื่อ

ประสิทธิ์ ลีปรีชา, (2546) "อัตลักษณ์ทางเครือญาติของกลุ่มชาติพันธุ์ม้งท่ามกลางความทันสมัย" **อัตลักษณ์ ชาติพันธุ์ และความเป็นชายขอบ** (203-52) กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยศาสตร์สิรินธร (องค์การมหาชน).

งานชิ้นนี้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงของระบบเครือญาติของชาวม้งบ้านแม่สาใหม่ อ.แมริม และในเขต อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ที่เกิดขึ้นหลังจากต้องเผชิญกับกระบวนการสร้างรัฐชาติและกระแสวัฒนธรรมตะวันตก โดยให้ความสำคัญในการศึกษาปรากฏการณ์และความหมายของการแบ่งแยกในหมู่พี่น้องร่วมแซ่เดียวกันหลังการเปลี่ยนมาใช้นามสกุลไทย และข้อขัดแย้งในหลักเกณฑ์การแต่งงานของลูกหลานคนม้งอันเป็นผลจากการใช้นามสกุลแทนระบบแซ่สกุล ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงระบบความเชื่อที่ยึดเหนี่ยวความเป็นกลุ่มเครือญาติเดียวกัน นอกจากนี้ยังอธิบายปรากฏการณ์ที่ชาวม้งนำความรู้พื้นบ้านและความรู้สมัยใหม่มาสร้างความเข้มแข็งและขยายเครือข่ายความร่วมมือทางเครือญาติ

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, ม้ง, อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์, ระบบเครือญาติ, จาริต

ภัททิยา ยิมเรวัต และ สุริยา รัตนกุล, (2541) **สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ลัวะ** นครปฐม: สำนักงานวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชียอาคเนย์ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ความเป็นอยู่ วิถีการผลิต ภาษา อาหาร การแต่งกาย โครงสร้างทางสังคม ความเชื่อและประเพณีของชาวลัวะ

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, ลัวะ, ความเชื่อ, วิถีการผลิต, การแต่งกาย, ประเพณี, พิธีกรรม

มงคล จันทร์บำรุง , (2542) **สังคมจารีตประเพณีและการยอมรับการวางแผนครอบครัว: ศึกษากรณีชาวเขาในเขตโครงการหลวง** มปท.: สถาบันวิจัยชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยทางสังคมจารีตประเพณีของชาวลานูและมัง ในพื้นที่ อ.เวียงป่าเป้า จ.เชียงราย อ.เชียงดาว และอ.แมริม จ.เชียงใหม่ ที่เป็นเหตุให้ไม่นิยมคุมกำเนิด พบว่า (1) คิดว่ามีลูกมากเป็นหลักประกันว่ามีผู้เลี้ยงดูยามแก่เฒ่าและจัดพิธีศพ (2) ลูกเป็นแรงงานสำคัญในการผลิต (3) คิดว่ากลุ่มเครือญาติขนาดใหญ่จะมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและแสดงสถานภาพทางสังคมที่ดี (4) วางแผนครอบครัวไม่สามารถสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการคุมกำเนิดและช่วงพักร่างกาย หลังการทำหมันถาวรไม่สอดคล้องกับสังคมการเกษตร

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์,ภาคเหนือ,ลานู(มุเซอ),มัง,การวางแผนครอบครัว,จารีต,ประเพณี

ลักษณะ ดารัตนหงษ์, (2543) **สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ลีซอ** นครปฐม: สำนักงานวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชียอาคเนย์ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ความเป็นอยู่ วิถีการผลิต ภาษา อาหาร การแต่งกาย โครงสร้างทางสังคม ความเชื่อและประเพณีของชาวลีซอ(ลีซู)

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, ลีซู (ลีซอ), ความเชื่อ, วิถีการผลิต, การแต่งกาย, ประเพณี, พิธีกรรม

ลีศึก ฤทธิ์เนตรกุล, (2540) **การปรับตัวกับวิถีชีวิตใหม่ในชุมชนเมืองของชาวเขาเผ่าม้ง:**

กรณีศึกษาเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ เชียงใหม่: ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดเชียงใหม่ กรมประชาสงเคราะห์..

งานชิ้นนี้ศึกษาการปรับตัวของชาวม้งที่เข้ามาดำรงชีวิตในเมือง พบว่าชาวม้งมีการใช้ความรู้พื้นบ้านควบคู่กับการใช้วิธีการแพทย์สมัยใหม่ในการดูแลสุขภาพ ใช้ทั้งจารีตประเพณีเดิมผสมผสานกับกฎหมายบ้านเมืองในการควบคุมทางสังคมของสมาชิกหรือควบคุมความขัดแย้งระหว่างกลุ่ม แม้ว่าชาวม้งจะมีการเปลี่ยนแปลงด้านอาชีพจากการทำเกษตรกรรมเพื่อการยังชีพมาสู่การประกอบอาชีพอุตสาหกรรมในครัวเรือนและค้าขายซึ่งเชื่อมโยงเครือข่ายกับคนม้งในต่างประเทศ แต่ในด้านความเชื่อและจักรวาลวิทยาชาวม้งยังยึดมั่นตามการปฏิบัติเดิมของชุมชน

คำสำคัญ:ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, ม้ง, คติชน, การปรับตัว, ความเป็นเมือง, สุขภาพ, ความเชื่อ, จารีต, ประเพณี

วีระพงศ์ มีสถาน, (2544) **สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ไทยใหญ่** นครปฐม: สำนักงานวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชียอาคเนย์ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ความเป็นอยู่ วิถีการผลิต ภาษา อาหาร การแต่งกาย โครงสร้างทางสังคม ความเชื่อและประเพณีของชาวไทใหญ่

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, ไทยใหญ่, ความเชื่อ, วิถีการผลิต, การแต่งกาย, ประเพณี, พิธีกรรม

สมใจ แซ่โจ้ว และวีระพงศ์ มีสถาน, (2541) **สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ไทยลื้อ** นครปฐม: สำนักงานวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชียอาคเนย์ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ความเป็นอยู่ วิถีการผลิต ภาษา อาหาร การแต่งกาย โครงสร้างทางสังคม ความเชื่อและประเพณีของชาวไทลื้อ

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, ไทยลื้อ, ความเชื่อ, วิถีการผลิต, การแต่งกาย, ประเพณี, พิธีกรรม

สุจิตลักษณ์ ดีผดุง และ สรินยา คำเมือง, (2540) **สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงโป** นครปฐม: สำนักงานวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชียอาคเนย์ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ความเป็นอยู่ วิถีการผลิต ภาษา อาหาร การแต่งกาย โครงสร้างทางสังคม ความเชื่อและประเพณีของชาวกะเหรี่ยงโป

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, กะเหรี่ยง, คติชน, ความเชื่อ, วิถีการผลิต, การแต่งกาย, ประเพณี, พิธีกรรม

สุจริตลักษณ์ ดีผดุง , (2538) **สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง** นครปฐม: สำนักงานวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชียอาคเนย์ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ความเป็นอยู่ วิถีการผลิต ภาษา อาหาร การแต่งกาย โครงสร้างทางสังคม ความเชื่อและประเพณีของชาวม้ง

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, ม้ง, คติชน, ความเชื่อ, วิถีการผลิต, การแต่งกาย, ประเพณี, พิธีกรรม

สุวิไล เปรมศรีรัตน์, (2541) **สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ขมุ** นครปฐม: สำนักงานวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชียอาคเนย์ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ความเป็นอยู่ วิถีการผลิต ภาษา อาหาร การแต่งกาย โครงสร้างทางสังคม ความเชื่อและประเพณีของชาวมุ

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, ขมุ, คติชน, ความเชื่อ, วิถีการผลิต, การแต่งกาย, ประเพณี, พิธีกรรม

อรัญญา ศิริผล , (2546) "ฝันกับคนม้ง: พลวัตความหลากหลายและความซับซ้อนแห่งอัตลักษณ์ของคนชายขอบ" **อัตลักษณ์ ชาติพันธุ์ และความเป็นชายขอบ** (27-80) กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).

งานชิ้นนี้ศึกษาภาพลักษณ์ของฝันกับกระบวนการกักขังอัตลักษณ์ชาวม้ง อธิบายให้เห็นกระบวนการสร้างอัตลักษณ์ของรัฐที่กักขังชาวม้งไว้กับภาพอันเลวร้ายของฝัน สร้างภาพตัวแทนของชาวม้งขึ้นด้วยปฏิบัติทางภาษาผ่านกลไกต่างๆ โดยเฉพาะสื่อสาธารณะซึ่งทำให้ภาพตัวแทนดังกล่าวกลายเป็นภาพแห่งความจริง ทำให้อัตลักษณ์ชาวม้งถูกกักขังเป็นนักปลุกและคำฝัน เป็นผู้ทำลายป่าและสร้างปัญหาให้สังคมไทย ผู้ศึกษาได้อธิบายการดิ้นรน ตอบโต้ และปรับเปลี่ยนภาพลักษณ์ ของชาวม้งต่อกระบวนการกักขังดังกล่าว

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, ม้ง, อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์, วาทกรรมความรู้, ภาพตัวแทน, การสร้างความมาย

สุจริตลักษณ์ ดีผดุง, (2536) **รายงานการทำงานภาคสนามวิชาการเทียบการทำวิจัยทางภาษาศาสตร์ภาคการศึกษา 2/2535** นครปฐม: สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท. รวบรวมรายงานของนักศึกษาปริญญาโท สาขาภาษาศาสตร์ ซึ่งออกภาคสนามที่ชุมชนกะเหรี่ยงบ้านห้วยอ้อมนอก ต.ท่าขุมเงิน อ.แม่ท้อ จ.ลำพูน มีเนื้อหาครอบคลุมถึงประวัติความเป็นมาของชุมชน วัฒนธรรมการสร้างเรือน การแต่งกาย อาหาร อาชีพและการผลิต การรักษาโรค พิธีกรรม และการละเล่น ตลอดจนรูปแบบการปกครองของชุมชน

คำสำคัญ: ชชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, ลำพูน, กะเหรี่ยง (ปกากะญอ), ความเชื่อ, พิธีกรรม, ประเพณี, วิถีการผลิต, การรักษาโรค

สุรียา รัตนกุล และ สมทรง บุรุษพัฒน์, (2538) **สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงสะกอ** นครปฐม: สำนักงานวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชียอาคเนย์ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล..

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ความเป็นอยู่ วิถีการผลิต ภาษา อาหาร การแต่งกาย โครงสร้างทางสังคม ความเชื่อและประเพณีของชาวกะเหรี่ยงสะกอ

คำสำคัญ: ชชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, กะเหรี่ยง, คติชน, ความเชื่อ, วิถีการผลิต, การแต่งกาย, ประเพณี, พิธีกรรม

สุรียา รัตนกุล, สุจริตลักษณ์ ดีผดุง และคณะ, (2539) **ภาษาและวัฒนธรรมลัวะ: ศึกษาจากบทสนทนา 30 บท** นครปฐม: สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล. งานชิ้นนี้ได้อธิบายภาษา วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ชาวลัวะจังหวัดน่าน รวมถึงอธิบายลักษณะหมู่บ้าน ครอบครัว การแต่งกาย ความเชื่อและประเพณี โดยพบว่าภาษาลัวะอยู่ในตระกูลภาษาออสโตรเอเชียติก

คำสำคัญ: ชชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, น่าน, ลัวะ, คติชน, ภาษา, ความเชื่อ, ประเพณี

ชิกษารุ ทานาเบ้, (2537) 'ทางแพ่งในเรื่องชนชาติในเขตชายขอบเอเชียอาคเนย์' เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง 'วัฒนธรรมไทลื้อกับการปรับตัวในกระแสของการเปลี่ยนแปลง' ณ สำนักบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ วันที่ 16-17 กันยายน 2537.

งานชิ้นนี้เทียบเคียงการรื้อฟื้นพิธีกรรมลัทธิพิธีบูชาผีของคนไทเมืองในเขตสิบสองปันนา ประเทศจีน คนไทลื้อ จ.น่าน ซึ่งเกิดขึ้นในช่วงทศวรรษที่ 80 โดยการรื้อฟื้นพิธีกรรมเจ้าฟ้ามังรายของคนเมืองเป็นความพยายามฉายภาพความเป็นคนไทเมืองในอดีตที่ไม่เปลี่ยนแปลง ก่อเกิดเอกลักษณ์ของตนที่เด่นชัดต่างจากกลุ่มคนอื่น ๆ พวกเขาจึงสามารถควบคุมความเป็นไทเมืองได้โดยผ่านความเชื่อในเรื่องการคงอยู่ของเอกลักษณ์ที่ไม่แปรเปลี่ยน ขณะที่การรื้อฟื้นพิธีเลี้ยง "ผีเมือง" เจ้าหลวงเมืองหล้าของไทลื้อถูกประดิษฐ์ขึ้นเพื่อแสดงเอกลักษณ์ร่วมของความเป็นไทลื้อโดยรวม เพื่อให้สามารถดึงดูดคนภายนอก(นักท่องเที่ยว) ด้วยการดัดแปลงพิธีให้แปลกตาและสอดคล้องกับอำนาจปกครองของประเทศไทย ซึ่งใช้ลักษณะพิเศษของท้องถิ่นเป็นแหล่งทรัพยากรเพื่อพัฒนาทางเศรษฐกิจ

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, น่าน, ไทลื้อ, อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์, ความเชื่อ, การรื้อฟื้นวัฒนธรรม, ผีอารักษ์

ณัฐวี ทศรัฐ (2539) "พิธีเลี้ยงผีหมู่บ้านชาวละว้า: บ้านช่างหม้อ อำเภอแม่สะเรียง" **วารสารภาษาและวัฒนธรรม สถาบันภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล** (15)1: 51-8.

งานชิ้นนี้กล่าวถึงการเลี้ยงผีประจำหมู่บ้านชาวละว้าหรือลัวะบ้านช่างหม้อ อ.แม่สะเรียง จ.แม่ฮ่องสอน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 วัน คือ วันแรกหรือวันดา เป็นวันที่เตรียมของสำหรับเลี้ยงผี วันที่สองวันเลี้ยงผี ละสุดท้ายวันส่งเคราะห์ (เตาสะอาง) นอกจากนี้ยังอธิบายพิธีการเลี้ยงผีเสาะสะกังและพิธีการดำหัวควาย

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, แม่ฮ่องสอน, ลัวะ (ละว้า), พิธีกรรม, ความเชื่อ, ผีอารักษ์

ธนจรรย์ สุระมณี (2537) "ลัทธิเลี้ยงผีลาดเสาสะกัง" **วารสารข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา** (18)3: 68-80.

งานชิ้นนี้ศึกษาประเพณีการเลี้ยงผีลาดเสาสะกังซึ่งเป็นผีประจำหมู่บ้านของชาวลัวะ ในระยะ 10-12 ปี จะจัดขึ้นครั้งหนึ่งด้วยความ 3 ตัว และปีนั้นจะต้องเป็นปีที่ปลูกข้าวได้สมบูรณ์ คนและสัตว์ไม่เป็นโรคระบาด ในการกำหนดวันเลี้ยงผีจะเอาวันอังคารข้างขึ้นเดือน 2 จะเป็นต้นหรือปลายเดือนก็ได้

คำสำคัญ: ชาตัพันธ์, ลัวะ, ความเชื่อ, ประเพณี, ผีอารักษ์, ผีลาดเสาสะกัง, การเลี้ยงผี

ปราณี วงษ์เทศ (2539) "พิธีฆ่าควายเลี้ยงผีของขมุเมืองน่าน" **ศิลปวัฒนธรรม** (17)11: 112-24.

บทความชิ้นนี้อธิบายถึงชาวขมุบ้านใหม่ชายแดน กิ่ง อ.สองแคว จ.น่าน ซึ่งมีพิธีเลี้ยงผีเมื่อมีการเจ็บไข้ โดยฆ่าควายเลี้ยงผีแก้บน จัดสร้างเวียงผี หมักเหล้าไห "อุ" ทำพิธีฆ่าหมาเพื่อทำพิธีสังเวียงผี

คำสำคัญ: ชาตัพันธ์, ภาคเหนือ, น่าน, ขมุ, พิธีกรรมความเชื่อ, ผีอารักษ์

พิมุข ชาตัพันธ์, (2547) 'การปรับเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวไทยใหญ่ กรณีศึกษาชาวไทยใหญ่นุ่บ้านถ้ำลอด อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน' เอกสารการประชุมประจำปีทางมานุษยวิทยาครั้งที่ 3 "ทบทวนภูมิปัญญา ท้าทายความรู้" ณ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร 24-26 มีนาคม 2547.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนชาตัพันธ์ไทยใหญ่ในพื้นที่ อ.ปางมะผ้า จ.แม่ฮ่องสอน พบว่าเกิดจากปัจจัยภายในชุมชน ได้แก่ การเพิ่มจำนวนประชากร ความต้องการเป็นคนไทย ความต้องการบริโภควัตถุ ลักษณะทางชาตัพันธ์ และลักษณะทางภูมิศาสตร์ และปัจจัยจากภายนอก ได้แก่ การพัฒนาและการอพยพเข้ามาของคนกลุ่มอื่น

คำสำคัญ: ชาตัพันธ์, ภาคเหนือ, แม่ฮ่องสอน, ไทยใหญ่, อัตลักษณ์ทางชาตัพันธ์, การเปลี่ยนแปลงทางสังคม, การพัฒนา

ไพบูลย์ สุทธสุภา, วรทัศน์ อินทร์คัมพร และคณะ (2546) "การมีส่วนร่วมของเกษตรกรชาวเขาเผ่าม้งและกะเหรี่ยงในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่" **วารสารส่งเสริมและเผยแพร่การเกษตร มช.** (6)1: 1-12.

งานชิ้นนี้วิเคราะห์ความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชาวม้งและกะเหรี่ยงในหมู่บ้านชนกลางเหนือและหมู่บ้านท่าส้มปอย อ.แม่วาง จ.เชียงใหม่ โดยแปลข้อมูลทางสถิติ พบว่าชาวกะเหรี่ยงมีระดับการมีส่วนร่วมสูงกว่าชาวม้ง โดยระดับการมีส่วนร่วมดังกล่าวสัมพันธ์กับอายุ สมาชิกในครัวเรือน รายได้ การใช้ประโยชน์จากป่า และการได้รับข่าวสารจากสื่อต่างๆ

คำสำคัญ: ชชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, ม้ง, กะเหรี่ยง, การจัดการทรัพยากร

ไพบูลย์ เฮงสุวรรณ, (2547) 'เสียงผา กวาง และชาวม้ง: ความรู้ อำนาจ และการต่อสู้ทางชาติพันธุ์' เอกสารการประชุมประจำปีทางมานุษยวิทยาครั้งที่ 3 ทบพนภูมิปัญญา ทำทหายความรู้ ณ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร 24-26 มีนาคม 2547.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับ ลักษณะความรู้ของชาวม้งในพื้นที่เขตอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่ เกี่ยวกับเสียงผาและกวาง ภายใต้การถูกจำกัดสิทธิและถูกกีดกันในการเข้าถึงทรัพยากร โดยในกระบวนการอ้างสิทธิชาวม้งได้ริเริ่มสร้างสรรค์การอนุรักษ์สัตว์ป่าขึ้นมาจากพื้นฐานความรู้เฉพาะที่สั่งสมในชีวิตประจำวันเพื่อต่อกรกับรัฐ และตอบโต้ต่อภาพลักษณ์ "การทำลาย" ที่คนอื่นในสังคมสร้างขึ้น

คำสำคัญ: ชชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, ม้ง, การจัดการทรัพยากร, ความรู้ท้องถิ่น, สิทธิชุมชน, การต่อกรอำนาจ

รัตนพร เศรษฐกุล, (2537) 'การอพยพและการตั้งถิ่นฐานของลื้อเมืองน่าน' เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง 'วัฒนธรรมไทลื้อกับการปรับตัวในกระแสของการเปลี่ยนแปลง' ณ สำนักบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ วันที่ 16-17 กันยายน 2537.

เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องนี้เป็นงานศึกษาทางประวัติศาสตร์ของกระบวนการอพยพและตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาวลื้อใน จ.น่าน พบว่ามีมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่สมัยราชวงศ์มังรายเรื่อยมาจนถึงสมัยของเจ้าเจ็ดตน เป็นการอพยพและตั้งถิ่นฐานอย่างเสรี เนื่องจากแต่ละรัฐไม่มีพรมแดนทางการเมืองที่แน่นอน และไม่มีการแบ่งแยกชาติพันธุ์อย่างชัดเจน จึงทำให้เกิดวัฒนธรรมท้องถิ่นของน่านที่แยกไม่ออกว่าเป็นลื้อ หรือยวน หรืออื่นๆ

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, น่าน, ไทลื้อ, ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น, การอพยพ, การตั้งถิ่นฐาน

สุจิตลักษณ์ ดิมดวง (2537) "เสื้อผ้าชาวกะเหรี่ยง" **วารสารภาษาและวัฒนธรรม สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล** (13)2: 61-78.

งานชิ้นนี้ศึกษาการทอผ้าและเสื้อผ้าของชาวกะเหรี่ยงไปบ้านดูเหมินบน ต.ทองหลาง อ.ห้วยคต จ.อุทัยธานี และบ้านห้วยฮ่อมนอก ต.ขุนเงิน อ.แม่ทา จ.ลำพูน พบว่าเป็นรูปแบบง่ายๆ ใช้ผ้าที่ทอแบบเข็มขัดคาดหลัง ซึ่งจะได้ผ้าหน้าแคบเย็บเข้าด้วยกัน ตัวเสื้อประดับด้วยหรือลูกเดือย มีทั้งการใช้การทอแบบมัดหมี่และแบบเพิ่มด้ายพุ่งพิเศษเป็นลวดลายต่อเนื่องรอบตัวทั้งผืน

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, กะเหรี่ยง (ปกากะญอ), ทัศนกรรม, ผ้าทอ, การแต่งกาย

สุพัตรา จิรันทนาภรณ์ (2536) "ภูมิศาสตร์ภาษาของชนกลุ่มน้อยในจังหวัดน่าน : การศึกษาโดยใช้ศัพท์กรณีถิ่นไปรและถิ่นมัล" **วารสารมหาวิทยาลัยนเรศวร** (1)1: 1-4.

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการกระจายถิ่นฐานชนกลุ่มน้อยในจังหวัดน่านในแนว กว้างและศึกษารายละเอียดการเปลี่ยนแปลงภาษาเฉพาะกลุ่มชนที่พูดภาษาถิ่นไปรและถิ่นมัลในแง่ของศัพท์ ผลการวิจัยพบว่า ชนกลุ่มน้อยในจังหวัดน่านแบ่งตามตระกูลภาษามีจำนวน 3 ตระกูลภาษา ได้แก่ กลุ่มภาษาตระกูลไทย กลุ่มภาษาตระกูลมั่ว-เย้า และกลุ่มภาษาตระกูลออสโตรเอเชียติก

คำสำคัญ:ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, น่าน, ภาษา, ภูมิทัศน์ทางวัฒนธรรม

สุริยา รัตนกุล (2539) "ประเพณีการตายและการทำศพของชาวลัวะ" **วารสารภาษาและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล** (15)1: 4-27.

งานชิ้นนี้ศึกษาภาษาลัวะจังหวัดน่าน ระบบเสียงภาษาลัวะสำเนียงสภาคกลางอย่างสังเขป โดยใช้ข้อความ (text) เรื่องการตายและการทำศพของชาวลัวะ

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, น่าน, ลัวะ, ภาษา, พิธีกรรม, ประเพณี, ความเชื่อ

สุวิไล เปรมศรีรัตน์ (2537) "ขมุ ลัวะ/ถิ่น และมลาปรี (ผีตอเหลือง) ในจังหวัดน่านและปัญหาในการเรียกชื่อ" **วารสารภาษาและวัฒนธรรม สถาบันภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล** (13)1: 108-18.

งานชิ้นนี้ได้กล่าวถึงปัญหาในการเรียกชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ทั้งสามซึ่งอยู่ในตระกูลออสโตรเอเชียติกใน จ.น่าน รวมถึงได้ให้ข้อคิดหรือทางออกในการเรียกชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ดังกล่าว

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, น่าน, การจัดหมวดหมู่, การเรียกชื่อ

เสถียร จันทะ, (2543) 'ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพพืชสมุนไพร: กรณีศึกษาในวิถีชีวิตชุมชนไทลื้อ จ.เชียงราย' เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการและเสนอผลงานวิจัยเรื่อง "การเปลี่ยนแปลงทางสังคม-วัฒนธรรมและเศรษฐกิจของชุมชนในภาคเหนือ" ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 28-29 มกราคม 2543.

งานชิ้นนี้ศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นและองค์ประกอบของภูมิปัญญากับการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพพืชสมุนไพรท้องถิ่น อธิบายอิทธิพลที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในชุมชนไทลื้อบ้านปางหัด อ.เวียงแก่น จ.เชียงราย พบว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นชุดขององค์ความรู้ที่พัฒนาขึ้นในบริบททางกายภาพ สังคม และวัฒนธรรมของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ระบบนิเวศนั้นๆ โดยสะท้อนถึงวิถีคิด ความเชื่อ และองค์ความรู้ในการจัดการทรัพยากร ขณะเดียวกันวัฒนธรรมชุมชนและวัฒนธรรมสมัยใหม่ต่างมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

คำสำคัญ:ชาติพันธุ์,ภาคเหนือ,เชียงราย,ไทยลื้อ,ภูมิปัญญาท้องถิ่น,ความรู้ท้องถิ่น,การจัดการทรัพยากร,ความหลากหลายทางชีวภาพ,ความเชื่อ

โสฬส ศิริไสย (2536) "ข้าว...มาลาเรีย วิชากรรมของคนปกากะญอ" **วารสารภาษาและวัฒนธรรม สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล** (12)2: 42-53.

งานชิ้นนี้ได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมกับปัญหาการระบาดของโรคมาลาเรียกรณีชุมชนปกากะญอถ้ำเสือ อ.แม่สวด จ.ตาก โดยใช้กรอบความคิดเชิงนิเวศวิทยาวัฒนธรรม พบว่าการตั้งถิ่นฐานและปลูกข้าวใกล้แหล่งน้ำในหุบเขาชายป่าซึ่งเป็นแหล่งแพร่พันธุ์ยุงก้นปล่อง ทำให้คนในชุมชนเต็มไปด้วยคนไข้มาลาเรีย ทั้งนี้ความอ่อนแอทางเศรษฐกิจและสังคมทำให้โรคมาลาเรียยังคงระบาดอยู่ในชุมชนและเป็นส่วนหนึ่งของวงจรการระบาดของโลก

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, ตาก, ปกากะญอ, นิเวศวิทยาวัฒนธรรม, สุขภาพ, การตั้งถิ่นฐาน

อะภัย วาณิชประดิษฐ์, (2547) 'พลวัตของความรู้ท้องถิ่นกับทางเลือกในการจัดการทรัพยากรบนพื้นที่สูง: กรณีศึกษาชุมชนม้งบ้านแม่สาใหม่ อ.แมริม จ.น่าน' เอกสารการประชุมประจำปีทางมานุษยวิทยาครั้งที่ 3 "ทบทวนภูมิปัญญา ท้าทายความรู้" ณ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร 24-26 มีนาคม 2547.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับ การอ้างสิทธิ ความขัดแย้งและการใช้ความรู้ท้องถิ่นของชุมชนชาวม้งในพื้นที่ อ.แมริม จ.เชียงใหม่ ซึ่งอยู่ภายใต้บริบทการแย่งชิงในการจัดการทรัพยากร พบว่า ชุมชนมีการสร้างความรู้ใหม่และอำนาจใน 3 ประการ (1) ผลิตคุณค่าชุดใหม่ให้ความรู้ท้องถิ่นผ่านปฏิบัติการอ้างสิทธิชุมชน (2) ใช้การจัดการที่วางบนพื้นฐานของจารีตประเพณี และ (3) การตรวจสอบศักยภาพของปฏิบัติการของความรู้ผ่านกระบวนการเรียนรู้เชิงต่อรองเพื่อสร้างพื้นที่ทางสังคม

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, ม้ง, อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์, ความรู้ท้องถิ่น, สิทธิชุมชน, การจัดการทรัพยากร

ทวิช จตุรพฤกษ์, (2539) "การสร้างลักษณะทางชาติพันธุ์ใหม่ของชาวเขาในเมือง: กรณีศึกษาการปรับเปลี่ยนทางวัฒนธรรมของชาวลีซอในเมืองเชียงใหม่" คัดจากรวมบทความวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ภาคกลางและภาคเหนือ (2546).

งานชิ้นนี้ศึกษาปัจจัยและกระบวนการปรับตัวของชาวลีซอ(ลีซู) ที่ย้ายเข้ามาอาศัยอยู่ในตัวเมืองเชียงใหม่ พบว่า นโยบายการพัฒนาบนพื้นที่สูงของรัฐเป็นเงื่อนไขให้ชาวลีซอตกเป็นคนชายขอบที่ด้อยอำนาจในหลายด้าน จนเป็นแรงผลักดันให้ต้องย้ายมาอยู่ในชุมชนแออัดในเมือง โดยชาวลีซอมีการปรับเปลี่ยนทางวัฒนธรรมทั้งการใช้ชีวิตและการประกอบอาชีพแบบคนในเมือง ขณะเดียวกันยังรักษาวัฒนธรรมเดิมของตนไว้ รวมถึงมีการสร้างตัวตนทางชาติพันธุ์ใหม่ด้วยรูปแบบและกิจกรรมต่างๆ

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, ลีซอ (ลีซู), การปรับตัว, อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์, ประเพณี, พิธีกรรม

นิพัทธเวช สืบแสง, (2541) "การปรับตัวของการจัดการที่ดินและทรัพยากรตามแบบประเพณีภายใต้บริบทกฎหมายของรัฐ: กรณีศึกษาชาวเขาเผ่าขมุ" รายงานการวิจัย, สถาบันวิจัยชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม.

งานชิ้นนี้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมซึ่งเป็นผลมาจากนโยบายและกฎหมายเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน ป่าไม้ และทรัพยากรในพื้นที่ชุมชนขมุ บ้านน้ำสออด อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน งานวิจัยอธิบายสภาพชุมชนที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ ความคิดของชาวขมุเกี่ยวกับป่า ไร่ และสวน ระบบกรรมสิทธิ์ในที่ดิน และการใช้ทรัพยากร ตลอดจนกล่าวถึงการปรับตัวของชาวขมุในการจัดการที่ดินและใช้ทรัพยากรภายใต้พัฒนาการของกฎหมาย

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, น่าน, ขมุ, การจัดการทรัพยากร, ระบบกรรมสิทธิ์, การปรับตัว

รัตนพร เศรษฐกุล, (2537) **การคงอยู่และการปรับเปลี่ยนทางสังคมวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไท: กรณีศึกษาหมู่บ้านของ ตำบลบววก้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่** มปท.: มปป.

งานชิ้นนี้ศึกษาประวัติศาสตร์ของการตั้งถิ่นฐานและการปรับตัวของหมู่บ้านชาวยองซึ่งเกิดขึ้นท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และระบบเศรษฐกิจทุนนิยม พบหลักฐานว่าผู้คนจากเมืองยองได้อพยพมาอยู่ที่ลำพูนในสมัยเจ้าเจ็ดตน และปรับตัวเข้ากับสังคมล้านนาได้เป็นอย่างดี รวมถึงมีการปรับเปลี่ยนทางสังคมวัฒนธรรมต่างๆ ตั้งแต่ปัจจัยทางการเมืองในช่วงการสร้างรัฐชาติ การเข้ามาของกระแสความทันสมัย และการพัฒนาท้องถิ่นตามนโยบายการลงทุนทางอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยวของรัฐบาล ซึ่งชาวยองได้รับเอาวัฒนธรรมไทยกรุงเทพฯ หรือวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาแทนประเพณีวัฒนธรรมเดิมของตน โดยมีองค์กรชาวบ้าน เช่น ศรัทธาวัด กลุ่มกิจกรรมต่างๆ เป็นกลไกด้านทานต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, คนยอง, การปรับตัว, การพัฒนา

รัตนพร เศรษฐกุล, (2537) "การคงอยู่และการปรับเปลี่ยนทางสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไท: กรณีศึกษาหมู่บ้านของ ตำบลบววก้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่" รายงานการวิจัยเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.

งานชิ้นนี้ศึกษาประวัติศาสตร์ของการตั้งถิ่นฐานและการปรับตัวของชาวยอง ซึ่งเกิดขึ้นท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและระบบเศรษฐกิจทุนนิยมในสมัยต่างๆ พบหลักฐานว่าผู้คนจากเมืองยองได้อพยพมาอยู่มีลำพูนและเขตใกล้เคียงในสมัยเจ้าเจ็ดตน และปรับตัวเข้ากับสังคมล้านนาได้เป็นอย่างดี รวมถึงมีการปรับเปลี่ยนทางสังคมและวัฒนธรรมตั้งแต่ปัจจัยทางการเมืองในช่วงการสร้างรัฐชาติสมัยรัชการที่ 5 จนกระทั่งการเผชิญกับกระแสความทันสมัยและการพัฒนาอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ชาวยองจึงได้รับวัฒนธรรมไทยกรุงเทพฯ หรือวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาแทนประเพณีวัฒนธรรมเดิมของตน อย่างไรก็ตามยังมีองค์กรชาวบ้าน ได้แก่ ศรัทธาวัด และกลุ่มกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนเป็นกลไกด้านทานต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, ยอง, การปรับตัว, วาทกรรมการพัฒนา

สมพงษ์ วิทยาศักดิ์พันธุ์, (2541) "ถิ่นที่อยู่คนไทยในจังหวัดเชียงใหม่" รายงานการวิจัยภาควิชา ภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับถิ่นที่อยู่เป็นหมู่บ้านของกลุ่มชาติพันธุ์ไทในเขตจังหวัดเชียงใหม่ พบว่ามีชุมชนชาวไทยลื้อ ยอง จีน ไทใหญ่ กะเหรี่ยง มอญ และพม่า ตั้งอยู่ทั้งในเขตเมืองและต่างอำเภอมา มากกว่า 200 ปี ส่วนใหญ่มีอาชีพการค้า หรือช่างฝีมือ ต่อมาชุมชนชาติพันธุ์เหล่านี้ถูกเรียกรวมๆ ไปด้วยกับคนเมือง แต่ยังมีวัฒนธรรมประเพณีแตกต่างกันไปเฉพาะกลุ่ม ซึ่งการย้ายถิ่นเกิดจากทั้งความต้องการหาที่ทำกินที่เหมาะสมและแรงผลักดันทางการเมือง

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, ไท, การย้ายถิ่น, การตั้งถิ่นฐาน

สุรียา รัตนกุล, (2542) "ประมวลองค์ความรู้เกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย เล่มสอง" รายงานวิจัย, สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดลและสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).

งานชิ้นนี้ได้ประมวลองค์ความรู้เกี่ยวกับชนกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาตระกูลออสโตรเอเชียติกในประเทศไทย โดยจำทำบรรณานิทัศน์ บรรณานุกรม และภาคผนวก อธิบายเนื้อหาโดยสังเขปของผลงานแต่ละชิ้น

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ความรู้, องค์ความรู้, ภาษา, ออสโตรเอเชียติก

สุภาวิณี ทรงพรวาณิชย์, (2546) "**นิเวศวัฒนธรรม**" **รากฐานใหม่แห่งการท่องเที่ยวโดยชุมชน** เชียงใหม่: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).

ประสบการณ์วิจัยจากพื้นที่ เล่มที่ 5 ได้นำเสนอประเด็น "การท่องเที่ยวโดยชุมชน" ซึ่งเป็นประเด็นที่ทุกคนให้ความสนใจอยู่ในสถานการณ์ปัจจุบัน โดยได้หยิบยกกรณีตัวอย่าง ชุมชนวิจัยที่ตำบลห้วยฮี้ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน มาเป็นสื่อกลางในการนำเสนอประสบการณ์จากการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ที่เรียนรู้จากชีวิตจริงของชุมชนปกากะญอ โดยมีจุดมุ่งหมายให้ชุมชนสามารถลุกขึ้นมาจัดการกับทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในชุมชน ได้ด้วยคนในชุมชนเอง

คำสำคัญ: ชชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, แม่ฮ่องสอน, ปกาเกอญอ, การท่องเที่ยว, การวิจัยเพื่อท้องถิ่น, การจัดการทรัพยากร

อรุณรัตน์ วิเชียรเขียว, (2540) "กลุ่มชาติพันธุ์ในเมืองเชียงใหม่" **หนังสือสารคดีเพื่อความเข้าใจแผ่นดินเรื่องเชียงใหม่** (201-223) กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.

เมืองเชียงใหม่มีพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ต่อเนื่องยาวนานถึง 700 ปี มีคนหลายชาติหลายกลุ่มเข้ามาตั้งถิ่นฐานทั้งในตัวเมืองเชียงใหม่ที่มีกำแพงล้อมรอบและบริเวณปริมณฑลรอบเมืองรวมทั้งเขตอำเภอต่างๆ ในปัจจุบัน ในที่นี้ผู้เขียนได้กล่าวถึงคนกลุ่มต่างๆ ที่เข้ามาอยู่ในเมืองเชียงใหม่สมัยโบราณ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ช่วง เริ่มจากสมัยก่อนพญามังรายหรือก่อน พ.ศ. 1839 ตลอดจนสมัยที่พญามังรายทรงสร้างเมืองเชียงใหม่ และมีเชื้อสายของพระองค์ปกครองที่เรียกรวมกันว่า ราชวงศ์มังราย ช่วงปี พ.ศ. 1839-2101 ช่วงที่สอง สมัยที่เป็นประเทศราชของพม่า พ.ศ. 2101-2317 ซึ่งไม่ปรากฏหลักฐานมากนัก และช่วงสุดท้าย สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นหรือสมัยราชวงศ์เจ้าเจ็ดตน ซึ่งมีพระเจ้ากาวิละเป็นต้นวงศ์ พ.ศ. 2317-2482 จนถึงสมัยปัจจุบัน

คำสำคัญ: ชชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, การศึกษาประวัติศาสตร์, การเมืองการปกครอง

รุ่งรัศมี ศรีวงศ์พันธ์ และ ดุชนิย์ แผลสุวรรณ, (2547) "การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกำขี้รถจักรยานยนต์ที่ปลอดภัยของเยาวชนชาวเขาเผ่าม้ง บ้านป่าคา ตำบลคีรีราษฎร์ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก" ศูนย์พัฒนาอนามัยพื้นที่สูง กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาประสิทธิผลของกิจกรรมสุขศึกษาในปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกำขี้รถจักรยานยนต์ที่ปลอดภัยของเยาวชนชาวเขาเผ่าม้ง บ้านป่าคา ตำบลคีรีราษฎร์ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก ระหว่างเดือนตุลาคม 2546-กรกฎาคม 2547 จำนวน 80 คน ได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับการกำขี้รถจักรยานยนต์ การณรงค์ การเผยแพร่เรื่องการกำขี้รถจักรยานยนต์ ผ่านหอกระจายข่าวของหมู่บ้าน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสอบถามตามแบบสอบถาม การสังเกต การเก็บข้อมูลเชิงลึก อธิบายผลการศึกษาด้วยข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ก่อนและหลังการวิจัย

คำสำคัญ: ชชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, ตาก, ม้ง, วัฒนธรรมกับการพัฒนา

สามารถ พวงบุญทน, กรรณิการ์ มณีวรรณ และคณะ, (2546) "การมีส่วนร่วมในงานอนามัยการเจริญพันธุ์ของสตรีชาวเขาเผ่าม้ง" ศูนย์พัฒนาอนามัยพื้นที่สูง กองอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.

การศึกษาการมีส่วนร่วมในงานอนามัยเจริญพันธุ์ของสตรีชาวม้งเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นสตรีชาวเขาเผ่าม้ง อายุ 15-49 ปี เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับอัตราการคุมกำเนิด อัตราการทำแท้ง อัตราของความผิดปกติเกี่ยวกับอวัยวะสืบพันธุ์ ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับความเชื่อประเพณี วัฒนธรรมของชาวเขา

คำสำคัญ: ชชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, ม้ง, อนามัยเจริญพันธุ์

กรรณิการ์ มณีวรรณ และ สมควร ใจกระจ่าง, (2546) "การมีส่วนร่วมในงานอนามัยการเจริญพันธุ์ของสตรีชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง" ศูนย์พัฒนาอนามัยพื้นที่สูง กองอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.

การศึกษาการมีส่วนร่วมในงานอนามัยเจริญพันธุ์ของสตรีชาวกะเหรี่ยงเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นสตรีชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง อายุ 15-49 ปี ทั้งที่โสดและแต่งงาน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับอัตราการคุมกำเนิด อัตราการทำแท้ง อัตราของความผิดปกติเกี่ยวกับอวัยวะสืบพันธุ์ ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับความเชื่อประเพณี วัฒนธรรมของชาวเขา

คำสำคัญ: ชชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, กะเหรี่ยง, อนามัยเจริญพันธุ์

เทวินทร์ อัครศิลากุล, (2546) "การพัฒนาระบบสวัสดิการสำหรับชาวเขาที่ยากจนและด้อยโอกาสในชุมชนท้องถิ่นจังหวัดเชียงราย" **รวมบทคัดย่อรายงานวิจัยกรณีศึกษาการพัฒนา ระบบสวัสดิการ สำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย (177-8)** กรุงเทพฯ: โครงการการพัฒนา ระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง.

งานวิจัยเรื่องนี้ศึกษาสภาพชีวิต ปัญหาอุปสรรคและรูปแบบความช่วยเหลือเด็กชาวเขาขององค์กรพัฒนาเอกชน เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและพัฒนา ระบบสวัสดิการที่ถูกต้องเหมาะสมแก่เด็กชาวเขาที่ยากจนและด้อยโอกาส

คำสำคัญ: ชชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, เชียงราย, วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ความยากจน

นิมิต นพรัตน์, (2546) "การพัฒนาศักยภาพของวัดในการสร้างระบบสวัสดิการแก่ผู้ด้อยโอกาส" **รวมบทคัดย่อรายงานวิจัยกรณีศึกษาการพัฒนา ระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาส ในสังคมไทย (185-6)** กรุงเทพฯ: โครงการการพัฒนา ระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาส ในสังคมไทย ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง.

งานวิจัยนี้ศึกษาการจัดการระบบสวัสดิการหรือกิจกรรมของวัดแก่ผู้ด้อยโอกาสที่มาพึ่งพิงวัด สวัสดิการหรือความช่วยเหลือที่วัดได้รับจากหน่วยงานต่างๆ และคุณภาพชีวิตของนักเรียนชาวไทยใหญ่ที่เข้าไปรับบริการด้านการศึกษาในวัดป่าเป้า จังหวัดเชียงใหม่

คำสำคัญ: ชชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, ไทยใหญ่, วัฒนธรรมกับการพัฒนา, องค์กรชุมชน

ลักษณะพร กิจบุญชู, (2545) 'ความชรา กับสถานภาพและบทบาทของผู้สูงอายุในชุมชน "โอง" กรณีศึกษาเนินหว่า ตำบลก่ง ไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย' สาขาวิชามานุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาถึงการให้ความหมายของคำว่าผู้สูงอายุหรือคนเฒ่าคนแก่ในสังคมโอง ตลอดจนการรับรู้ความชราของผู้เฒ่าลาวโอง ตลอดจนทำความเข้าใจสถานภาพและบทบาทของผู้สูงอายุทั้งในครัวเรือนและในชุมชน ซึ่งลักษณะทางวัฒนธรรมแบบลาวโองมีผลกระทบกับบทบาทของผู้สูงอายุลาวโอง

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, สุโขทัย, ลาวโซ่ง, ความชรา

เรณู จอมกาศ, (2544) "การศึกษาศักยภาพเครือข่ายเยาวชนปกากะญอเพื่องานพัฒนาชุมชน" สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

งานชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและศึกษาศักยภาพเครือข่ายเยาวชนในการทำงานพัฒนาชุมชน ศึกษาและพัฒนากระบวนการศึกษาศักยภาพเครือข่ายเยาวชน ศึกษาเงื่อนไขสัมฤทธิ์ผลของกระบวนการศึกษาศักยภาพเยาวชนในการทำงานพัฒนาชุมชน โดยทำการศึกษาร่วมกัน ศึกษาเครือข่ายเยาวชน และกระบวนการวิจัยพัฒนาเพื่อศึกษาศักยภาพในการพัฒนาชุมชน วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม พบว่ากระบวนการวิจัยและพัฒนาศึกษาศักยภาพเยาวชนจะเป็นลักษณะค่อยเป็นค่อยไป มีความยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ที่เป็นอยู่จริง ประการที่สองเงื่อนไขที่เป็นอุปสรรคและสนับสนุนคือคุณลักษณะส่วนตัวของบุคคล และลักษณะทางสังคมวัฒนธรรมที่ต้องเรียนรู้ ประการที่สามศึกษาศักยภาพในการทำงานเครือข่ายเยาวชนกับการทำงานเพื่อชุมชนอย่างดีและได้รับการสนับสนุนจากภายนอกอย่างดี จึงเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในหมู่เยาวชน

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, ปกากะญอ (กะเหรี่ยง), เครือข่ายเยาวชน, การพัฒนาชุมชน

ปนัดดา บุญสาระน้อย, (2547) **อาช่า: หลากหลายชีวิตจากขุนเขาสู่เมือง** เชียงใหม่: สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้นำเสนอข้อมูลพื้นฐาน สภาพความเปลี่ยนแปลง และชาวอาช่าที่โยกย้ายมาจากพื้นที่สูงสู่เมืองเชียงใหม่ 1,020 คน ประมาณร้อยละ 60 ของทั้งหมดที่โยกย้ายลงมา และนำเสนอรายละเอียดชีวิตในบทท้ายอีก 6 คน เพื่อให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างคนในสังคมเดิมกับการปรับตัวในสังคมใหม่ พบว่าคนที่ย้ายลงมาส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำ เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย อยู่ในวัยแรงงานและวัยเรียน ประกอบอาชีพค้าขายและทำงานบริการ ชาวอาช่ามักอยู่อาศัยกันเป็นกลุ่มมากกว่าอยู่ตามลำพัง การรวมตัวกันลักษณะอื่นๆ เป็นไปตามองค์กรศาสนา เครือญาติ และประเพณี

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, อาช่า, วัฒนธรรมกับการพัฒนา, การอพยพ

สารณีย์ ไทยนันท์, (2544) "การรักษาทรัพยากรและการเยียวยาชุมชนของกะเหรี่ยง" **กลุ่มชาติพันธุ์บนพื้นที่สูง: การรักษา เยียวชา ผู้คน ชุมชน และสภาพแวดล้อม** (13-34) เชียงใหม่:

สถาบันวิจัยชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม.

งานชิ้นนี้ได้นำเสนอภาพการพึ่งพาอาศัยกันและกันของชาวกะเหรี่ยง ผ่านกระบวนการรักษาพยาบาลแบบพื้นบ้านตามจารีตประเพณี ผู้นำหมู่บ้าน หรือฮีโชนอกจากจะเป็นผู้ปกครองในระดับชุมชนแล้ว ยังเป็นผู้ประกอบพิธีกรรมทางความเชื่อ หมอผี และหัวหน้าของคณะผู้นำที่มีหมอคาถา หมอทำนายโรค หมอตำแย หมอกระดูก และหมอยาสมุนไพรร่วมด้วย บทบาทและหน้าที่ของคณะผู้นำตามจารีตเหล่านี้ มีความเชื่อถือต่ออำนาจเหนือธรรมชาติมาก และเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของพวกเขา ซึ่งถูกยกให้เป็น "สิ่งศักดิ์สิทธิ์" หรือ "สถานที่ศักดิ์สิทธิ์" มีผลย้อนกลับสู่ชุมชนของปรากฏออกมาเป็นความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ ความยั่งยืนของทรัพยากรและความมั่นคงในชีวิต การพัฒนาทางเศรษฐกิจตามนโยบายรัฐที่เน้นความเติบโตทางเศรษฐกิจได้ส่งผลสะท้อนต่อวิถีชีวิต ด้วยการรุกคืบของพืชพาณิชย์และการจัดการที่ต่างออกไปจากเดิม ที่ผืนป่าเคยเป็นทั้งอาหารและยารักษาโรค การรื้อฟื้นชุมชนให้กลับมาสู่การพึ่งตนเองได้ จึงเหมาะกับผู้นำตามจารีต โดยให้เกิดการผลิตซ้ำและการผลิตใหม่ทางความเชื่อ พิธีกรรมต่างๆ ของชุมชน อันเกี่ยวข้องกับการรักษาพยาบาลแบบพื้นบ้าน

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, กะเหรี่ยง, ระบบความคึกและภูมิปัญญา, พิธีกรรม

สุเมธ ทาริยะ, (2544) "หมอพื้นบ้านกับความเป็นชุมชนม้ง" **กลุ่มชาติพันธุ์บนพื้นที่สูง: การรักษา เยียวชา ผู้คน ชุมชน และสภาพแวดล้อม** (35-60) เชียงใหม่: สถาบันวิจัยชาวเขา กรม

ประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม.

งานชิ้นนี้พยายามชี้ให้เห็นถึงการต่อสู้อย่างหนึ่งของชาวม้ง เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจของชุมชนในการจัดการทรัพยากร ผ่านบทบาทของหมอพื้นบ้านในฐานะที่เป็นสมาชิกขององค์กรในสังคมแบบดั้งเดิม และกระบวนการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการรักษาพยาบาลแบบพื้นบ้าน ซึ่งชาวม้งมีระบบความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับอำนาจเหนือธรรมชาติ เพื่อใช้อธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับบุคคลและชุมชน โดยมี "หมอผี" เป็นสื่อกลางติดต่อและเป็นผู้ที่ชาวบ้านให้ความเคารพเชื่อถืออย่างมาก หมอผีเองก็มีองค์ความรู้อื่นๆ ด้วย การรักษาพยาบาลของชุมชนม้งให้ความสำคัญกับหายเจ็บป่วย จึงอาจจะใช้

ทั้งหมอยาสมุนไพร หมอคาถาและหมอแผนปัจจุบันร่วมด้วย อีกทั้งใช้ทุกส่วนของสมาชิกในครัวเรือน เครื่องญาติและชุมชน เพื่อการปรับสมดุลกับโลกภายนอกภายใต้ความสัมพันธ์ที่เปลี่ยนแปลงไป องค์การชุมชนร่วมกับหมอพื้นบ้านพยายามผลิตซ้ำ ผลิตใหม่ความเชื่อและพิธีกรรม กระบวนการรักษาพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ป่าตามจารีต การใช้สมุนไพร เพื่อเป็นข้อต่อรองกับอำนาจภายนอกให้มีสิทธิในการจัดการทรัพยากรตามจารีตของตนไว้

คำสำคัญ: ชชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, ม้ง, ระบบความคิดและภูมิปัญญา, การแพทย์พื้นบ้าน, สุขภาพ.

สมเกียรติ จำลอง, (2544) "ปราชญ์แห่งการรักษาพยาบาลตามจารีตของอิวเมี่ยน" **กลุ่มชาติพันธุ์บนพื้นที่สูง: การรักษา เอียวยา ผู้คน ชุมชน และสภาพแวดล้อม** (61-80) เชียงใหม่: สถาบันวิจัยชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม.

งานชิ้นนี้นำเสนอเรื่องผลกระทบของชุมชนชาวชาติพันธุ์ที่เข้าสู่กระแสทุนนิยม โดยเฉพาะการรักษาพยาบาลของชาวเขาที่มีการปรับเปลี่ยนรวมเอาการรักษาแผนปัจจุบันเข้าไปพร้อมกับกฎหมายป่าไม้ ทำให้การรักษาพยาบาลแบบพื้นบ้านไม่เป็นที่ยอมรับของภาครัฐและคนชาติพันธุ์เองด้วย การสูญเสียภูมิปัญญาท้องถิ่นในการรักษาพยาบาลของคนชาติพันธุ์เขานี้ เนื่องจากการสูญเสียอำนาจในการจัดการทรัพยากร ส่งผลกระทบต่อความเชื่อทางศาสนา การนับถือผีบรรพบุรุษและอำนาจเหนือธรรมชาติ ระบบการผลิตเพื่อยังชีพ กระทั่งจนถึงอำนาจการปกครองของชาวเขาเดิม อีกทั้งการประกอบพิธีกรรม การรักษาพยาบาลตามความเชื่อเดิมที่เชื่อว่า ผู้ป่วยไปละเมิดต่ออำนาจเหนือธรรมชาติ ผู้เขียนจึงเสนอว่า การรักษาความเป็นชาติพันธุ์ของชนบนพื้นที่สูงจำเป็นต้องคืนอำนาจในการจัดการทรัพยากรให้กับคนเหล่านั้น โดยยอมรับการจัดการทรัพยากรตามจารีตของคนแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์อย่างแท้จริง

คำสำคัญ: ชชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, อิวเมี่ยน (เข่า), การแพทย์พื้นบ้าน, สมุนไพร, สุขภาพ

สารภี ศิลลา , (2544) "ภูมิปัญญาการบำบัดรักษาสุขภาพของลาหู่ญี" **กลุ่มชาติพันธุ์บนพื้นที่สูง: การรักษา เยียวยา ผู้คน ชุมชน และสภาพแวดล้อม** (81-98) เชียงใหม่: สถาบันวิจัยชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม.

งานชิ้นนี้นำเสนอเรื่องการรักษาพยาบาลผู้ป่วยของชาวลาหู่ญี ว่ามีความเชื่อมาจากเทพเจ้า "กือซา" ว่าเป็นผู้ให้กำเนิดสรรพสิ่ง สำหรับมนุษย์ที่ทำความดีก็จะคุ้มครอง หากผู้ใดทำไม่ดีก็จะเจ็บป่วยจากการกระทำของผีร้าย และต้องไปเกิดเป็นสัตว์กว่า 150 ชนิดแล้วจึงกลับมาเป็นมนุษย์ ผู้ที่ติดต่อกับเทพเจ้ากือซาคือผู้นำศาสนา คือ "ตูโบ" "โตโบ" "ปุจาร์ หรือ ปูจอง" นอกจากนั้นยังมีความเชื่อเรื่องผีที่เป็นผู้ปกป้องคุ้มครองมนุษย์ ที่ต้องประกอบพิธีกรรมเช่นไหว้ เพื่อแสดงความเคารพ หากผู้ใดไม่เคารพยำเกรงผู้ก็จะลงโทษให้เจ็บป่วย กระบวนการรักษาพยาบาลของชาวลาหู่ญีเต็มไปด้วยความเคารพต่อธรรมชาติ ตั้งแต่การวินิจฉัย การเก็บใบยาสมุนไพรเพียงเท่าที่ต้องการ ด้วยความเชื่อว่าหากเก็บไว้นานสรรพคุณทางยาจะสูญเสียไป ซึ่งมีนัยของการอนุรักษ์ธรรมชาติต่างกับทุนนิยมที่ต้องการการสะสม ปัจจุบันการรักษาพยาบาลสมัยใหม่มักจะใช้ควบคู่กับการรักษาแบบเดิม ซึ่งเป็นการรักษาเยียวยาทั้งร่างกายและจิตใจของผู้ป่วย

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, ลาหู่, ระบบความคิดและภูมิปัญญา, การแพทย์พื้นบ้าน, สมุนไพร.

ทวิช จตุรพฤกษ์, (2544) "ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการแพทย์พื้นบ้านของลีซู" **กลุ่มชาติพันธุ์บนพื้นที่สูง: การรักษา เยียวยา ผู้คน ชุมชน และสภาพแวดล้อม เชียงใหม่** (99-132) เชียงใหม่: สถาบันวิจัยชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม.

งานชิ้นนี้นำเสนอเนื้อหาที่เป็นสาเหตุของความเจ็บป่วยของชาวลีซู การเจ็บป่วยของชาวลีซูมาจากอำนาจเหนือธรรมชาติ ส่วนการบำบัดนั้นก็ทำด้วยการเรียกขวัญการให้ยาสมุนไพร บางครั้งก็ควบคุมกันไปแล้วแต่เหตุแห่งการเจ็บป่วย กระบวนการการรักษาพยาบาลที่ใช้ยาสมุนไพรสมาชิกในครอบครัวก็สามารถทำได้ หากผู้ใดเจ็บป่วยสมาชิกในชุมชนก็ร่วมให้กำลังใจ เพื่อที่จะกลับมาใช้ชีวิตอย่างสงบสุขร่วมกับชุมชนเหมือนเดิม ชาวลีซูยังมีการวิถีชีวิตผูกพันกับธรรมชาติอย่างแนบแน่นมาโดยตลอด มีการประกอบพิธีกรรมบริเวณป่ารอบชุมชน พื้นที่ทำกิน และที่เก็บสมุนไพรมิได้ขาด ต่อมาเมื่อรัฐเข้ามาผูกขาดการจัดการทรัพยากรบนพื้นที่สูง ชักนำชุมชนสู่การปลูกพืชพาณิชย์และใช้สารเคมีอย่างแพร่หลาย จึงส่งผลกระทบต่อสุขภาพและการรักษาพยาบาลของชาวลีซูอย่างมาก

คำสำคัญ: ชชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, ลีซู, ระบบความคิดและภูมิปัญญา, ความรู้ท้องถิ่น, การแพทย์พื้นบ้าน.

อุไรวรรณ แสงศร, (2544) "การรักษาพยาบาลพื้นบ้านของอาข่า" **กลุ่มชาติพันธุ์บนพื้นที่สูง: การรักษา เอียวซา ผู้คน ชุมชน และสภาพแวดล้อม** (133-62) เชียงใหม่: สถาบันวิจัยชาวเขา กรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม.

งานชิ้นนี้เสนอภูมิปัญญาในการรักษาพยาบาลของชาวอาข่า ว่าชาวอาข่าเป็นผู้ที่นับถือในพลังเหนือธรรมชาติ ภูตผี สิ่งศักดิ์สิทธิ์ โดยมีพิธีกรรมเสริมสร้างความร่วมมือของชุมชน เมื่อมีผู้เจ็บป่วยในชุมชน นอกจากจะมีคนในครัวเรือน เครือญาติแล้ว ยังมีผู้นำตามจารีตเข้าร่วมกระบวนการรักษาทุกขั้นตอน ตั้งแต่วินิจฉัย ทำพิธีกรรม ใช้ยาสมุนไพร คาถาอาคม ซึ่งหมอพื้นบ้านเหล่านี้ต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณ เพื่อรักษาผู้ป่วยให้ได้ผลดี และรักษาศักดิ์ศรีของหมอพื้นเมืองชาวอาข่า อีกนัยหนึ่งก็เป็นการรักษาองค์การปกครองเดิมของชาวอาข่า ชาวอาข่ายังคงนอบน้อมต่อเทพเจ้า ผู้สร้าง ฝับรรพบุรุษ และอำนาจเหนือธรรมชาติ อันนำมาซึ่งกฎเกณฑ์ ข้อห้าม หรือจารีตประเพณีต่างๆ ที่ยึดเหนี่ยวความเป็นชุมชนของชาวอาข่าไว้

คำสำคัญ: ชชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, อาข่า, ระบบความคิดและภูมิปัญญา, หมอพื้นเมือง.

ลีศึก ฤทธิ์เนตรกุล, (2547) "การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนบ้านห้วยน้ำริน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่" สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.ภาค).

งานวิจัยมีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาคนและองค์กรชุมชน ศึกษาอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาชนเผ่า พัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน และพัฒนาศักยภาพของชุมชนในด้านการจัดการและประสานงานด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยวิธีการวิจัยอย่างมีส่วนร่วม ร่วมกับการอ่านข้อมูลเอกสาร การสัมภาษณ์ การจัดเวทีชุมชน การทดลองการจัดการท่องเที่ยวปีใหม่มัง ผลการวิจัยทำให้ทราบข้อมูลประวัติศาสตร์ของชนเผ่ามังโดยสังเขป ด้านการศึกษาและภูมิปัญญาเดิม ได้ศึกษานิทาน ดนตรี บทเพลง สุภาสิตของชนเผ่ามังและพืชสมุนไพร การพัฒนาองค์กรได้มีการจัดตั้งและพัฒนาองค์กรชุมชน คือ กลุ่มศูนย์วัฒนธรรมพื้นบ้านและบ้านพักพื้น กลุ่มสวนพฤกษศาสตร์ชุมชน กลุ่มผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ เมื่อองค์กรชุมชนต่างๆ ได้พัฒนาแล้ว ชุมชนบ้านห้วยน้ำรินจึง

จัดให้มีการท่องเที่ยวนำร่องขึ้นและมีนักท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่ราชการ เอกชน เข้าร่วมงานเป็นจำนวนมาก ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายภาครัฐควรจัดตั้งบ้านห้วยน้ำรินให้เป็นหมู่บ้านตามกฎหมาย เพื่อการพัฒนาแหล่งน้ำบริโภค ข้อเสนอทางวิชาการคือควรมีการทำวิจัยต่อยอดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากร

คำสำคัญ: ชชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, ม้ง, การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.

คณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อพัฒนาระบบข้อมูลกลางชุมชนบนพื้นที่สูง, (2540) "ทำเนียบชุมชนบนพื้นที่สูง 20 จังหวัดในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2540 (Highland community within 20 Provinces of Thailand, 1997)" กองสงเคราะห์ชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม.

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการนำเสนอข้อมูลพื้นฐานของชุมชนบนพื้นที่สูง สาระสำคัญของทำเนียบชุมชนบนพื้นที่สูง 20 จังหวัดในประเทศไทย พ.ศ. 2540 ฉบับนี้เป็นการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับประชากรบนพื้นที่สูง ที่เกี่ยวข้องจากเอกสารรายงานของหน่วยงานต่าง ๆ อาทิเช่น รายงานการศึกษาความเหมาะสมเพื่อการวางแผนพัฒนาพื้นที่สูง โดยกรมพัฒนาที่ดิน ทำเนียบชุมชนบนพื้นที่สูงในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2538 โดยกองสงเคราะห์ชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ รายงานการสำรวจข้อมูลประชากรชาวเขาทั่วประเทศ ปี 2538 - 2531 นำมาประมวลเข้าด้วยกัน โดยการนำเสนอที่สามารถจำแนกจำนวนชุมชน และประชากรบนพื้นที่สูง ตามเกณฑ์การพิจารณาหลาย ๆ ด้าน ประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ หมู่บ้าน/กลุ่มบ้าน ประเภทชุมชนตามวิธีคิดเชิงวิชาการ จำแนกออกเป็น 4 ลักษณะ และประเภทที่ตั้งชุมชนตามพื้นที่หวงห้ามของทางราชการ ซึ่งผู้ใช้สามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสมตามเกณฑ์การพิจารณา

คำสำคัญ: ชชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ทำเนียบชุมชน, แผนพัฒนาพื้นที่สูง.

สารณีย์ ไทยานันท์ , (2543) "บริบททางวัฒนธรรมและการยอมรับการวางแผนครอบครัวของชาวเขาในเขตโครงการหลวง" สถาบันวิจัยชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม.

การศึกษาเรื่องบริบททางวัฒนธรรมและการยอมรับการวางแผนครอบครัวของชาวเขาในเขตโครงการหลวง ได้ใช้แนวคิด 2 แนวคิดคือ (1) แนวคิดเรื่องการเข้าสู่ระบบทุนนิยมภายใต้โครงการพัฒนาของชุมชนบนพื้นที่สูง และ (2) แนวคิดเรื่องการปรับตัวของชุมชนบนพื้นที่สูง จากผลการศึกษาพบว่าเมื่อชุมชนบนพื้นที่สูงเข้าสู่กระแสทุนนิยมแล้ว ชุมชนที่สามารถอยู่รอดได้ ไม่ล่มสลายไปก็เนื่องจากมีระบบนิเวศวิทยาของชุมชนที่สมบูรณ์ไม่ถูกแย่งชิงทำลายไปมากนัก ส่วนชุมชนใดที่มีการแย่งชิงทรัพยากรกันอย่างรุนแรงจะอยู่ได้อย่างยากลำบาก บางชุมชนถึงกับล่มสลายแตกกระสานซ่านเซ็นไปอยู่ร่วมกับชุมชนอื่น บางชุมชนก็มีการปรับกระบวนการต่อสู้ดิ้นรนใหม่จากเกษตรกรรมอย่างเดียว ปรับไปเป็นเกษตรกรรมควบคู่กับการอพยพแรงงานสู่เมืองต่าง ๆ นำชุดศิลปหัตถกรรมตามจารีตประเพณีมาผลิตเป็นสินค้าเป็นอาทิ ส่วนการเตรียมความพร้อมในระยะยาวก็ส่งสมาชิกรุ่นใหม่เข้ารับการศึกษาระดับสูง ๆ กว่าที่มีในชุมชนหรือใกล้เคียงคือในเมืองใหญ่ ๆ

คำสำคัญ: ชชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, วัฒนธรรมกับการพัฒนา, การวางแผนครอบครัว, ระบบทุนนิยม.

กลุ่มเครือข่ายสิ่งแวดล้อมม้ง (2545) "องค์ความรู้ชนเผ่าม้งการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพ" สำนักงานกองทุนเพื่อสังคม (Social Fund Office).

จุดประสงค์เพื่อรวบรวมองค์ความรู้ประสบการณ์ที่มีอยู่มาเผยแพร่และถ่ายทอดสู่ลูกหลานของชุมชน และชุมชนสามารถนำไปจัดปรับให้เหมาะสมกับแต่ละชุมชน เพื่อให้ชุมชนสามารถนำไปจัดปรับให้เหมาะสมกับแต่ละชุมชน เพื่อให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งในการจัดการดูแล และใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน หวังเป็นอย่างยิ่งว่าการจัดทำหนังสือองค์ความรู้ชุดนี้เป็นการจุดประกาย ให้คนที่สนใจได้มีการศึกษาค้นคว้าและสืบทอดองค์ความรู้ต่อไป ซึ่งข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมไว้ นี้ได้รับความร่วมมืออย่างดีจากผู้นำชุมชน ผู้รู้เผ่าม้งหลายท่านที่ได้ให้ข้อมูล และช่วยตรวจสอบข้อมูล

คำสำคัญ: ชชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, ม้ง, วัฒนธรรมกับการพัฒนา, การจัดการทรัพยากร.

ลักขณา ดาวรัตนหงษ์, (ม.ป.พ.) **โลกทัศน์ของกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย: ความเชื่อเรื่องผีของไทยโช่ง** กรุงเทพฯ: สำนักงานวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชียภาคเนย์ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล ณ ศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม.

หนังสือเล่มนี้นำเสนอเรื่องไทยโช่ง เป็นกลุ่มชนที่อพยพเข้ามาในประเทศไทยเป็นเวลากว่า 200 ปี มีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ เฉพาะซึ่งน่าสนใจเป็นอันมาก หนังสือเล่มนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับโลกทัศน์ของไทยโช่ง โดยศึกษาผ่านความเชื่อเรื่องผี เนื้อหาของหนังสือแบ่งออกเป็น 6 บท คือ บทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับไทยโช่ง เช่น ประวัติความเป็นมา ลักษณะและวัฒนธรรมของไทยโช่ง บทที่ 3 ความเชื่อของไทยโช่ง แบ่งออกเป็นศาสนาพุทธ คริสต์ การนับถือผี และความเชื่อในเรื่องอื่น ๆ เช่น โชคกลาง คาถาอาคม โหราศาสตร์ เป็นต้น บทที่ 4 พิธีกรรมเกี่ยวกับ การนับถือผี มีพิธีเสนปาดตง พิธีเสนหับมด พิธีเสนกินป่าง เป็นต้น บทที่ 5 พิธีกรรมอันเนื่องด้วยวัฏจักรชีวิต เริ่มตั้งแต่การเกิดของการบวช การแต่งงาน และการตาย บทที่ 6 วิเคราะห์ เรื่องเกี่ยวกับการนับถือผี ในสังคมไทยโช่ง และบทสุดท้ายเป็นบทสรุป

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, ไทยโช่ง, ระบบความคิดและภูมิปัญญา, พิธีกรรม.

ฉลาดชาย รมิตานนท์, (2002) "แนวคิดในการศึกษาอัตลักษณ์ความเป็น "ไท" Some Concepts in Studying "Tai" Identity" ใน **การศึกษาประวัติศาสตร์และวรรณกรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไท Studies of History and Literature of Tai Eth (153-75)** เชียงใหม่: มูลนิธิโตโยตา.

บทความ เรื่อง แนวคิดในการศึกษาอัตลักษณ์ความเป็น "ไท" ของอาจารย์ฉลาดชาย รมิตานนท์ ท่านชี้ให้เห็นความสำคัญของ "อัตลักษณ์" และอธิบายว่าการสร้างอัตลักษณ์เป็นผลมาจากปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ ภายใต้ปฏิสัมพันธ์นั่นเอง จำเป็นต้องสร้างลักษณะเฉพาะกลุ่มของตนให้แตกต่างกับกลุ่มอื่นเกิดเป็นความคิดเป็น "เรา" เป็น "เขา" คนอื่น ความเหมือน และความแตกต่างและการสร้างอัตลักษณ์ความเป็นไท เป็นกระบวนการที่เคลื่อนไหวปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ ซึ่งเชื่อมโยงกับอำนาจด้วย

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, ไท, อัตลักษณ์, ความเป็นอื่น

มูลนิธิพัฒนาชุมชนในเขตภูเขา, (2542) "บทบาทของชายและหญิงในหมู่บ้านอาหละ, บ้านเฮโก, บ้านจะบูนีและบ้านเล่าสิบ" มูลนิธิพัฒนาชุมชนในเขตภูเขา.

เขตพื้นที่ลุ่มน้ำแม่จันแม่สลอง จังหวัดเชียงราย ประเทศไทย ใน 5 เผ่านี้มีอยู่ 4 เผ่าที่มีชื่อเรียก ดังนี้ คือ อาข่า, มูเซอ, ลีซอและเย้า มูลนิธิฯ ทำงานกับชาวบ้านเพื่อนส่งเสริมการทำการเกษตรแบบยั่งยืนและปรับปรุงสภาพทางสังคมเช่นเดียวกับการศึกษาและให้ความรู้ในเรื่องการดำรงชีพและสถานการณ์ของชาวเขา การวิเคราะห์ทางเพศเป็นส่วนหนึ่งของโครงการที่มีอาจแบ่งออกมาพัฒนาให้ประสบความสำเร็จด้านใดด้านหนึ่งและโดยแท้จริงแล้วมูลนิธิฯ ได้ทำงานเพื่อเตรียมประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศและส่งเสริมสนับสนุนโครงการความเคลื่อนไหวทางเพศ เพศ คือ มโนทัศน์ทางสังคมและถูกกำหนดขึ้นโดยวัฒนธรรมและชนบประเพณีของผู้คน ดังนั้นปฏิภริยาได้ตอบกันระหว่างชายกับหญิงและความเชื่อเกี่ยวข้องกับความสามารถทางเครือญาติที่ผันแปรไปตามสังคม การรับรองเรื่องเหล่านี้โดยมูลนิธิฯ ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ค้นคว้าเพื่อที่จะรวบรวมฐานข้อมูลเรื่องกิจกรรมและชีวิตจำกัดของชายและหญิงในจำนวนของหมู่บ้านที่เป็นตัวแทน

คำสำคัญ: ชชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, เชียงราย, วัฒนธรรมกับการพัฒนา, เพศสภาพ.

ศูนย์ชาติพันธุ์ศึกษา สถาบันราชภัฏเชียงราย, (2546) "การสำรวจสถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม ของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเขา ในจังหวัดเชียงราย" สถาบันราชภัฏเชียงราย.

การศึกษา และรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของชุมชนบนพื้นที่สูงในจังหวัดเชียงราย โดยเฉพาะชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเขา โดยในปีการศึกษา 2545 ได้ดำเนินการศึกษาและสำรวจพื้นที่ โดยวิธีการลงพื้นที่ไปพูดคุยกับแกนนำทั้งทางการและไม่เป็นทางการ พร้อมทั้งการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญคือ การศึกษาสถานทางประวัติศาสตร์ และสภาพเศรษฐกิจสังคมของชุมชนชาวเขา พบว่า ในเขตพื้นที่ป่าภูเขาสูง กลุ่มชาติพันธุ์ส่วนน้อย ที่มีความแตกต่างหลากหลายทั้งทางด้านภาษา ศาสนา จารีตประเพณี วัฒนธรรมและความเชื่อ อาศัยอยู่ทำกินร่วมกันเป็นกลุ่มบ้านเล็ก ๆ กระจัดกระจายอยู่ทั่วไป แม้ว่า กลุ่มชาติพันธุ์ชาวเขาจะได้รับการยอมรับจากสังคมหรือการเปิดพื้นที่ใหม่ทางสังคมให้แก่กลุ่มชาติพันธุ์เหล่านั้นได้แสดงออกถึงเอกลักษณ์ทางชาติพันธุ์ ความสวยงามของวิถีชีวิตและวัฒนธรรมอยู่บ้าง แต่ในทางกลับกัน ภายใต้

วาทกรรมการพัฒนาและกระแสโลกาภิวัตน์ ก็ได้ทำให้เกิดการสูญเสียความมั่นใจต่อความมั่นคงในการดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่าย

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, เชียงราย, ประวัติศาสตร์ศึกษา, วาทกรรมการพัฒนา, โลกาภิวัตน์.

ศูนย์ชาติพันธุ์ศึกษา สถาบันราชภัฏเชียงราย, (2547) "การศึกษาองค์ความรู้เพื่อส่งเสริมสิทธิมนุษยชนของกลุ่มชาติพันธุ์ การศึกษาเชิงมนุษยวิทยาการเมืองและประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ของพื้นที่ทับซ้อนระหว่างประเทศ กรณีศึกษา "สบยอน" พื้นที่ข้อพิพาทสิทธิมนุษยชนของกลุ่มชาติพันธุ์" คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ.

รายงานชิ้นนี้เสนอว่า การอ้าง/ให้เหตุผลว่า ชาวบ้านท่าตอน ซึ่งเคลื่อนย้ายไปมาระหว่างบ้านสบยอน และพื้นที่ลุ่มแม่น้ำกกตอนบนเป็นคนชาติพม่า นั้นไม่มีความชอบธรรม เพราะอาณาบริเวณดังกล่าว ยังเป็นพื้นที่กรณีพิพาทเรื่องแนวเขตแดน ระหว่างราชอาณาจักรไทยกับประเทศพม่าอยู่ ดังนั้น การอนุমানให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในอาณาบริเวณนี้เป็นคนชาติพม่า และกำหนดสถานะบุคคลในฐานะผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า จึงไม่มีความเป็นธรรมกับประชาชนเหล่านั้น งานวิจัยนี้ใคร่เสนอข้อคิดเห็นเพื่อป้องกัน/แก้ไขปัญหา และเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมไทยโดยรวมใน 2 ประเด็นสำคัญ คือ (1) การปรับนโยบายการบริหารจัดการพื้นที่ชายแดนไทย-พม่า และการปรับแก้ระเบียบ/กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจำหน่าย/เพิ่มชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน (ทร.14) และ (2) การปรับกระบวนการทัศน์ และความรู้/ความเข้าใจต่อชุมชนท้องถิ่นของเจ้าหน้าที่

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, มานุษยวิทยาการเมือง, ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น, ปัญหาชายแดน.

ไพโรจน์ คงทวีศักดิ์, (2548) 'อาชานท์บาซาร์ : การค้ากับความเป็นชาติพันธุ์' การประชุมประจำปีทางมานุษยวิทยา ครั้งที่ 4 วัฒนธรรมไร้อคติ ชีวิตไร้ความรุนแรง 23-25 มีนาคม 2548.

งานวิจัยนี้ศึกษาความเป็นชาติพันธุ์ของอาชากลุ่มหนึ่ง ซึ่งเข้ามาทำการค้าสินค้าชาติพันธุ์ในตลาดไนท์บาซาร์ จังหวัดเชียงใหม่ วัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้อยู่ที่การพยายามจะทำความเข้าใจว่า ภายใต้การดำรงอยู่ในสภาพแวดล้อมแบบเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการได้มีโอกาสเข้ามาทำการค้าในพื้นที่พิเศษภายในเมืองที่ถูกผลิตขึ้นมาภายใต้ระบบทุนนิยมระดับโลกเช่นไนท์บาซาร์ ผู้พลัดถิ่นอาจอา

ชาวนำเอาธรรมเนียมปฏิบัติซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ มาใช้ในการเมืองระดับชีวิตประจำวัน เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจ อันเกี่ยวพันกับการผลิตสร้างพื้นที่ทางสังคมของพวกเขาเข้าอย่างไร ผลจากการศึกษาพอจะสรุปสร้างสังเขปได้ว่า ความเป็นชาติพันธุ์ของอาข่าเมื่อไหลมาปะทะกับความเป็นเมืองนั้น ได้ถูกทำให้แปรเปลี่ยนไปอย่างหลากหลาย ความหลากหลายนี้มีให้เห็นอย่างเด่นชัดในพื้นที่ของการค้าอย่างไนท์บาซาร์ อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของอาข่าไม่จำเป็นต้องเป็นสิ่งที่ตายตัว การพลัดหลุดออกมาจากบริบทเดิมของชีวิตบนดอยทำให้อาข่าเมื่อต้องคอยหันมาพูดคุยกับตัวเองว่า อาข่าคือคนที่ต้องเป็นอย่างไร ซึ่งภายใต้กระบวนการนี้ ความ

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, อาข่า, วัฒนธรรมกับการพัฒนา, คนพลัดถิ่น

ทวิษ จตุรพฤกษ์, (2548) 'พรมแดน อัตลักษณ์ และกระบวนการกลายเป็นสินค้าการเมืองวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในบริบทของการท่องเที่ยว' การประชุมประจำปีทางมานุษยวิทยา ครั้งที่ 4 วัฒนธรรมไร้อคติ ชีวิตไร้ความรุนแรง 23-25 มีนาคม 2548.

งานวิจัยชิ้นนี้ศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในบ้านน้ำริน บ้านกีดสามสิบ (ลีซู) บ้านบ่อไคร้ และบ้านลูกข้าวหลาม (ลาหู่เผด) ในเขตอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งได้กลายเป็นพื้นที่ท่องเที่ยว ส่งผลให้กลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในพื้นที่แข่งขันกันนำเสนอจุดเด่นของตัวเองให้แตกต่างจากกลุ่มอื่น กระบวนการเปลี่ยนวัฒนธรรมเป็นสินค้าทำให้เส้นแบ่งพรมแดนชาติพันธุ์พร่าเลือน ไม่ชัดเจน สินค้าหรือของที่ระลึกที่ขายให้กับนักท่องเที่ยว นอกจากจะเป็นภาพแสดงแทนอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวแล้ว ยังเป็นพื้นที่ของการปะทะและผสมผสานระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ด้วย การเปลี่ยนภาพแสดงแทนความเป็นของแท้และความแปลกให้กลายเป็นสินค้านั้น สามารถทำได้หลายวิธี เช่นการดึงความหมายหรือองค์ประกอบออกจากบริบททางวัฒนธรรมเดิมไปใส่ในพื้นที่ใหม่ที่มีความหมายต่างจากเดิม การหยิบยืมความหมายทางวัฒนธรรมของกลุ่มอื่นมาเป็นของเป็นของตัวเอง เป็นต้น

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, การท่องเที่ยว, กระบวนการทำให้วัฒนธรรมกลายเป็นสินค้า, อัตลักษณ์ชาติพันธุ์

วาสนา ละอองปลิว , (2548) 'ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของแรงงานข้ามชาติในพื้นที่ท่าเรือเชียงแสน จ. เชียงราย' การประชุมประจำปีทางมานุษยวิทยา ครั้งที่ 4 วัฒนธรรมไร้อคติ ชีวิตไร้ความรุนแรง 23-25 มีนาคม 2548.

งานศึกษานี้พยายามทำความเข้าใจเงื่อนไขและเส้นทางของแรงงานอพยพดังกล่าว รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างแรงงานข้ามชาติกับอำนาจรัฐ นายจ้าง และคนในท้องถิ่น ผลจากการศึกษาพบว่า สถานการณ์ ความรุนแรงและเงื่อนไขทางเศรษฐกิจเป็นปัจจัยหลักของการละทิ้งบ้านเกิดสู่ตลาดแรงงานในพื้นที่เชียงแสน โดยแรงงานข้ามชาติเหล่านี้ได้ใช้ความสัมพันธ์อันหลากหลายทั้งความสัมพันธ์เชิงเครือข่าย ความเป็นชาติพันธุ์ และการมีถิ่นกำเนิดร่วมกัน เป็นยุทธวิธีในการเข้าสู่ตลาดแรงงานในพื้นที่ท่าเรือเชียงแสน ทั้งยังจัดวางความสัมพันธ์ของตนเองกับคนกลุ่มต่าง ๆ อย่างหลากหลาย อาทิ ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์กับนายจ้างและกลุ่มอำนาจท้องถิ่น ความสัมพันธ์ทางเครือข่ายกับคนท้องถิ่น ในฐานะเป็นยุทธวิธีเพื่อความอยู่รอดในสถานการณ์ที่ตนกำลังเผชิญอยู่

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, เชียงราย, วัฒนธรรมกับการพัฒนา, แรงงานข้ามชาติ.

อรุณญา ศิริผล, (2548) "'ระหว่างเส้นทางชีวิตพลัดถิ่น': ชุมชนไทใหญ่กับการค้าแรงงานในมิติทางสังคมวัฒนธรรม บริเวณพรมแดนไทย-พม่า' การประชุมประจำปีทางมานุษยวิทยา ครั้งที่ 4 วัฒนธรรมไร้อคติ ชีวิตไร้ความรุนแรง 23-25 มีนาคม 2548.

บทความชิ้นนี้ศึกษาปรากฏการณ์แรงงานพลัดถิ่นชาวไทใหญ่ที่อพยพเข้ามาทำงานตามแนวชายแดน 3 อำเภอของจังหวัดเชียงใหม่ คือ ไชยปราการ ฝาง และแม่อาย โดยเน้นกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มหลัก ได้แก่ กลุ่มใหม่ที่เพิ่งเคลื่อนย้ายเข้ามาใช้แรงงานในสวนส้ม กับกลุ่มที่มีการเคลื่อนย้ายเข้ามาและมีการตั้งถิ่นฐานในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา ทั้งสองกลุ่มเป็นแรงงานพลัดถิ่นชาวไทใหญ่ที่ต่างเคยและกำลังเผชิญหน้ากับสถานการณ์อันผันผวนต่างๆ จากการศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มอำนาจที่เกิดขึ้นบริเวณพรมแดนดังกล่าว พบว่า ในมิติทางเศรษฐกิจของการใช้ชีวิตเป็นแรงงานรับจ้างนั้น ขณะเดียวกัน ชาวไทใหญ่ก็ได้ใช้เวทีทางศาสนาและสัญลักษณ์ต่าง ๆ เชิงวัฒนธรรม พิธีกรรมทางพุทธศาสนาและสำนึกความเป็นคนไทย/ไท เป็นเครื่องมือในการปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์กับกลุ่มพลังอำนาจในพื้นที่ และพยายามหลอมรวมความแตกต่างหลากหลายและประสานตนเองเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของหมู่บ้านใหม่

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, ไทใหญ่, แรงงานผลัดถิ่น.

ขวัญชีวัน บัวแดง, (2548) 'การอดข้าวของชุมชนกะเหรี่ยง ประท้วง หนีหนี หรือบ้ำลัทธิ?' การประชุมประจำปีทางมานุษยวิทยา ครั้งที่ 4 วัฒนธรรมไร้อคติ ชีวิตไร้ความรุนแรง 23-25 มีนาคม 2548.

บทความนี้เสนอกรณีศึกษาของกลุ่มคนกะเหรี่ยงในหมู่บ้านแห่งหนึ่ง บริเวณชายแดนไทย-พม่า เขต อ.อุ้มผาง จ.ตาก บทความนี้จึงพยายามวิเคราะห์ให้เห็นความเป็นมาของกะเหรี่ยงกลุ่มนี้ ความสัมพันธ์กับความคิดลัทธิฤๅษี ลักษณะของปฏิบัติการทั้งทางศาสนาและชีวิตประจำวันของกลุ่ม ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงบริบทในพื้นที่ โดยใช้แนวคิดเรื่อง "กลยุทธ์ในการต่อต้านของคนจน" ของ เจมส์ สก็อตต์ (James C. Scott) เป็นกรอบในการวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า การอดข้าวของกะเหรี่ยงกลุ่มดังกล่าว เป็นการแสดงออกซึ่งความไม่พอใจของชาวกะเหรี่ยงที่มีต่อโลกปัจจุบันที่ถูกรัฐและทุนครอบงำ และพยายามสร้างโลกใหม่ที่ดีกว่าเดิม โดยกลยุทธ์ที่ใช้ในการต่อต้านมีรูปแบบทางความเชื่อและศาสนา และสะท้อนอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรม

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, กะเหรี่ยง, การต่อต้าน, ระบบความเชื่อ, ศาสนา, อัตลักษณ์.

พิมุข ชาญธนะวัฒน์, (2548) 'กระบวนการควบคุมและวิธีการจัดการปัญหาความขัดแย้งทางสังคมของชาวมูเซอแดงในจังหวัดแม่ฮ่องสอน' การประชุมประจำปีทางมานุษยวิทยา ครั้งที่ 4 วัฒนธรรมไร้อคติ ชีวิตไร้ความรุนแรง 23-25 มีนาคม 2548.

จากการศึกษาหมู่บ้านมูเซอแดง ในเขตอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า ชาวมูเซอแดงใช้กระบวนการควบคุมทางสังคมโดยการให้การอบรมสั่งสอนการใช้ความเชื่อในเรื่องผี (ผิดผี) การสร้างกฎจารีตประเพณีไว้ โดยมีผู้นำชุมชนระดับหมู่บ้าน 3 ฝ่ายที่สำคัญคือ ผู้นำฝ่ายปกครองผู้นำฝ่ายศาสนา/ช่างตีเหล็ก และผู้นำฝ่ายผลิตเครื่องมือเครื่องใช้/ช่างตีเหล็ก ทำหน้าที่จัดการกับความขัดแย้งที่เกิดขึ้น โดยนิยมใช้วิธีการไกล่เกลี่ยประนีประนอม ในกรณีความผิดเล็กน้อย ถ้าเป็นความผิดมากยิ่งขึ้นจะมีการลงโทษด้วยการปรับการให้ตีน้ำสาบานตน การขับไล่ออกนอกหมู่บ้าน หรือแอบฆ่าให้ตาย การจับกลุ่มชูปินนิทากันเป็นอีกกิจกรรมสำคัญในการช่วยกันสอดส่องตรวจสอบความประพฤติของกันและกัน แต่ในปัจจุบัน สมาชิกรุ่นใหม่ของสังคมได้รับการศึกษาและนิยมไปหางานทำในเมือง ส่งผล

ให้สังคมชนเผ่าเกิดกระแสวัตถุนิยม และมีแนวโน้มในการพึ่งพาอำนาจรัฐจากเจ้าหน้าที่เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นกันมากเกินกว่าในอดีต

คำสำคัญ: ชชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, แม่ฮ่องสอน, มูเซอแดง, กระบวนการกล่อมเกลாத่างสังคม.

ประสิทธิ์ ลิปรีชา, (2548) 'ปิดตนสร้างฐาน ผลพวงของอคติทางชาติพันธุ์' กับการไม่กล้าแสดงตัวตนของคนบนที่สูง' การประชุมประจำปีทางมานุษยวิทยา ครั้งที่ 4 วัฒนธรรมไร้อคติ ชีวิตไร้ความรุนแรง 23-25 มีนาคม 2548.

ความพยายามในการปิดบังตัวตนหรืออัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของกลุ่มนักเรียนนักศึกษาจากชุมชนบนพื้นที่สูงที่ศึกษาอยู่ในสถานบันอุดมศึกษาในเมืองเชียงใหม่ กับกลุ่มพ่อค้าแม่ค้าขายน้ำเต้าหู้ชาวเมี่ยนในตลาดต่าง ๆ ของเมืองเชียงใหม่ นั้น เป็นสองกรณีตัวอย่างของปรากฏการณ์ทางสังคมที่ทำให้ผู้เขียนตั้งคำถามว่า ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น ทั้งนี้ผู้เขียนพบว่าปรากฏการณ์ดังกล่าวเป็นผลพวงของอคติทางชาติพันธุ์ในสังคมไทยในระยะที่ฝ่ายมาที่คนในกลุ่มชาติพันธุ์บนที่สูงถูกคนอื่นตีป้ายหรือประทับตราในทางลบเสมอมา กับเป็นความกดดันจากสังคมแวดล้อมในปัจจุบันที่ทำให้เกิดความรู้สึกต่ำต้อย และไม่ยอมเปิดเผยอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของตนทางกลางสังคมในเมือง แม้ว่าตัวเองจะสามารถก้าวมาเป็นนักศึกษาในรั้วมหาวิทยาลัยเหมือนคนอื่น ๆ ในเมืองแล้วก็ตาม ดังนั้น บทความขึ้นนี้จึงต้องการนำเสนอรายละเอียดปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น และตรวจสอบสาเหตุที่ส่งผลต่อกลุ่มทั้งสองดังกล่าว โดยใช้กรอบคิดของกระบวนการทำให้กลายเป็นคนชายขอบ เป็นหลัก

คำสำคัญ: ชชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, อัตลักษณ์, กระบวนการประทับตรา, อคติทางชาติพันธุ์

ปนัดดา บุญสาระน้อย, (2548) 'เพศที่สามในสังคมอาข่า' การประชุมประจำปีทางมานุษยวิทยา ครั้งที่ 4 วัฒนธรรมไร้อคติ ชีวิตไร้ความรุนแรง 23-25 มีนาคม 2548.

บทความนี้มุ่งศึกษาถึงกระบวนการกลายเป็นเพศที่สามของกลุ่มชายชาวอาข่า ตำบลวาวี อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย โดยมี ประเด็นคำถามคือ สภาพการดำรงอยู่ตามวัฒนธรรมดั้งเดิมและท่ามกลางวัฒนธรรมของสังคมใหญ่ นั้น มีอคติ หรือไร้อคติทางวัฒนธรรมหรือความเป็นชาติพันธุ์หรือไม่ อย่างไร ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาคือสังคมวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวอาข่าเป็นสังคมที่ยึดถือ

บรรพบุรุษฝ่ายชายผู้ชายจึงต้องเป็นหลักหนึ่งหันมาประพุดิตนแบบเพศหญิง (หรือ "บู๊ลิ") จึงมีผลต่อการปรับเปลี่ยนวิถีคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศทั้งในระดับปัจเจกบุคคล ครอบครัว เครือญาติ และชุมชน

คำสำคัญ: ชาตพันธ์, ภาคเหนือ, เชียงราย, อาข่า, เพศสภาพ, อัตลักษณ์ทางเพศ, อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม

ปฐม หงษ์สุวรรณ, (2548) "ลัวะกินคน" วาทกรรมการสร้างภาพลักษณ์ความรุนแรงจากตำนาน และพิธีกรรมของคนต่างชาตพันธ์ การประชุมประจำปีทางมานุษยวิทยา ครั้งที่ 4 วัฒนธรรมไร้อคติ ชีวิตไร้ความรุนแรง 23-25 มีนาคม 2548.

บทความนี้มุ่งศึกษาความคิดเรื่อง "ลัวะกินคน" อันเป็นวาทกรรมการสร้างภาพลักษณ์ความรุนแรงที่มีต่อชาวลัวะ โดยผู้เขียนจะพิจารณาจากตำนานและความเชื่อของกลุ่มคนไท จากการศึกษาพบว่า "ลัวะกินคน" เป็นวาทกรรมการสร้างภาพลักษณ์ความรุนแรงจากคนต่างชาตพันธ์ที่มีต่อชาวลัวะ ภาพลักษณ์ "ลัวะกินคน" ถือเป็นการสร้างช่องว่างระหว่าง "อารยธรรม" กับ "อนารยธรรม" การสร้างภาพลักษณ์ความโหดเหี้ยมดุร้ายโดยใช้วาทกรรม "ลัวะกินคน" ยังเป็นการสร้างพรมแดนทางชาตพันธ์เพื่อแบ่งแยกความแตกต่างระหว่าง "คนไท-ลัวะ" "ความมีศักดิ์ศรี-ความต่ำต้อย" และ "พุทธศาสนา-ความเชื่อดั้งเดิม" อันเป็นการสร้างภาพมายาคติให้เกิดความอคติทางชาตพันธ์ ทำให้ชาวลัวะกลายเป็น "คนอื่น" ในสังคมของคนไท รวมทั้งใช้เป็นข้ออ้างของคนต่างชาตพันธ์เพื่อสร้างความชอบธรรมในการเข้าครอบงำวัฒนธรรมพื้นเมือง

คำสำคัญ: ชาตพันธ์, ภาคเหนือ, ลัวะ, พิธีกรรม, วาทกรรม, การสร้างภาพตัวแทน.

สมบัติ บุญคำเื่อง (2004) "การสำรวจสถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมของกลุ่มชาตพันธ์ชาวเขาใน จังหวัดเชียงราย ระยะที่ 1 พื้นที่อำเภอแม่จัน เทิง เชียงของ เวียงแก่น ขุนตาล" *CRU Journal* (2)1: 51-7.

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาและรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของชุมชนบนพื้นที่สูงในจังหวัดเชียงราย โดยเฉพาะชุมชนกลุ่มชาตพันธ์ชาวเขา วิธีการลงพื้นที่ไปพูดคุยกับแกนนำทั้งอย่างเป็น

ทางการและไม่เป็นทางการ ค้นคว้าเพิ่มเติมจากเอกสารงานวิจัยต่างๆ โดยวัตถุประสงค์คือ การศึกษาสถานภาพทางประวัติศาสตร์ และสภาพเศรษฐกิจสังคมของชุมชนพบว่า ในเขตพื้นที่ป่าภูเขาสูงของ 5 อำเภอ มีกลุ่มชาติพันธุ์ส่วนน้อย ที่มีความแตกต่างหลากหลายด้านต่างๆ อาศัยอยู่ทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่มบ้านเล็ก กระจัดกระจายอยู่ทั่วไป พบว่ามีอยู่อย่างน้อย 8 กลุ่ม กลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้อาศัยอยู่ร่วมกันและสัมพันธ์กัน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรม กลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้ อาศัยอยู่ร่วมกันและติดต่อสัมพันธ์กัน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรม กลุ่มชาติพันธุ์ลัวะ และชาวปกากะญอ (กะเหรี่ยง) เป็นกลุ่มคนดั้งเดิมที่อาศัยอยู่ในอาณาบริเวณภาคเหนือตอนบนมานานหลายร้อยปี ส่วนกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ ส่วนใหญ่จะอพยพเคลื่อนย้ายมาจากดินแดนอื่นและมาตั้งถิ่นฐาน 100 กว่าปีที่ผ่านมา ด้วยเงื่อนไขเกี่ยวกับการทำมาหากินและการแสวงหาถิ่นที่อยู่อาศัยที่อุดมสมบูรณ์ คนเหล่านี้จึงมักเคลื่อนย้ายถิ่นที่อยู่เสมอ

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, เชียงราย, ปกากะญอ (กะเหรี่ยง), วัฒนธรรมกับการพัฒนา.

นิติ ภวัครพันธุ์ (2541) "บางครั้งเป็นไทย บางครั้งไม่ใช่" อัตลักษณ์แห่งตัวตนที่ผันแปรได้" **รัฐศาสตร์สาร** (20)3: 215-51.

บทความนี้กล่าวถึงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ (ethnic identity) และอัตลักษณ์แห่งชาติ (national identity) โดยเริ่มต้นด้วยการถกเถียงทางมานุษยวิทยาเกี่ยวกับเรื่องทั้งสองอย่างสั้นๆ ความหมายและนิยามของคำทั้งสอง โดยมีตัวอย่างของกลุ่มชนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยและประเทศใกล้เคียงเพื่อเป็นการเปรียบเทียบ

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์, อัตลักษณ์แห่งชาติ, การนิยามความหมาย

อานันท์ กาญจนพันธุ์, (2538) "สถานภาพการวิจัย พัฒนาการทางสังคมและวัฒนธรรมไทใหญ่" **การศึกษาวัฒนธรรมชนชาติไท** (7-17) กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.

บทความนี้มุ่งศึกษาสถานภาพการวิจัยในประเด็นสำคัญ 3 ประเด็น เพื่อจุดชนวนความสนใจให้เกิดการขยายตัวในการศึกษาเพิ่มขึ้น ประเด็นดังกล่าวคือ (1) พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ (2) การผสมผสานระหว่างชาติพันธุ์ (3) ความต่อเนื่องและพลังทางสังคมและวัฒนธรรม

คำสำคัญ: ชชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, ไทใหญ่, ชชาติพันธุ์วรรณนา, วัฒนธรมศึกษา

ธารา อ่อนชมจันทร์ และ ยี่งยง เทาประเสริฐ, (2538) "ชชาติพันธุ์กับความสามารถในการดูแลสุขภาพแบบพื้นบ้าน" โครงการทางเลือกการดูแลสุขภาพ สถาบันราชภัฏเชียงรายและโรงพยาบาลพญาเม็งราย.

งานชิ้นนี้ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์องค์ความรู้เดิม ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมซึ่งยังคงอยู่ในหมู่บ้าน "คนเมือง" (ชาวล้านนา) "เผ่าอาข่า"(อีเก้อ) และ "เผ่าลาหู่"(มุเซอ) พบว่า การแพทย์พื้นบ้านยังคงมีบทบาทสำคัญ โดยเฉพาะในประเด็นการรักษากระดูกหัก การส่งเคราะห์สู่ขวัญ(จิตเวช) การนวดและการอบ ประคบด้วยสมุนไพรและการใช้สมุนไพรรักษาโรคบางอย่าง ยังเป็นทางเลือกที่อยู่เคียงคู่กับการแพทย์แผนปัจจุบัน ซึ่งจะเป็นองค์ความรู้พื้นฐานของการศึกษาในขั้นต่อไป และพบว่าแต่ละกลุ่มชชาติพันธุ์มีศักยภาพในการอยู่รอดและการดำรงเผ่าพันธุ์ โดยเฉพาะในด้านภูมิปัญญาในการดูแลสุขภาพตนเอง หรือภูมิปัญญาในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ที่มีการปรับเปลี่ยนหรือสร้างสรรค์ขึ้นใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่แปรเปลี่ยน และการบุกรุกของกระแสวัฒนธรรมข้างนอก

คำสำคัญ: ชชาติพันธุ์, ระบบความคิดและภูมิปัญญา, ภาคเหนือ, การแพทย์พื้นบ้าน, การจัดการทรัพยากร

เสรี ชาเหลา, (2545) "กลุ่มชชาติพันธุ์: วัฒนธรมประเพณี จังหวัดนครสวรรค์" คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครสวรรค์.

งานชิ้นนี้ศึกษากลุ่มชชาติพันธุ์ต่างๆ มีการรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมและประเพณีของตนเองอยู่เป็นประจำ เพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีและส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับคนรุ่นต่อๆมา มีการกำหนดทิศทางที่เหมาะสมต่อการพัฒนาศักยภาพของแต่ละกลุ่มชชาติพันธุ์เอง และเหมาะสมต่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีในระดับท้องถิ่นจนถึงระดับประเทศ บนรากฐานที่มาจากความร่วมมือของสมาชิกกลุ่มชชาติพันธุ์และภาครัฐ เอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน ที่เป็นรูปแบบประชาสังคม โดยได้มีการเรียนรู้ การแก้ปัญหา และอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี ด้วยการปรับกิจกรรมทางวัฒนธรรมและประเพณีให้มีความสัมพันธ์และยึดหยุ่นต่อกระบวนการทำงานที่หลากหลายตามสภาพของแต่ละท้องถิ่นในจังหวัดนครสวรรค์

คำสำคัญ: ชชาติพันธุ์, วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, นครสวรรค์, การอนุรักษ์วัฒนธรรม, ประเพณี

สถาบันการแพทย์แผนไทย, (2541) "บทบาท สถานภาพและทิศทางการพัฒนาองค์ความรู้และหมอพื้นบ้านชาวไทยภูเขา" กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข.

งานชิ้นนี้ศึกษารวบรวมเรื่องราวเกี่ยวกับการแพทย์พื้นบ้านกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ คือกะเหรี่ยง ม้ง เย้า ลีซอ อีเก้อ และมุเซอ พบว่า หมอพื้นบ้านทั้งหมดมีแนวคิดที่ ความเจ็บป่วยเป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติ เมื่อเกิดความเจ็บป่วยก็มีความพยายามหาวิธีการรักษา โดยรูปแบบการรักษาขึ้นอยู่กับแนวคิดการอธิบายสาเหตุของการเกิดโรค ซึ่งแนวคิดการอธิบายสาเหตุของการเกิดโรคของชาวเขาทั้งหมด แบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ เชื่อว่าเกิดจากธรรมชาติและอำนาจตามธรรมชาติ ปัจจุบันการแพทย์พื้นบ้านเริ่มลดบทบาทและความสำคัญ จากการพัฒนาระบบการให้บริการสาธารณสุขของรัฐ สมุนไพรหายากขึ้น สถานภาพของหมอพื้นบ้านปัจจุบันพบว่า หมอยาสมุนไพรมีจำนวนลดลงอันเป็นผลมาจากประชาชนเลื่อมใสและศรัทธาในระบบการแพทย์แผนปัจจุบันมากขึ้น หมอยาสมุนไพรประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ จึงมีความพยายามปรับตัวในรูปแบบต่างๆ องค์ความรู้เรื่องสมุนไพรของชาวเขาขาดผู้สานต่อ อันเนื่องมาจากเด็กหรือเยาวชนรุ่นใหม่ไม่สนใจสืบทอด ประกอบกับการเป็นหมอพื้นบ้านต้องมีข้อมูลมากทำให้ผู้สนใจจริงๆ และปฏิบัติได้ตามข้อกำหนดต่างๆ นั้นมีน้อย

คำสำคัญ: ชชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, แพทย์พื้นบ้าน, สมุนไพร, ความหลากหลายทางชีวภาพ, วาทกรรมความรู้

เพ็ญภา ทรัพย์เจริญ, (2541) "พจนานุกรมการแพทย์พื้นบ้านชาวไทยภูเขาเปรียบเทียบ 6 ชนเผ่า" สถาบันการแพทย์แผนไทย กระทรวงสาธารณสุข.

งานชิ้นนี้ศึกษาชาวเขา ทั้ง 6 ชนเผ่าได้แก่ กะเหรี่ยง มุเซอแดง แม้ว(ม้ง) เย้า ลีซอ และอีเก้อ เนื่องจากเป็นชนกลุ่มใหญ่ที่มีจำนวนประชากรมาก มีการจัดระบบระเบียบทางสังคมเป็นของตนเอง นอกจากนี้ยังเป็นกลุ่มที่มีการปฏิสัมพันธ์และความร่วมมือกับคนในพื้นที่รอบโดยเฉพาะหน่วยงานราชการ งานศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะสร้างคู่มือในการสื่อสารด้านสาธารณสุขให้ผู้อ่านที่เป็นบุคลากร ทางการแพทย์และสาธารณสุขสามารถสื่อสารกับชาวไทยภูเขาทั้ง 6 เผ่าได้ โดยนำเสนอใน

รูปแบบตารางแบ่งเป็น 5 ช่องคือ ช่องแรกเป็นภาษาสามัญ ช่องที่สองเป็นภาษาชาวไทยภูเขา (คำอ่านภาษาไทย) ช่องที่สามเป็นภาษาชาวไทยภูเขา (คำอ่านภาษาอังกฤษ) ช่องที่สี่เป็นสัทอักษร (Phonetic) และช่องที่ห้าเป็นคำแปลในภาษาอังกฤษ

คำสำคัญ:ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, การแพทย์พื้นบ้าน, วาทกรรมการแพทย์, การปรับตัว

ปรารภนา มงคลวัช, (2541) 'เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าม้งบ้านห้วยน้ำไซ อำเภอนครไทยจังหวัดพิษณุโลก' มนุษยวิทยามหาบัณฑิต สังคมวิทยา และมานุษยวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าม้งพบว่าม้งมีเอกลักษณ์ของชนเผ่าที่เป็นวัฒนธรรม ประเพณีดั้งเดิมซึ่งมีลักษณะเด่นเฉพาะตัว เช่น การแต่งกาย ภาษา และพิธีกรรมต่างๆ ที่แตกต่างไปจากคนพื้นราบ แต่ในปัจจุบันม้งบ้านห้วยน้ำไซมีวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเนื่องมาจากการผสมผสานทางวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของคนไทยเชื้อสายม้ง และศึกษาปัจจัยที่ช่วยรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าม้ง พบว่ามีปัจจัยภายในที่ช่วยรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมคือ ผู้นำการเมือง ผู้นำทางศาสนา ผู้นำทางเศรษฐกิจ ผู้นำทางศิลปะและนันทนาการ และการเปลี่ยนแปลงทางประชากรของชาวเขาเผ่าม้งบ้านห้วยน้ำไซ ส่วนปัจจัยภายนอกที่ช่วยรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมคือ นักท่องเที่ยว ผู้เผยแพร่ศาสนา และปัจจัยภายนอกที่ไม่ได้ช่วยรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ได้แก่ หน่วยงานราชการและระบบสื่อสารมวลชน

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, พิษณุโลก, ม้ง, เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม

อำนวยการพร สุนทรสมัย, (2539) 'การแพทย์พื้นบ้านของไทยลื้อ: กรณีศึกษา บ้านท่าฟ้าเหนือ ตำบลสระ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดพะเยา' ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวัฒนธรรมศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาการอธิบายสาเหตุของการเกิดโรคและรูปแบบการดูแลสุขภาพ ตลอดจนปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของการแพทย์พื้นบ้านไทยลื้อ โดยศึกษาหมอพื้นบ้านที่ยังมีบทบาทอยู่พบว่า การแพทย์พื้นบ้านไทยลื้อเป็นการแพทย์แบบประสบการณ์ ไม่มีการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ประกอบด้วยองค์ความรู้ในการอธิบายโรค จากสิ่งเหนือธรรมชาติ ปัจจุบันความเจ็บป่วยเกิด

จากการทำงาน แบบแผนการดูแลสุขภาพและรูปแบบวิธีการรักษา ไทยลื้อให้ความสำคัญกับหญิงมีครรภ์และเด็ก มีข้อห้ามและข้อปฏิบัติเรื่องอาหารและการปฏิบัติตัว หญิงมีครรภ์มีการดูแลสุขภาพยามเจ็บป่วยภายในครอบครัว หากรุนแรงขึ้นจะขอคำปรึกษาหรือไปรับการรักษาที่หมอพื้นบ้าน ซึ่งมีวิธีการรักษาคือ การเป่า การใช้สมุนไพร และพิธีกรรม ปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของการแพทย์พื้นบ้านไทยลื้อคือ ความสะดวกในการไปรับการรักษา ความพึงพอใจต่อผลการรักษา ค่าใช้จ่ายที่ถูกลงความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกัน มีระบบวัฒนธรรมเดียวกัน การย้ายถิ่นค่อนข้างน้อย ทำให้สามารถดำรงเอกลักษณ์ของไทยลื้อไว้ได้

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, พะเยา, ไทยลื้อ, การแพทย์พื้นบ้าน, ระบบสุขภาพ

เวชชวุฒิ บุญชูวิทย์, (2532) 'เงื่อนไขทางวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับสิ่งใหม่ของชาวเขาเผ่าอีเก้อ: ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านแสนเจริญใหม่ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย' มานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยมหิดล บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับ เงื่อนไขทางวัฒนธรรมที่มีผลต่อการยอมรับสิ่งใหม่ๆทางการเกษตรของชาวอีเก้อ เช่น ราคาผลผลิต ความเคยชินในวิธีการผลิต ข้อจำกัดของแรงงาน การร่วมมือกันระหว่างเครือญาติ บทบาทของผู้นำชุมชน ความเคยชินในการอุปโภคบริโภค ความเข้าใจภาษาไทย การติดต่อกับผู้นำความเปลี่ยนแปลง ความเชื่อในเรื่องโชคลาง ข้อห้ามข้อนิยมต่างๆ พฤติกรรมตามประเพณี และเทคนิคต่างๆ พบว่า ในกรณีที่เป็นการจำยอมหรือถูกบังคับ ชาวอีเก้อจะมีการปรับตัวและเลือกรับเฉพาะสิ่งที่พวกเขาเห็นว่าเหมาะสมและไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่อวัฒนธรรมเดิมของตน และการที่จะให้พวกเขายอมรับจะต้องคำนึงถึงวัฒนธรรมทุกด้านและความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, อีเก้อ (อาข่า), การต่อรองทางวัฒนธรรม

ภาวนา ก้อนกลีบ, (2536) 'การยอมรับสิ่งใหม่ของชาวเขาเผ่าม้งในชุมชนพื้นราบ: ศึกษาเฉพาะกรณี หมู่บ้านสหกรณ์ห้วยมะนาว กิ่งอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่' ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชา การศึกษานอกระบบ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่..

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับ การยอมรับสิ่งใหม่ๆของชาวเขาเผ่าม้งที่ลงมาสร้างชุมชนใหม่ร่วมกับ คนไทยพื้นราบ พบว่าส่วนใหญ่มีความพร้อมและยอมรับในสิ่งใหม่ตามโครงสร้างของสังคมได้ดี จนมี สภาพการดำรงชีวิตที่คล้ายคลึงกับคนไทยพื้นราบในชุมชนเดียวกัน ทั้งด้านการศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม เศรษฐกิจและอาชีพ การรวมกลุ่ม ส่งผลให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และนวัตกรรมใหม่ เกิด การยอมรับสิ่งใหม่ๆ โดยการสังเกต จดจำและนำไปปฏิบัติ

คำสำคัญ: ชชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, แม้ว (ม้ง), วัฒนธรรมกับการพัฒนา, การปรับตัว, บูรณาการทาง สังคม, การเปลี่ยนแปลงทางสังคม

เพียงจิต เทียน้อย, (2534) 'การเปลี่ยนศาสนาของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง(สะกอ) ในหมู่บ้านภาคเหนือ ของประเทศไทย' รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ศึกษาปัจจัยการเปลี่ยนศาสนาของชาวกะเหรี่ยงสะกอ พบว่า ปัจจัยที่ทำให้ ชาวกะเหรี่ยงเปลี่ยนไปนับถือศาสนาพุทธคือปัจจัยทางด้านการเมืองและปัจจัยสังคมและจิตใจ ในขณะที่ปัจจัยที่ทำให้ชาวกะเหรี่ยงเปลี่ยนไปนับถือศาสนาคริสต์คือ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและปัจจัย ด้านสังคมและจิตใจ สำหรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายหลังการเปลี่ยนศาสนา พบว่าการเปลี่ยน ศาสนามีผลต่อการเปลี่ยนทางด้านความเชื่อ ประเพณีปฏิบัติ และวิถีชีวิตของชาวกะเหรี่ยง อย่างไรก็ตาม ไรก็ดี เอกลักษณะที่ยังคงอยู่ของชาวกะเหรี่ยงคือความเป็นคนกะเหรี่ยง ที่มีบรรพบุรุษร่วมกัน พวกเขาจะมี ความรักความสามัคคีช่วยเหลือกันและกัน

คำสำคัญ: ชชาติพันธุ์, วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, กะเหรี่ยง (สะกอ), เอกลักษณะทาง วัฒนธรรม

พิมุข ชาญณะวัฒน์, (2538) 'คริสตศาสนากับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชาวมูเซอแดง: การศึกษาเปรียบเทียบเฉพาะกรณีระหว่างหมู่บ้านยาป่าแหนกับหมู่บ้านแสนคำลือ ในกิ่งอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน' สาขาวิชามานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ชี้ให้เห็นว่า ความเชื่อทางศาสนามีความสัมพันธ์กับระบบเศรษฐกิจ การศึกษา การรักษาพยาบาล และระบบอื่นๆภายในชุมชน ถ้าศาสนาหรือความเชื่อเปลี่ยนไป จะทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตชาวบ้าน และการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมด้านวัตถุเห็นได้ชัดกว่า วัฒนธรรมด้านความคิด สำหรับการศึกษเปรียบเทียบเฉพาะกรณีระหว่างหมู่บ้านทั้งสอง พบว่าที่หมู่บ้านยาป่าแหน การเผยแพร่คริสตศาสนาประสบความสำเร็จดี และผู้นำทางศาสนาคริสต์ได้นำกลุ่มคริสเตียนออกไปสร้างชุมชนใหม่ แต่การเผยแพร่คริสตศาสนา ที่หมู่บ้านแสนคำลือไม่ประสบความสำเร็จนัก เพราะผู้นำคริสตศาสนาที่นั่นมีข้อขัดแย้งกับองค์การคริสตศาสนา จึงถูกตัดการช่วยเหลือ นอกจากนี้ยังถูกต่อต้านจากผู้นำภายในหมู่บ้านอีกด้วย

คำสำคัญ: ชชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, มูเซอ, ระบบความเชื่อ, ศาสนา, ความขัดแย้ง, การตอบโต้, การศึกษาเปรียบเทียบ

อริตา สุนทรโรทก, (2538) 'มูเซอดำมูเซอเหลือง: การรักษาเอกลักษณ์และพรมแดนชาติพันธุ์ในบริบทของการพัฒนาที่บ้านนาหลา อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย' มหำบัณฑิต สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ศึกษาเปรียบเทียบการรักษาเอกลักษณ์ของกลุ่มระหว่างมูเซอดำ และมูเซอเหลืองที่บ้านนาหลา ในบริบทการพัฒนาของรัฐและศึกษาพรมแดนทางชาติพันธุ์ระหว่างมูเซอดำและมูเซอเหลืองด้วย จากการศึกษาพบว่า มูเซอทั้ง 2 กลุ่ม มีเส้นทางการอพยพที่แตกต่างกัน ก่อนหน้าที่จะมาอาศัยร่วมกันที่บ้านนาหลา จึงทำให้ชนทั้งสองกลุ่มไม่ค่อยผูกพันกันเท่าใดนัก นอกจากนี้ยังมีความแตกต่างด้านความเชื่อ ค่านิยม พิธีกรรม ฯลฯ เป็นผลให้กลุ่มชนทั้งสอง มีการแบ่งพรมแดนทางชาติพันธุ์อย่างชัดเจน คือ ไม่ร่วมพิธีกรรมด้วยกัน ไม่เยี่ยมเยียนกัน และไม่แต่งงานกัน ความต่างนี้ยังเห็นได้ชัดเจนขึ้น เมื่อรัฐเข้ามาพัฒนาชุมชนนี้ คือ กลุ่มมูเซอดำยอมรับการพัฒนาได้มากและรวดเร็ว ในขณะที่มูเซอเหลืองรับการพัฒนาอย่างเชื่องช้า และมีแนวโน้มที่จะรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มไว้ค่อนข้างมาก

คำสำคัญ: ชชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, มูเซอ, เอกลักษณ์, พรหมแดนทางชาติพันธุ์, เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม

สุภารักษ์ พงษ์กุล, (2546) 'การจัดการทรัพยากรและการผลิตทางการเกษตรเพื่อยังชีพของชุมชน
กะเหรี่ยง: กรณีศึกษาหมู่บ้านแม่แดดน้อย ตำบลแม่แดด อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่' ศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต วิทยาลัยนพนธ์มหาบัณฑิต ศิลปศาสตร (การวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น).

งานชิ้นนี้ศึกษาขั้นตอนในการผลิตทางการเกษตรในรอบปีซึ่งมีอยู่ 5 ขั้นตอนคือ 1.การเลือก
พื้นที่ 2.การตัดฟัน ถางป่าและถางไร่ 3.การเพาะปลูก 4.การกำจัดวัชพืชและ 5.การเก็บเกี่ยว ระบบ
ความเชื่อของชุมชนมีพื้นฐานมาจากการนับถือผีซึ่งจะได้จากการบอกเล่าของผู้สูงอายุหรือผู้อาวุโสใน
ชุมชนและการจัดพิธีกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันและความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับ
การผลิตเพื่อยังชีพเพื่อให้ชนรุ่นหลังได้เกิดการเรียนรู้และมีจิตสำนึกถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับ
ธรรมชาติการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชุมชนส่งผลกระทบต่อการจัดการทรัพยากรและการผลิตทาง
การเกษตรหลายด้าน ได้แก่ ด้านการเมืองการปกครอง วัฒนธรรมและสื่อรูปแบบต่างๆ เศรษฐกิจและ
พาณิชย์ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ ทำให้คนในชุมชนเริ่มมีมุมมองและเปิดโลกทัศน์ทางความคิด ความเชื่อ
เพื่อที่จะสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนในการปรับตัวรับกับผลกระทบทางด้านทรัพยากรและการขาด
สมดุลในระบบนิเวศที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

คำสำคัญ: ชชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, กะเหรี่ยง, ระบบความเชื่อ, การจัดการทรัพยากร, การ
เปลี่ยนแปลงทางสังคม, การปรับตัว

วรวิทย์ องค์ครุฑรักษา, (2532) 'กระบวนการถ่ายทอดศิลปะการปักผ้าของชาวเขาเผ่าเย้า บ้านห้วย
แม่ซ้าย จังหวัดเชียงราย' ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

วิทยานิพนธ์นี้ เสนอกระบวนการถ่ายทอดศิลปะการปักผ้าของชาวเขาเผ่าเย้า ที่กล่าวถึงการให้
เข็มเย็บผ้าขนาดใหญ่ ด้านที่นิยมใช้ปักคือไหมพรม เพราะมีราคาถูก บักง่าย และสีไม่ตก ผ้าที่ใช้ปัก
เป็นผ้าทอมือย้อมสีดำ ขั้นตอนวิธีปัก เริ่มจากการหัดจับเข็ม การสนเข็ม การจับผ้า และการนับเส้นด้าย
ตามลำดับ ลวดลายที่เริ่มหัดปัก คือ โฉ่งเกียม ลวดลายที่นิยมคือ โฉ่งด้ายัด โฉ่งทิว และกิว ชาว
เข่ามีความเชื่อว่าผู้หญิงเข่าทุกคนต้องปักผ้าได้ ซึ่งการปักผ้าแสดงถึงความขยันของสตรีซึ่งจะทำให้

บุรุษเข้าสนใจ และต้องทำต่อไปโดยใช้วิธีการสอนกันจากแม่สู่ลูก เมื่อบุตรสาวมีอายุระหว่าง 6 - 12 ปี และเมื่ออย่างเข้า 15 ปี ก็สามารถปักผ้าได้ โดยการสังเกตและไต่ถามผู้รู้แล้วฝึกด้วยตนเอง มีการแลกเปลี่ยนลวดลายกันทำให้เกิดลวดลายใหม่ กระบวนการสืบทอดการปักผ้าเป็นการสืบทอดทางศิลปะที่ผู้สอนใช้วิธีสอน แบบปากเปล่า และการสาธิต ผู้เรียนใช้วิธีการสังเกตและฝึกฝนด้วยตนเอง

คำสำคัญ: ชชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, เชียงราย, เย้า, ศิลปวัฒนธรรม, ผู้หญิง, การถ่ายทอดวัฒนธรรม

ดनुญา ดิทยาน, (2537) 'การแต่งกายในชีวิตประจำวันของชนเผ่าเย้าในภาคเหนือของประเทศไทย' รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิทยานิพนธ์นี้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการแต่งกายและวัฒนธรรมในสังคมของเย้า พบว่า

1. การแต่งกายของชาวเย้ามีความหมาย หน้าที่และประโยชน์ต่อเมื่อความเชื่อ และพิธีกรรมยังดำรงอยู่ 2. สภาพแวดล้อมของถิ่นที่อยู่ปัจจุบันไม่เอื้อต่อการที่ชาวเย้าจะแต่งกายอย่างที่เคยปฏิบัติกันมา ดังนั้นการแต่งชุดประจำเผ่าจึงมีแนวโน้มที่จะลดความสำคัญลง 3. การต้องการความทันสมัยได้เปลี่ยนแปลงปฏิบัติของการแต่งกายแบบประเพณีเดิม 4. ชาวเย้าหันไปผลิตงานหัตถกรรมที่เรียบง่ายสำหรับขายนักท่องเที่ยว มากกว่าการผลิตเครื่องแต่งกายประจำเผ่า ที่ต้องใช้เวลาและความวิจิตรบรรจงมากกว่า 5. ในพิธีกรรมและงานประเพณี ชาวเย้าจะแต่งกายสวยงามและหลากหลายมากกว่าในเวลาปกติ

คำสำคัญ: ชชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, เย้า, การแต่งกาย, ความเชื่อ, การเปลี่ยนแปลงทางสังคม

กมลธรรม ชื่นพันธ์, (2539) 'การศึกษาคำศัพท์เกี่ยวกับป่าชุมชนและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชาวเมี่ยน' ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์ สาขาภาษาศาสตร์ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.

วิทยานิพนธ์นี้ศึกษาคำศัพท์เกี่ยวกับป่าชุมชนและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชาวเมี่ยนที่อำเภอจาง จังหวัดลำปาง พบว่า ความหมายของคำสามารถสะท้อนให้เห็นวิถีคิด ตลอดจนการเลือกใช้คำที่เกี่ยวข้องกับป่าชุมชนของเจ้าของภาษา ซึ่งเป็นการเลือกใช้คำอย่างมีเหตุผล แสดงถึงความสัมพันธ์

ระหว่างภาษาและวัฒนธรรมอย่างชัดเจน ส่วนเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เห็นได้จาก ข้อห้ามข้อปฏิบัติ ซึ่งส่วนใหญ่จะแสดงออกในรูปของสิ่งเหนือธรรมชาติที่มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตในเกือบ ทุกด้านของชาวเมียน อีกทั้งยังพบว่า โลกทัศน์ของชาวเมียนที่เกี่ยวกับป่าชุมชนเป็นระบบคุณค่าที่ เกื้อกูลต่อธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และเป็นจุดสำคัญที่ทำให้เกิดวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่มีลักษณะเฉพาะ เผ่าพันธุ์ที่ยังดำรงอยู่ได้ตราบนานปัจจุบัน

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, ลำปาง, เมียน, ระบบคิดและภูมิปัญญา, ป่าชุมชน, การอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม

สุทธิ จันทร์ทงษ์, (2534) 'วัฒนธรรมสัมพันธ์ระหว่างชาวไทยภูเขาเผ่าเย้า-ไทย' ปรินูญนามหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม สาขาพัฒนาสังคม ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วิทยานิพนธ์นี้แสดงให้เห็นว่า อัตรานิยมวัฒนธรรมและความขัดแย้งระหว่างชาวไทยภูเขาเผ่า เย้าและชาวไทยมีการลดลง ขณะเดียวกันก็มีการยอมรับสถานภาพซึ่งกันและกันมากยิ่งขึ้น ซึ่งก็คือ วัฒนธรรมในเชิงบวก นอกจากนี้ชาวไทยภูเขาเผ่าเย้า ยังมีการปรับค่านิยม ทศนคติ และพฤติกรรมเข้าหาชาวไทยมากกว่าชาวไทยปรับตัวเข้าหาชาวไทยภูเขาเผ่าเย้า แต่อย่างไรก็ตามทั้งชาวไทยภูเขาและ ชาวไทยส่วนใหญ่ยังมีอัตตานิยมวัฒนธรรมและความขัดแย้งค่อนข้างมาก ในขณะที่มีการยอมรับ สถานภาพซึ่งกันและกันค่อนข้างน้อย หรือมีวัฒนธรรมสัมพันธ์ในเชิงบวกค่อนข้างน้อย

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, เย้า, วัฒนธรรมสัมพันธ์, ความขัดแย้ง, สถานภาพ, การผสม กลมกลืนทางวัฒนธรรม

เฉลิมพงษ์ หัตถา, (2544) 'วิถีชีวิตและการเปลี่ยนแปลงของชาวไทยพวน' รัฐประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต วิทยาลัยภาคกลาง จังหวัดนครสวรรค์.

งานชิ้นนี้ศึกษาวิจัยเรื่องวิถีชีวิตและการเปลี่ยนแปลงของชาวไทยพวน เพื่อศึกษาวิถีชีวิต ค้นหาค่าเหตุผลของการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ศึกษาความสัมพันธ์ของสาเหตุการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต และ เปรียบเทียบวิถีชีวิตของชาวไทยพวนแต่ละพื้นที่ พบว่าวิถีชีวิตในการใช้ภาษา การปฏิบัติตามประเพณี

และการละเล่นของชาวไทยพวนเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก สาเหตุที่มีความสัมพันธ์ต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตคือ ทศนคติที่ต่องานประเพณีกำฟ้า มีคนในครอบครัวที่ไม่ใช่คนไทยพวนอาศัยอยู่ด้วย การร่วมทำบุญสารทพวนทุกครั้ง การรวมกลุ่มของแม่บ้าน การร้องเรียนเรียนการเลือกตั้งสมาชิกอบต. มีความแห้งแล้งเศรษฐกิจตกต่ำ ความรู้สึกเฉยที่เกิดเป็นคนไทยพวน การติดต่อกับชุมชนเมืองได้สะดวก การไปรับจ้างทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม การมีอาชีพเสริมของครอบครัว รายได้ลดลงจากสภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ มีตลาดนัดในหมู่บ้าน คนต่างถิ่นย้ายเข้ามาในหมู่บ้านมากขึ้น มีการระดมทุนและรวมกลุ่มเป็นกลุ่มออมทรัพย์ และเกิดไฟไหม้ครั้งใหญ่ในหมู่บ้าน

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, ไทยพวน, วิถีชีวิตและการเปลี่ยนแปลง, ประเพณี, ทศนคติ

ชัยศิลป์ คนคลอง, (2543) 'ความเชื่อ ประเพณี และวัฒนธรรมของชาวปกากะญอบ้านแม่หมีใน หมู่ที่ 6 ตำบลหัวเมือง อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง' ประกาศนียบัตรบัณฑิต (บัณฑิตอาสาสมัคร) สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

งานชิ้นนี้ศึกษาลักษณะทั่วไปตลอดจนความเชื่อ ประเพณี และวัฒนธรรมของชาวปกากะญอ บ้านแม่หมีใน พบว่า หมู่บ้านมีผู้นำทางประเพณี มีการเคารพนับถือผี ซึ่งชาวบ้านยังคงนับถือผีกันอยู่อย่างเคร่งครัด โดยมีวิธีการใช้รูปแบบบุคคลโบายบอกกล่าวกันทำให้เกิดการปฏิบัติตามกฎข้อห้ามและความเชื่อของหมู่บ้านจนปัจจุบัน มีผู้นำและผู้อาวุโสที่ยังคงปฏิบัติตามขั้นตอนหรือรายละเอียดของพิธีกรรมต่างๆ อันเป็นแบบอย่างให้ชนรุ่นหลังได้เห็นและปฏิบัติตาม ทำให้ชาวบ้านยังคงประพฤติตามความเชื่อ ประเพณีและวัฒนธรรมอยู่จนปัจจุบัน ชุมชนมีส่วนสำคัญในการรักษากฎข้อห้ามและจารีตของชุมชน มีความร่วมมือกันในงานประเพณีและพิธีกรรมสำคัญต่างๆ ส่งผลให้งานประเพณีและพิธีกรรมต่างๆยังคงอยู่ มีกฎข้อห้ามเกี่ยวกับการรักษาสภาพแวดล้อมและสัตว์ป่า มีการส่งเสริมการเรียนรู้การสอนภาษาปกากะญอ และการเป็นชุมชนขนาดเล็ก ทำให้มีความเหนียวแน่นทางด้านความเชื่อ ประเพณีและวัฒนธรรม

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, ลำปาง, กะเหรี่ยง (ปกากะญอ), วัฒนธรรม, ความเชื่อ, ประเพณี

วรุตม์ ศิริกิม, (2546) 'กระบวนการอยู่ร่วมกับป่าของชุมชนกะเหรี่ยง: ศึกษาเฉพาะกรณี หมู่บ้านป่าแป๋ ตำบลป่าพลู อำเภอบ้านโฮ้ง จังหวัดลำพูน' มหาคณิศ สาขาวิชานโยบายและการจัดการทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการอยู่ร่วมกับป่าของชุมชนกะเหรี่ยง ผ่านประเด็นของวิถีคิดเกี่ยวกับป่าและการอยู่ร่วมกับป่า ปรัชญาการดำรงอยู่ของชุมชนกะเหรี่ยง และผลจากสังคมภายนอกที่มีต่อกระบวนการอยู่ร่วมกับป่าของชุมชน ในมิติทางนามธรรม ได้แก่ ความคิดความเชื่อพบว่า ชาวบ้านมีการประยุกต์เชื่อมโยงความมั่นใจในความรู้จากภายนอกมากขึ้น เข้ากับความเชื่อดั้งเดิมของชุมชนทำให้เกิดการผสมผสานกันระหว่าง ความเชื่อเรื่องผี กับความรู้ทางเหตุผล วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และศาสนา และวิถีคิด ความรู้เกี่ยวกับป่า การดูแลรักษาป่า ความคิดที่ต้องพึ่งพาป่าทำให้ชาวบ้านมีสำนึกว่าต้องรักษาป่าไว้ ประกอบกับการให้ความสำคัญ ยอมรับ เคารพ เชื่อฟังผู้นำชุมชน ซึ่งเป็นกลไกทางสังคมที่สำคัญในการควบคุมสมาชิกในชุมชน ในมิติทางรูปธรรม สิ่งที่ปรากฏชัดเจนว่าเป็นกลไกควบคุมทางสังคมที่สำคัญคือ กฎหมู่บ้าน และพิธีกรรมการบวชป่า นอกจากนี้ชุมชนยังมีวิธีการที่เอื้อต่อการอนุรักษ์ป่าอีกด้วย

คำสำคัญ: ชชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, กะเหรี่ยง, ระบบคิดและภูมิปัญญา, ป่าชุมชน, ระบบความเชื่อ

เสาวลักษณ์ อัครวิญญู, (2545) 'การศึกษากระบวนการบูรณาการวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมอาช่าของนักเรียนชาวไทยภูเขาเผ่าอาช่าในระดับประถมศึกษา: การศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียนชาวไทยภูเขาเผ่าอาช่า บ้านปลายฟ้า อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย' คุรุศาสตร์มหาบัณฑิต คณะคุรุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเด็กอาช่าบ้านปลายฟ้ามีการบูรณาการวัฒนธรรม โดยการปรับใช้อัตลักษณ์ดั้งเดิมและรับเอาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมใหม่ เพื่อใช้เป็นกลไกในการแสดงให้เห็นถึงความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์อาช่า ภายใต้สำนึกทางชาติพันธุ์ 2 ลักษณะคือ เกิดสำนึกของความเป็นคนอาช่าภายในกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกันและเกิดสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย จึงทำให้วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมอาช่ามีการบูรณาการ ทั้งทางด้านการดำรงชีพ ภาษา ศาสนา ศิลป และสังคมในลักษณะที่ทันสมัย เพื่อจะได้มีสถานภาพที่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง อันเป็นผลมาจากปัจจัยด้านการศึกษา สภาพแวดล้อม และความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การบูรณาการวัฒนธรรมอาช่า

ข้าเข้ามาในบริบทของวัฒนธรรมไทยทำให้เกิดภาวะของการสูญเสียความเป็นคนอาข่า แต่อย่างไรก็ตามการเกิดประสบการณ์นี้ ทำให้เด็กอาข่าสามารถทำความเข้าใจกับปรากฏการณ์ร่วมทางวัฒนธรรมได้อย่างครอบคลุมมากยิ่งขึ้น แสดงถึงความสามารถในการปรับตัวทางวัฒนธรรมของเด็กอาข่าท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงที่ดำเนินต่อไป

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, เชียงราย, อาข่า, การบูรณาการวัฒนธรรม, อัตลักษณ์

ประชัน รักพงษ์, (2537) 'ลื้อในลาว' การสัมมนาทางวิชาการเรื่องวัฒนธรรมไทลื้อกับการปรับตัวในกระแสของการเปลี่ยนแปลง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 16 - 17 กันยายน 2537.

บทความเรื่องนี้กล่าวถึงลื้อในประเทศลาว แต่ได้กล่าวถึงชาวไทลื้อในประเทศด้านการอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดเชียงราย พะเยา น่าน แพร่ ลำปาง ลำพูน และเชียงใหม่ ตามนโยบาย "เก็บผักใส่ซ้า เก็บข้าใส่เมือง" ของเจ้าผู้ครองนครล้านนาในอดีต ซึ่งได้กวาดต้อนไทลื้อจากสิบสองพันนามาไว้ในเมืองจำนวนมาก บางส่วนได้อพยพเข้ามาเพิ่มเติมภายหลังเพื่อค้าขาย ติดตามญาติพี่น้อง แต่งงาน และแสวงหาที่ทำกินที่เหมาะสม รวมทั้งอพยพเข้ามาด้วยเหตุผลทางศาสนาและการจาริกแสวงบุญ

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, ไทลื้อ, การตั้งถิ่นฐาน, การอพยพ

ไพฑูรย์ พรหมวิจิตร, (2540) **เสียงเพรียกจากชาติพันธุ์ เชียงใหม่** เชียงใหม่: ศูนย์ชาติพันธุ์และการพัฒนา สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัย.

หนังสือเล่มนี้มีบทความเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยหลายๆกลุ่มในเมืองไทย คือ มอญ ลัวะ(ละว้า) ไทใหญ่ ปะด่อง ดาละอั้งหรือปะหล่อง อาข่า(อีก้อ) กะเหรี่ยงโป ไทเขิน ไทลื้อ ลาสู(มุเซอ) บทความดังกล่าวได้แก่ ลอยกระทง พิธีกรรมของมอญเมืองลำพูน ลัวะฆ่าควาย ลานหลังเลือดที่แม่สะเรียง หนุ่มศึกหาญ ตำนานการรบบพุ่งของไทใหญ่ฯ ปะด่อง นางผู้มีห้วงคอ ทองคำแห่งรัฐคะยาห์ ดาละอั้ง ระเบิดาเมฆฝนบนคอยเชียงดาว อาข่า คีนที่ดาวพราวฟ้า ณ ลานสาวกอด ตำนานการสร้างโลกของไทเขิน ตำนานการสร้างโลกของไทลื้อ ลาสูมุเซอ พรานเลี้ยงเสือแห่งเมืองสิงห์

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, ชนกลุ่มน้อย, ประเพณี, พิธีกรรม, ตำนาน

บุญเพิ่ม ฤทัยกริม, (2545) "การปรับตัวของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวปกากะญอที่เข้ามาทำงานในตัวเมืองจังหวัดเชียงใหม่" **เศรษฐศาสตร์การเมือง (เพื่อชุมชน) ตันจนไทยในมิติทางสังคม (2)** (179-241) กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง.

บทความเรื่องนี้ศึกษากลุ่มแรงงานชาวปกากะญอที่มาทำงานในตัวเมืองเชียงใหม่ ทั้งสภาพวิถีชีวิต ปัญหาอุปสรรค และวิธีการแก้ไขปัญหา การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันในยามที่กลุ่มหรือเพื่อนเผชิญปัญหาอุปสรรค ซึ่งแรงงานชาวปกากะญอที่ลงมารับจ้างขายแรงงานในเมืองเชียงใหม่ล้วนอยู่ในสถานประกอบการที่รับจ้างแรงงานนอกระบบ ในทางปฏิบัติแล้วยังไม่มีกระบวนการคุ้มครองแรงงานอย่างเป็นรูปธรรม

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, ปกากะญอ (กะเหรี่ยง), วัฒนธรรมกับการพัฒนา, แรงงานนอกระบบ

ศุภลักษณ์ พรกุลวัฒน์ (2545) "แนวทางการศึกษากลุ่มชาติพันธุ์จีนในสังคมไทย" **วารสารสังคมวิทยา มานุษยวิทยา** (21)1: 25-38.

บทความชิ้นนี้เป็นส่วนหนึ่งของการรวบรวมองค์ความรู้ที่ศึกษาเกี่ยวกับจีนฮ่อในเมืองไทย ผ่านการทำความเข้าใจกรณีของอดีตทหารจีนคณะชาติที่อพยพเข้ามาอยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัด คือ เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน ควบคู่กับการอธิบายประวัติศาสตร์การอพยพจากจีนเข้าสู่เมืองไทย พร้อมแบ่งจีนฮ่อออกเป็นหลายกลุ่มย่อย ประกอบด้วย อดีตทหารจีนคณะชาติ จีนอพยพ และจีนฮ่ออิสระ

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, จีนฮ่อ, การอพยพ, การศึกษาประวัติศาสตร์

จันทน์ เจริญศรี (2545) "รายงานภาคสนาม ชีวิตทางสังคมและวัฒนธรรมของจีนฮ่อ ดอยแม่สลอง"
วารสารสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา (21)1: 39-66.

งานเขียนชิ้นนี้เป็นภาพสะท้อนภายหลังจากการสำรวจภาคสนามบริเวณดอยแม่สลอง เพื่อศึกษาวิถีชีวิตทางสังคมและวัฒนธรรมของจีนฮ่อ ซึ่งพบว่าชาวบ้านในหมู่บ้านแห่งนี้มีการรวมตัวกันอย่างเหนียวแน่นค่อนข้างสูง ถึงแม้จะมีความแตกต่างทางศาสนาและความแตกต่างทางเศรษฐกิจสังคม ตลอดจนด้านอื่นๆ สาเหตุหนึ่งเป็นเพราะว่าคนเหล่านี้มีประวัติศาสตร์การต่อสู้ทางชาติพันธุ์ร่วมกัน

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, เชียงราย, จีนฮ่อ, การศึกษาประวัติศาสตร์

**ตารางสรุปข้อมูล
งานวิจัยทางวัฒนธรรม**

รายการ		วารสาร	หนังสือ (บทความ)	สัมมนา	วิทยานิพนธ์	บรรณานุกรม หนังสือ(เล่ม)	งานวิจัย	รวม
(1)	ภาษาอังกฤษ							
	1.1 ศิลปวัฒนธรรม	3	3	5	2	2	-	15
	1.2 วัฒนธรรมกับการพัฒนา	67	27	66	13	13	2	188
	1.3 ขาดพื้นที่	36	17	44	2	12	4	115
	1.4 หลังความคิดและภูมิปัญญา	21	10	7	7	6	-	51
	รวมงานภาษาอังกฤษ	127	57	122	24	33	6	369
(2)	ภาษาไทย							
	2.1 ศิลปวัฒนธรรม	6	8	12	26	16	18	86
	2.2 วัฒนธรรมกับการพัฒนา	2	34	36	60	51	34	217
	2.3 ขาดพื้นที่	13	16	16	41	27	20	133
	2.4 หลังความคิดและภูมิปัญญา	3	25	22	41	34	33	158
	รวมงานภาษาไทย	24	83	86	168	128	105	594
	รวมงานภาษาอังกฤษและไทย	151	140	208	192	161	111	963
(3)	อื่นๆ							
	ภาษาไทย	-	-	-	4	2	-	6
	ภาษาอังกฤษ	11	4	14	1	8	3	41
	รวมอื่นๆ	11	4	14	5	10	3	47
	รวมงานทั้งหมด	162	144	222	197	171	114	1,010